

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ

การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วม

ใจลดอุบัติเหตุบนถนน

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง

จ.มหาสารคาม

โดย

อรณต วัฒนนะ

ตุลาคม 2553

**การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพ
นักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน
โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม**

**The Project of a Potentiality Development about
Students and Parents Cooperation Reduce Accidents on the Road
at Ban Tha Song Khon, Muang Distric, Mahasarakham Province**

สนับสนุนโดย

โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)

ISBN 978-616-0504-4

โครงการ พัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน
โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

The Project of a Potentiality Development about Students and Parents Cooperation

Reduce Accidents on the Road at Ban Tha Song Khon,

Muang District, Mahasarakham Province

■ หัวหน้าโครงการ

นางอรณต วัฒนนะ: โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม

ผู้ร่วมโครงการ

นายจักรกฤษณ์ สุวรรณโท

นางฉวีวรรณ จันทร์ักษ์

นางสุภากร พ้องอุดม

นางเกษร แสนสุโพธิ์

นางสาวชุตติมา วัชรกุล

นางสาวสิริพร ทิวะสิงห์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

ปีงบประมาณ 2553

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม เป็นโครงการที่ใช้วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการองค์ความรู้ โดยใช้หลักการวิจัยและพัฒนา (Research&Development) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน 2) เพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน 3) เพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ มีความตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียนบ้านท่าสองคอน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการประกอบด้วย นักเรียนระดับประถมศึกษา 5-6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอนจำนวน 75 คน และผู้ปกครองจำนวน 15 คน สถานีนอนมัยบ้านโนนแต่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อาสาสมัครสาธารณสุข คณะครูโรงเรียนบ้านท่าสองคอน และผู้นำชุมชน ดำเนินการระหว่างระหว่างเดือน 1 ธันวาคม 2552 - 30 กรกฎาคม 2553 ในพื้นที่โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และชุมชนบ้านท่าสองคอน โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เป้าหมาย ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่พบมาประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำเยาวชน และ ขั้นที่ 3 ประเมินผล ปรับปรุงกระบวนการ และบูรณาการใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุบนถนน

ผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนร้อยละ 30.60 เดินทางไปโรงเรียนโดยการเดินเท้าซึ่งอาจเดินทางไปคนเดียว หรือมีผู้ปกครองไปส่ง ร้อยละ 29.59 ขับจักรยานหรือรถจักรยานยนต์ไปด้วยตนเอง ร้อยละ 35.65 ผู้ปกครองไปส่งโดยใช้รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ และร้อยละ 3.16 เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้รถรับจ้างเป็นพาหนะ การประเมินภายหลังการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม พบว่า เยาวชนแกนนำโดยมีค่าเฉลี่ยความรู้ร้อยละ 91.60 นักเรียนประถมปีที่ 5-6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.00 มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น ผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่างร้อยละ 75 มีใบขับขี่ครบทุกประเภท มีพฤติกรรมใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัยมากกว่า 85 คะแนน และการสำรวจสภาพด้านสภาพรถของครอบครัวที่เข้าร่วมประกวดครอบครัวตัวอย่างขับขี่ปลอดภัยมีสภาพพร้อมใช้งานตามลำดับดังนี้ พบว่า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และ ยานพาหนะทางการเกษตร จากกระบวนการกลุ่มพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนนั้น ได้แก่ คน ยานพาหนะ และถนนหรือสิ่งแวดล้อม และได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน 3 ประเภท คือ แนวทางของโรงเรียนบ้านท่าสองคอน แนวทางของชุมชน และแนวทางของภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุ

ในการดำเนินโครงการครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรบูรณาการความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษา และด้านสังคมในการรักษากฎระเบียบจราจรให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น โรงเรียนทุกระดับควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้และกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎจราจร เพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำนักงานสาธารณสุขและหน่วยงานสาธารณสุขควรสนับสนุนการทำกิจกรรมให้กับหน่วยงาน/องค์กรที่ร้องขอในการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนสนับสนุนงบประมาณให้มีการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน ชุมชนควรทำกิจกรรมที่ให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน สอดแทรกเข้ากับประเพณี สีต 12 บูรณาการด้านกิจกรรมป้องกันและลดอุบัติเหตุเข้ากับทุกกิจกรรมทุกด้านของชุมชน ทั้งนี้เพื่อความยั่งยืนในองค์ความรู้และพฤติกรรมต่อไป และควรมีการขยายขอบเขตการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีการใช้รถโรงเรียน หรือใช้รถสาธารณะในการเดินทาง รวมถึงกลุ่มที่มีการใช้รถทางการเกษตรด้วย

Abstract

The Project of a potentiality development about students and parents cooperation reduce accidents on the road at Ban Tha Song Khon, Muang District, Mahasarakham Province that used community participation and integration of knowledge. Which using a Research&Development method. The objective of this project were 1)To study the conditions and causes of road accidents 2) Find a guidelines for prevention of road accidents in the community from a participation of the people 3)To review a student&people knowledge with road accidents. Population in this project were: 75 students in Pratomsuksa 5-6 at Ban Tha Song Khon School and 15 student's parents, include Non Tae Health Center, Tha Song Khon District Administration, Health volunteers, Tha Song Khon School's Teacher and Community Leader. Conducted during December 1, 2009-July 30, 2010 at Tha Song Khon School and Tambon Tha Song Khon. This project have 3 process were 1)Study with environmental of the target area 2) Used a data to create activity for review a knowledge and 3) Evaluation for development and integration use for another activity.

Result of this project found: 30.60% of The student walk to school, go alone or parents to send that. 29.59 % driving a bike or motorcycle by themselves. 36.65% the parents to send with a motorcycle or bicycle. and 3.16% go to school by public transport. After 8 activities running that found, Student Leader have average of knowledge at 91.60. The most of the student (Pratom 5-6) must be knowledge increased 93.00% about traffic rule. 75% of the people whom in competition activity "Krob Krau Tua Yang" have a driver's license. have a behavior for a safety traffic more than 85 point. For a survey with description of vehicles in "Krob Krau Tua Yang" found, a car motorcycle and vehicles in agriculture have a good conditions already for used, respectively. From group process, the most thought the factors that cause accidents on the road were: people, vehicles and road & environment. The population in this project jointly issued guidelines on road accident prevention topic, they designated 3 type in group participation with 1) School 2)Community and 3)Accident prevention network partner

The recommendations in this projects are: Primary schools should integrate knowledge about traffic rule in the course of instruction at all levels. All of schools at all levels should providing knowledge and encourage students to follow the traffic rules, in order to a desired behavior. The Public Health Organization and Public Health Unit should support an activities for the agency/organization requesting the event of accident prevention on the road. The Local administrative organization should

plan a budget to support operations led by cover all of schools. About community should set activities for knowledge increase and awake to follow a traffic rule, the lose form road accident, the prevention and interference with the “Heat 12 traditional” integrate within an prevention & reduce road accident to a community activities. Cause to the sustainability of knowledge and a good behavior. The next time, should be expanded the project to cover a school bus or use public transport to travel, include a vehicles in the agriculture.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ซึ่งขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ได้แก่ นายแพทย์สุนทร ยนต์ตระกูล ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม นายแพทย์ไพบุลย์ อิศวชนบตี รองผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาสารคามฝ่ายบริการ ทีมงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคาม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานตลอดมา จนโครงการนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ทีมนิเทศจากสำนักงานควบคุมโรคป้องกันโรคที่ 5 นครราชสีมา และ พตอ.อำนาจ ฉนมทรัพย์ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเขียงยืน ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ที่ปรึกษาโครงการ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการ จนโครงการมีความสมบูรณ์ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสร็จสิ้นตามแผนงานที่กำหนดไว้ ตลอดจากผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาผลงานและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ครูอนามัยโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน อาสาสมัครสาธารณสุข สมาชิกภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุบนถนนจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนด้วย ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและสานต่อแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดความยั่งยืนแก่เยาวชนและชุมชน นอกจากนี้โครงการนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากนักเรียนชั้นประถมศึกษา 5-6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และ ประชาชนในตำบลท่าสองคอน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

ขอขอบคุณสาธารณสุขอำเภอเมืองมหาสารคาม และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลท่าสองคอน ขนส่งจังหวัดมหาสารคาม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดที่ให้การช่วยเหลือในระหว่างการทำงานมาโดยตลอด จนโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมืองมหาสารคามสำเร็จลุล่วงด้วยดี และสุดท้ายใคร่ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกท่านมา ณ ที่นี้

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ที่สรุปการดำเนินงานในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม ที่เป็นการดำเนินงานที่อาศัยแนวคิดของการวิจัยและพัฒนา ที่มีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน และมีนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง โดยเน้นที่กลุ่มเยาวชนและครอบครัว ข้อมูลที่นำมาสรุปเป็นรายงานฉบับนี้นับเป็นชุดโครงการที่มีกิจกรรมย่อยๆ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้ ส่วนที่ 1 บทนำ ซึ่งเป็นโครงการหลัก ส่วนที่ 2 การพัฒนาเยาวชนแกนนำและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมพลัง ส่วนที่ 3 การประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย ส่วนที่ 4 คู่มือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในชุมชน ส่วนที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน และส่วนที่ 6 ถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ ซึ่งคณะผู้จัดทำได้รวบรวมเนื้อหาและกระบวนการดำเนินงานโครงการ ผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการมาเพื่อเป็นการรายงานผลการดำเนินงานแก่มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) และอาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้พบเห็นและผู้สนใจไม่มากนักน้อย อนึ่งหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้จัดทำใคร่ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นางอรณต วัฒนะ

หัวหน้าโครงการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
คำนำ	ช
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ส่วนที่ 2 การพัฒนาเยาวชนแกนนำและกิจกรรมสร้างเสริมพลัง ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม	9
ส่วนที่ 3 การประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย	57
ส่วนที่ 4 คู่มือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในชุมชน	73
ส่วนที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน	93
ส่วนที่ 6 ถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ (After Action Review)	101
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ผู้รับผิดชอบโครงการและที่ปรึกษา	117
ภาคผนวก ข หน่วยงานและภาคีดำเนินงานโครงการ	118
ภาคผนวก ค ภาพการดำเนินกิจกรรม	119

ส่วนที่ 1

บทนำ

ชื่อโครงการ การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

หลักการและเหตุผล

เป็นที่ทราบกันดีว่าอุบัติเหตุทางจราจร เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านทรัพย์สินและทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งอุบัติเหตุดังกล่าว เกิดจากความไม่ระหนึ่ก ประมาท ไม่รักษากฎระเบียบจราจร สาเหตุของโรคและการบาดเจ็บในโลก (Disability-adjusted life year-DALY) คาดว่าในปี 2563 การบาดเจ็บจากการจราจรทางถนนจะมีอัตราสูงขึ้นเป็นลำดับที่ 3 ในการบาดเจ็บหรือความเจ็บไข้ได้ป่วย 10 อันดับแรกทั่วโลก โดยในปี 2533 นั้นการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนนอยู่ในลำดับที่ 9 เท่านั้น (องค์การอนามัยโลก, 2004) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมีการพัฒนาศักยภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และผู้ปกครองนักเรียน ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามให้มีความรู้ เกิดทักษะ และมีพฤติกรรมในการป้องกันอุบัติเหตุด้วยการขับขี่ปลอดภัย

การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นสิ่งที่ป้องกันและคาดการณ์ได้ เป็นปัญหาที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่สามารถแก้ไขด้วยการวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผลและมีมาตรการที่เหมาะสม และความรู้ของท้องถิ่นเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รับทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นด้วยที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างองค์ความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนของนักเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม ทั้งนี้เพราะตำบลท่าสองคอนเป็นตำบลขนาดใหญ่ มีพื้นที่ทั้งหมด 63.37 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีอุบัติเหตุการบาดเจ็บหรือการตายจากอุบัติเหตุทางถนนสูงขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี ในด้านกายภาพเป็นตำบลที่อยู่ชานเมืองมหาสารคาม ประชาชน และนักเรียนมีการใช้รถใช้ถนนในการเดินทางเข้าเมืองเพื่อมาทำงานหรือเรียนหนังสือเป็นประจำ ตลอดจนเป็นตำบลที่อยู่ติดถนนสายหลักถนนแคว เป็นทางผ่านไปจังหวัดขอนแก่น ที่มีการใช้รถใช้ถนนหนาแน่น ผู้รับผิดชอบโครงการจึงเห็นว่าการศึกษาสภาพปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนที่แท้จริงและนำสู่การรณรงค์ การให้ความรู้ เพื่อให้นักเรียนบ้านท่าสองคอนมีความตระหนึ่กด้วยตนเอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการบูรณาการร่วมกันแก้ไขปัญหและเกิดแนวทางป้องกันอุบัติเหตุของชุมชน นักเรียนได้รับการปลูกฝังพฤติกรรม การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องจนเป็นนิสัย จะสามารถทำให้ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้ เกิดผลดีใน

ด้านทรัพย์สินและทรัพยากรมนุษย์ในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศชาติต่อไป

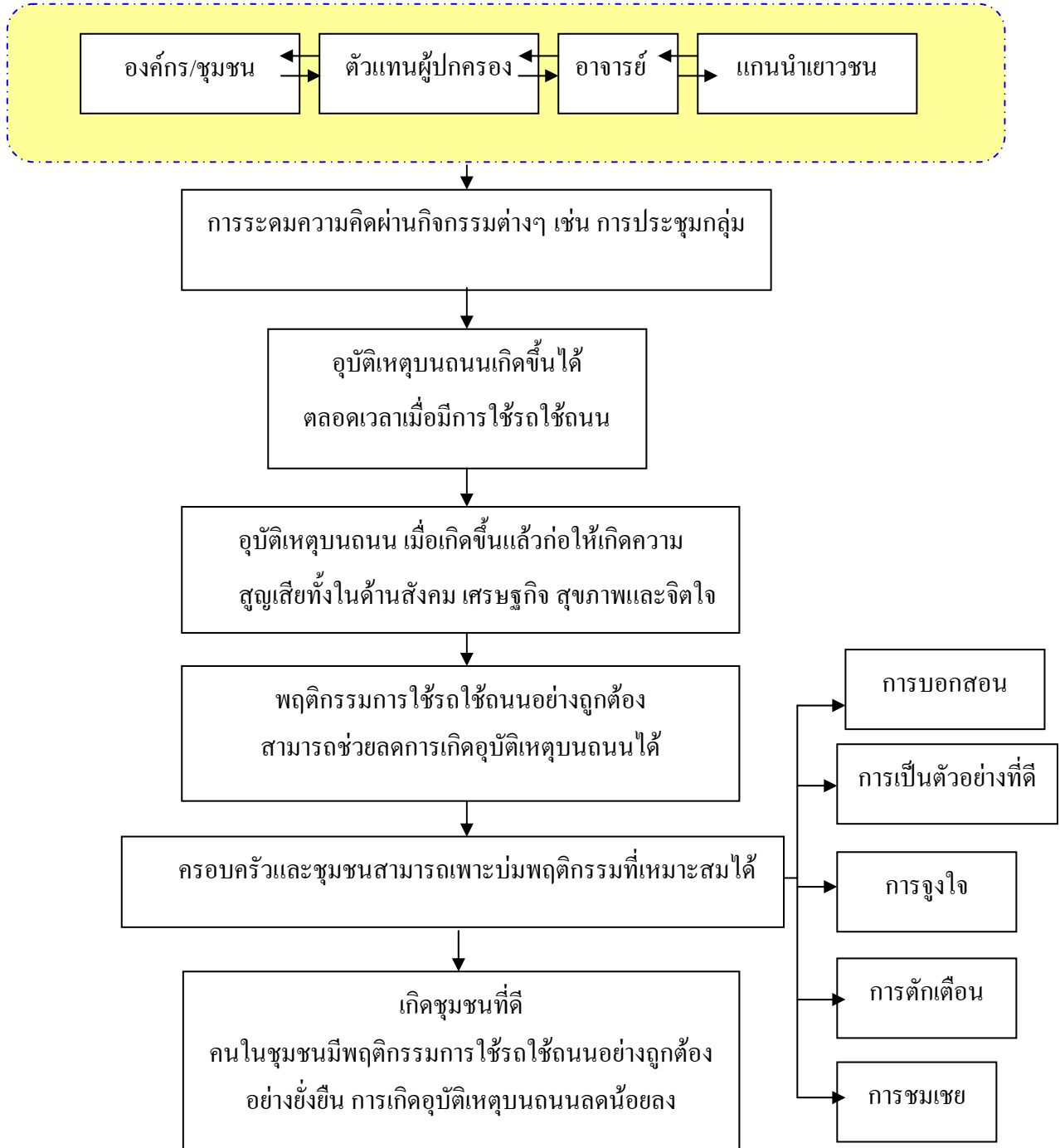
กรอบแนวคิด หรือยุทธศาสตร์หลัก

ในการดำเนินงานโครงการ การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม ผู้รับผิดชอบได้กำหนดแนวทางการศึกษาจาก ภาวะปัญหา สาธารณสุขของประเทศไทยในปัจจุบันที่พบว่า สาเหตุหลักของการสูญเสียสุขภาพของคนไทยมาจากโรคที่ไม่ติดต่อเป็นหลัก ตามด้วยกลุ่มโรคติดต่อ โดยเฉพาะ โรคเอดส์ซึ่งเป็นโรคติดต่อที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม และการบาดเจ็บโดยเฉพาะจากอุบัติเหตุจราจร (สำนักงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย, 2552) โดยมีแนวคิดว่า

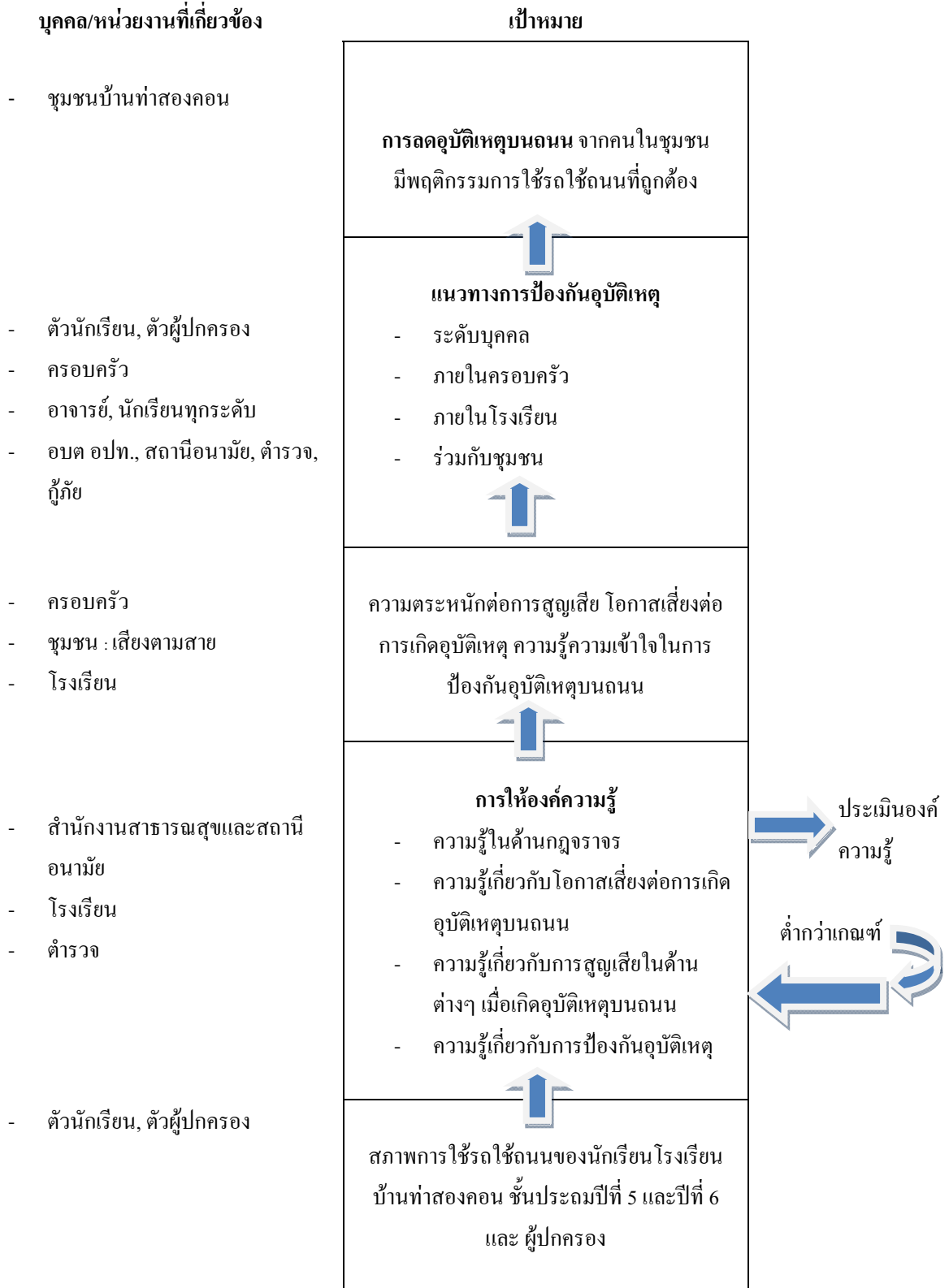
1. อุบัติเหตุบนถนน เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเมื่อมีการใช้รถใช้ถนน
2. อุบัติเหตุบนถนน เมื่อเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และจิตใจ
3. พฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องสามารถช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุได้ เพราะปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ คน ยานพาหนะ และสภาพแวดล้อมของถนน
4. ครอบครัวสามารถเพาะบ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมได้
5. ครอบครัวตัวอย่างเป็นต้นแบบในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัยให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชน
6. ชุมชนมีการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมถูกต้องในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของชุมชน เกิดความยั่งยืน และช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนได้

สรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังแผนภูมิที่ 1 และมีกระบวนการดำเนินงานดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน โครงการการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครอง
ร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการในการดำเนินโครงการการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม
2. เพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม
3. เพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ มีความตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม

กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายในการดำเนินงาน คือ เยาวชน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน จำนวน 75 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 15 คน และยังรวมถึงชุมชน เครือข่ายองค์กร/หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนในพื้นที่ด้วย ซึ่งได้แก่

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน
2. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน
3. อาสาสมัครสาธารณสุข
4. คณะครู โรงเรียนบ้านท่าสองคอน
5. ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.5 – ป.6
6. ผู้นำชุมชน
7. ตัวแทนคุ้มในการประกวคครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย

พื้นที่ดำเนินการ โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือน 1 ธันวาคม 2552 - 30 กรกฎาคม 2553

วิธีดำเนินการ

วัตถุประสงค์	กิจกรรม
<p>1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม</p>	<p>(1) ศึกษาสถิติการบาดเจ็บ การตาย การส่งต่อผู้ป่วย จากรพ. มหาสารคาม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน</p> <p>(2) ทำการสำรวจข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่</p> <p>-สำรวจสภาพการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ริมถนนทางหลวงมีการจราจรคับคั่ง ถนนแคบ มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเป็นหมู่บ้านแฝด</p>
<p>2. เพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม</p> <p>แนวทางในการพัฒนาคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรียนให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นจุดเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย 2. ภาครัฐหรือข่ายป้องกันอุบัติเหตุในเขตพื้นที่ให้การสนับสนุนและมีแนวคิดในการร่วมแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในจุดเสี่ยงดังกล่าว 3. นักเรียนและผู้ปกครองในชุมชนเกิดความกลัว มีความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ 4. มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 5. มีงบประมาณสนับสนุน 	<ol style="list-style-type: none"> (1) จัดประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในหมู่บ้าน และหน้าเทศบาลต่างๆ (2) จัดการประชุมทบทวนแนวปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้บาดเจ็บ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน อาสาสมัครป้องกันภัยหมู่บ้าน (3) สรุปบทเรียนจากการระดมสมอง และผลเชิงบูรณาการจากการทำกิจกรรมทบทวนองค์ความรู้กิจกรรมต่างๆ (4) นำเสนอข้อมูลแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานภาครัฐต่อไป

วัตถุประสงค์	กิจกรรม
<p>3. เพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำเยาวชน สร้างกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ การตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม จากวิทยากรสหวิชาชีพซึ่งประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ขนส่ง - ตำรวจ - จนท.สาธารณสุข - ผู้มีประสบการณ์จริง (คนพิการ) <p>ขอบเขตการทบทวนความรู้ 3 ม, 2 ข, 1ร, 1ท และ 1ย กฎจราจร และพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> (1) ประชุมค้นหาแกนนำนักเรียน (2) จัดเข้าค่ายให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง 2 วัน ประโยชน์ที่จะได้รับ คือ กลุ่มเป้าหมายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีทักษะในการใช้รถใช้ถนนอย่างระมัดระวังมากขึ้น ซึ่งได้เชิญวิทยากรผู้มีประสบการณ์จริงมาแลกเปลี่ยน (3) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อประกวด“ครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย” (4) จัดประกวด“ครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย” โดยทุกคนที่ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยมีการกระตุ้นเตือนในเทศกาลสำคัญและการขับขี่ย่างปลอดภัย (5) จัดเวทีให้ความรู้แก่นักเรียน โดยมีการวัดความรู้ก่อน-หลังการอบรม คัดเลือกสารวัตรน้อยประจำโรงเรียน และคัดเลือกเยาวชนอาสาในการถ่ายทอดความรู้ทางเสียงตามสาย เคาะประตูบ้าน หรือเว็บไซต์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนมีความตระหนักในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น มีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง จาก การได้รับความรู้ การกระตุ้น การประกวด และการถ่ายทอดความรู้ผ่านระบบเสียงตามสายและเว็บไซต์ และตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่เป็นบุคคลในชุมชน ทำให้ชุมชนมีการปลูกฝังพฤติกรรมอย่างยั่งยืน
2. เยาวชนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) ได้รับการให้ความรู้ในการ ใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนักรู้และป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุหากต้องใช้รถใช้ถนน ในการเดินทางไปเรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้นในเมือง

โครงการนี้ประกอบด้วยชุด โครงการหลักๆ 2 ชุดเป็น โครงการที่มีกิจกรรมสัมพันธ์กัน ซึ่งได้แก่ ชุดโครงการพัฒนาเยาวชนแกนนำและกิจกรรมเสริมสร้างพลัง และชุด โครงการครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ ถนนปลอดภัย ซึ่งแต่ละชุด โครงการมีกิจกรรมย่อยๆ ที่ใช้แนวคิดแบบการวิจัยและพัฒนามาใช้ใน กระบวนการดำเนินงาน และมีการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน ดังรายละเอียดในส่วนต่อไป

ส่วนที่ 2

การพัฒนาเยาวชนแกนนำและกิจกรรมสร้างเสริมพลัง ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

- **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาสารคามเขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนจำนวน 428 คน โรงเรียนบ้านท่าสองคอนนี้ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 9 ติดกับถนนสายมหาสารคาม - โกสุมพิสัย ซึ่งเป็นทางหลวงที่เชื่อมระหว่างจังหวัด มีการจราจรค่อนข้างหนาแน่น และบริเวณที่ตั้งโรงเรียนนี้ตั้งอยู่ในจุดสกัดนักเรียนภายในตำบลท่าสองคอนจำนวน 24 หมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันทั้งนักเรียนและประชาชนได้หลั่งไหลเข้าไปเรียนและทำงานในเมือง ทำให้สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนนั้นอยู่ในบริเวณที่มีผู้คนสัญจรจำนวนมาก และมีการจราจรหนาแน่น

ปัจจุบันอุบัติเหตุบนท้องถนน ถือเป็นสาเหตุการตายในอันดับต้น ๆ ของคนไทย ในแต่ละปีความสูญเสียทั้ง ร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ของคนไทยกับการเกิดอุบัติเหตุมีมูลค่ามากมายมหาศาล สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ประเมินว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเฉลี่ยประมาณ 12,000 รายต่อปี และมีผู้ได้รับบาดเจ็บประมาณ 100,000 รายต่อปีและคิดเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจประมาณ 58,000 ล้านบาท ถือเป็นตัวเลขความเสียหายที่สูงเกินไปจำนวนไม่น้อย แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยจะมีการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุบนถนนอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนนให้เป็นวาระแห่งชาติ และได้จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน” ขึ้นมา หนึ่งในแผนงานที่ได้นำมาใช้ คือ การให้ชุมชนและท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานป้องกันและลดอุบัติเหตุท้องถนน โดยการใช้ยุทธศาสตร์ 6E เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนน 6 มาตรการ คือ 1.มาตรการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) 2.มาตรการทางวิศวกรรมและแก้ไขจุดอันตราย (Engineering) 3.การประชาสัมพันธ์ในเชิงกว้างและการให้ความรู้ (Education) 4.ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) 5. การประเมินผลการดำเนินงานและระบบข้อมูลประเมินผล (Evaluation) และ 6. การสร้างพลังความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานทุกระดับเพื่อแก้ไขปัญหา (Empowerment)

ผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุ จังหวัดมหาสารคาม จึงได้สนใจที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุ โดยมุ่งเน้นสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนสูง เช่น โรงเรียนบ้านท่าสองคอนที่ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มีผู้คนสัญจรจำนวนมาก และการจราจรที่หนาแน่น ปัจจัยหนึ่งซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการสนใจคือ มาตรฐานความปลอดภัยทางถนน มาตราที่ 3 การประชาสัมพันธ์ในเชิงกว้างและการให้ความรู้ (Education) และ มาตรฐานที่ 6 การสร้างพลังความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานทุกระดับเพื่อแก้ไขปัญหา (Empowerment) ซึ่งเป็นการป้องกันที่เกิดจากตัวของประชาชนเองและเกิดความยั่งยืนในชุมชน ในขณะที่มาตรฐานอื่นๆ นั้นจะเป็นการดำเนินงานของภาครัฐ

การประชาสัมพันธ์ในเชิงกว้างและการให้ความรู้ (Education) นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมในที่สุด ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปลายนั้น เป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ และช่างจดจำ อีกทั้งเป็นช่วงวัยที่จะเติบโตเป็นวัยผู้ใหญ่ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและปัจจัยเสี่ยงต่อการอุบัติเหตุบนถนน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง การรักษากฎจราจร มาตรา 3ม 2ข 1ท 1ร 1ข ความสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนนที่เกิดขึ้นต่อตัวเอง ครอบครัว และชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้ร่วมกับโรงเรียนบ้านท่าสองคอนเพื่อสร้างพลังความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน โดยผู้รับผิดชอบโครงการคาดหวังว่าการมีความรู้และพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของคนในชุมชนจะช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนได้

จากการสำรวจสภาพการใช้รถใช้ถนนเบื้องต้น พบว่า นักเรียนบ้านท่าสองคอนนั้นร้อยละ 30.60 เดินทางไปโรงเรียนโดยการเดินเท้าซึ่งอาจเดินทางไปคนเดียว หรือมีผู้ปกครองไปส่ง ร้อยละ 29.59 ขับขี่รถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์ไปด้วยตนเอง ร้อยละ 35.65 ผู้ปกครองไปส่งโดยใช้รถจักรยานรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ และร้อยละ 3.16 เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้รถรับจ้างเป็นพาหนะ ข้อมูลเบื้องต้นนี้แสดงให้เห็นว่าโอกาสที่นักเรียนจะเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้ด้วยตัวนักเรียนเอง มีโอกาสถึงร้อยละ 60.19

ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นว่า การประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนนเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการรับรู้ (สงวน สิทธิอรุณ, 2543) จึงได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับสูงสุด เป็นช่วงวัยที่ดูแลตัวเองได้ มีโอกาสในการใช้รถใช้ถนนมากกว่าเด็กเล็ก และในอนาคตอาจจะต้องเดินทางไปเรียนในระดับมัธยมศึกษาในตัวจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนถนนมากกว่า นอกจากนั้นนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นวัยที่โตพอที่จะสื่อสารถ่ายทอดได้ เข้าใจ มีพลังสร้างสรรค์ สามารถที่จะเสริมสร้างให้เกิดพลังความร่วมมือ (Empowerment) ได้ง่าย ดังทฤษฎีพัฒนาการของวัยรุ่น (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545)

กิจกรรมที่จัด ได้แก่ ถ่ายความรู้ การแสดงบทบาทสมมุติ การประกวดคำขวัญ ประกวดวาดภาพ ประกวดหนังสือเล่มเล็ก การเผยแพร่ความรู้ทางหอกระจายเสียงและเสียงตามสายหน้าเสาธง การเขียนจดหมายถึงคนที่รัก การรณรงค์ในโรงเรียน เป็นต้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ มาเป็นวิทยากร และในการดำเนินกิจกรรมได้กำหนดให้มีเยาวชนแกนนำ เป็นผู้กระตุ้น เป็นผู้นำ เป็นตัวแบบที่ดีให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เยาวชนแกนนำนี้ เป็นนักเรียนที่ถูกคัดเลือกจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน โดยการสมัครใจ และเป็นผู้ที่รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เหตุผลที่กำหนดให้มีเยาวชนแกนนำในกิจกรรมการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนถนน เพราะ

1. วัยรุ่นเป็นช่วงวัยของเลียนแบบ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545) ดังนั้นการจัดแกนนำที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม จึงเป็นตัวแบบที่ดีให้นักเรียนอีกส่วนหนึ่ง ได้เลียนแบบ ดังคำพูดที่ว่า “ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”
2. วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพลัง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ ดังนั้นการจัดให้มีแกนนำ จึงเป็นการสร้างพลังกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้
3. แกนนำที่เป็นวัยเดียวกัน สามารถใช้ภาษาและความคุ้นเคยระหว่างกลุ่มนักเรียนระดับที่ ระดับน้อง ทำให้การถ่ายทอดความรู้ การตักเตือน ให้คำแนะนำ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมายไม่เกิดความอาย เคอะเงิน ในการซักถาม นอกจากนั้นศรีเรือน แก้วกังวาน (2545) อ้างถึงใน Fuhrmann (1990) ได้กล่าวว่า “ในช่วงวัยรุ่นอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลครอบครัว ดังนั้นการเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้เพื่อน หรือบุคคลวัยเดียวกันจะช่วยสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันแบบกลุ่มไม่โดดเดี่ยว สร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อมีเพื่อนทำผิด เพื่อนที่ดีควรช่วยเตือน และชักจูงให้เปลี่ยนแปลง เลิกทำผิด กลับมาทำดี โดยไม่โกรธกัน มองกันในทางที่ดี ฝึกทักษะการสื่อสารที่ดี บอกความคิด ความต้องการ ความรู้สึก เมื่อไม่พอใจมีวิธีบอกให้เพื่อนเข้าใจ และสนองความต้องการกันได้ตรง”
4. แกนนำเป็นเยาวชนที่อาศัยในโรงเรียน ในหมู่บ้าน (ครอบคลุมตำบลต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง) จึงสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ มีความต่อเนื่อง และสามารถที่จะก้าวบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ซึ่งกระบวนการพัฒนาเยาวชนแกนนำในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน มีขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

- **วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเยาวชนแกนนำ**

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในด้านต่างๆ ที่อาจมีผลต่อการเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง นำมาซึ่งการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนได้
2. เพื่อเป็นการสร้างพลังความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน
3. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนอย่างต่อเนื่อง

- **ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาเยาวชนแกนนำ**

1. โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และชุมชนใกล้เคียง มีแกนนำเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ที่ถูกต้อง อย่างน้อย 20 คน
2. โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และชุมชนใกล้เคียงเกิดกิจกรรมพลังความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน เป็นการสร้างชุมชนเข้มแข็ง
3. โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนมีการดำเนินอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนแม้ว่าจะสิ้นสุดโครงการแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนแกนนำยังอาศัยอยู่ในชุมชน และอาจมีการขยายวงความรู้ ไปยังเยาวชนคนอื่นๆ ได้

โครงการการจัดค่ายความรู้การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ความสำคัญ

อุบัติเหตุบนถนนเป็นโรคภัยที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บและการตายที่สูงมากทั้งในประเทศไทยและภาพรวม (องค์การอนามัยโลก, 2004) ซึ่งอุบัติเหตุบนถนนนั้นประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ประการแรก คือ คน ซึ่งรวมถึงผู้ขับขี่และผู้ใช้รถใช้ถนน ประการที่สองคือ ยานพาหนะ และประการที่สามคือ สภาพถนนและสิ่งแวดล้อม ในปัจจัยด้านคนนั้นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถช่วยในการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนถนนได้ คือ การมีความรู้ความเข้าใจในกฎจราจร การตระหนักในการสูญเสียจากผลของการเกิดอุบัติเหตุบนถนน นำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเหมาะสม

ในการให้ความรู้นี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมในที่สุด (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549) ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปลายนั้น เป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ และช่างจดจำ อีกทั้งเป็นช่วงวัยที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและปัจจัยเสี่ยงต่อการอุบัติเหตุบนถนน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง การรักษากฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย จึงได้จัดค่ายวิชาการขึ้น เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครองได้มีการเรียนรู้โดยกระบวนการ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย การบรรยาย การทำกิจกรรมกลุ่มและการบูรณาการกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน เกิดเยาวชนแกนนำและความร่วมมือแบบกลุ่มระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนแกนนำ และกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร สภาพจราจร ความสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุบนถนน การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุบนถนน และแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน

ผู้รับผิดชอบกิจกรรม นางอรณต วัฒนะและคณะ ร่วมกับโรงเรียนบ้านท่าสองคอน

สถานที่จัดกิจกรรม ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันที่จัดกิจกรรม วันที่ 15 - 16 มกราคม 2553 รวมระยะเวลา 2 วัน

กลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 75 คน

- ตัวแทนผู้ปกครองบ้านท่าสองคอน-โนนเต้ จำนวน 15 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนบ้านท่าสองคอนมีเยาวชนแกนนำด้านการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนอย่างน้อย 20 คน
2. นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าสองคอนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโอกาสและปัจจัยเสี่ยงต่อการอุบัติเหตุบนถนน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง การรักษากฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย
3. นักเรียนและผู้ปกครองได้ทำกระบวนการกลุ่มร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน โดยมีโครงการร่วมกันอย่างน้อย 1 โครงการ

- **ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาเยาวชนแกนนำ**

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาเยาวชนแกนนำนั้นเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม และพัฒนาการทางสังคม โดยผู้รับผิดชอบโครงการได้นำทฤษฎีดังต่อไปนี้มาเป็นแนวคิดในการพัฒนาเยาวชนแกนนำ ดังนี้

การเรียนรู้ในสังคมประกิต สังคมประกิต คือ กระบวนการที่ทำให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องระเบียบ กฎเกณฑ์ และการคาดหวังของสังคม โดยเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งเป็นผลให้บุคคลแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ และการคาดหวังของสังคม ซึ่งการเรียนรู้ที่บุคคลได้มาจากกระบวนการสังคมประกิต จะเกิดได้ 3 รูปแบบ คือ การเลียนแบบ การปรับพฤติกรรม และการเรียนรู้ที่เกิดจากความคิดความเข้าใจตนเอง (สงวนศรี วิรัชชัย, 2527)

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ มีลักษณะสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้น จะต้องประกอบด้วย ปัจจัย 3 ประการ คือ

1. มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงทน ถาวร
2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการฝึก การปฏิบัติซ้ำๆ

เท่านั้น

3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวจะมีการเพิ่มพูนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและความสามารถทางทักษะทั้งปริมาณและคุณภาพ

แรงจูงใจ (Motive) คือ พลังที่กระตุ้นให้ให้คนเราแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่กำหนดซึ่งเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมเจตนา โดยพฤติกรรมแสดงเจตนาหรือปฏิกิริยาที่บุคคลเจตนาแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อผู้คน เหตุการณ์ และสถานการณ์ต่างๆ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพราะมีพลังบางอย่างกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกไปตามความคิดและเป้าหมายที่กำหนดในใจ ซึ่งสาเหตุสำคัญของแรงจูงใจคือความต้องการทางกายหรือความต้องการทางจิตใจ บางครั้งเรียกว่า ความต้องการทางอารมณ์และสังคมคือสาเหตุสำคัญของแรงจูงใจทางสังคม

การเลียนแบบ (Imitation and Identification) คือ การที่บุคคลได้พบเห็นแล้วรับรู้ว่าคุณอื่น ๆ ประพฤติปฏิบัติตัวอย่างใด ก็ถือปฏิบัติตามที่ได้พบเห็นนั้น การเลียนแบบนี้หมายรวมทั้งการเลียนแบบกิจกรรมหรือการกระทำ (Imitation) เช่น การเลียนแบบกิริยาท่าทาง การแต่งกาย เป็นต้น และรวมถึงการเลียนแบบเจตคติ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ (Identification) โดยการยอมรับและถือปฏิบัติตามความคิด ความเชื่อ เจตคติ และค่านิยมนั้นๆ

การปรับพฤติกรรม (Shaping Behavior) หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการที่พ่อแม่ ครู ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลอื่น พยายามจะสอน อบรม อบรม บอกรับ ผิด และสร้างเงื่อนไข โดยการให้รางวัล ชม แสดงท่าทียอมรับ หรือติเตียน ลงโทษ ไม่ยอมรับ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และปรับแก้พฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องกับการคาดหวังและกฎเกณฑ์ของสังคม

การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ใช้ในกรณีที่บุคคลได้กระทำพฤติกรรมหรือแสดงเจตคติอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วได้รับการเสริมแรงที่ตนเองพอใจ หรือได้รับการยอมรับ ยกย่องชมเชย หรือได้รับรางวัลจากการกระทำพฤติกรรมและแสดงเจตคตินั้นๆ เป็นผลให้บุคคลมีเจตคติต่อพฤติกรรมที่ตนได้กระทำ และคงรูปแบบเจตคติที่ตนเองได้แสดงไปนั้น

เมื่อมีการเสริมแรง จะทำให้อัตราการตอบสนองหรือความถี่ของการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลจากการได้รับสิ่งเสริมแรง ที่เหมาะสม ซึ่งการเสริมแรงมี 2 ทาง ได้แก่

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เป็นการให้สิ่งเสริมแรงที่บุคคลพึงพอใจ มีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมถี่ขึ้น
2. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เป็นการนำเอาสิ่งที่ไม่พึงพอใจออกไป มีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมถี่ขึ้น

พัฒนาการ (ช่วงวัยรุ่น) วัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้น

วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและอารมณ์ค่อนข้างมาก ในด้านกระบวนการคิดนั้น ช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมพัฒนาเยาวชนแกนนำและกิจกรรมเสริมสร้างพลัง ดังนี้

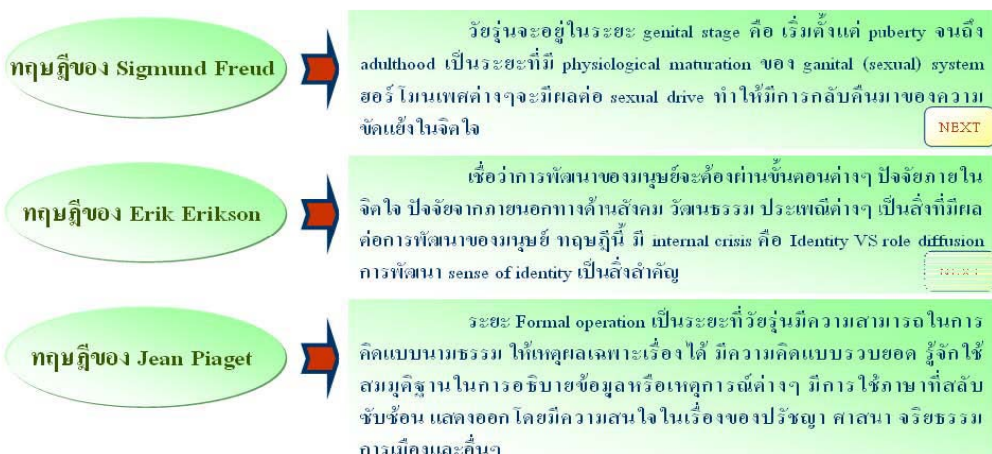
- รู้จักคิดเป็นเหตุเป็นผล ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ
- รู้จักคิดแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งรวมลักษณะของการคิดวิเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดอย่างมีแบบแผน
- รู้จักตัดสินใจในเรื่องยากๆ รวมทั้งค้นหาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ
- มีความคิดรวบยอด สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตเข้ากับปัจจุบัน และวางแผนสำหรับอนาคตได้
- สามารถเข้าใจเรื่องกฎ ระเบียบ วินัย ทฤษฎี ได้ดียิ่งขึ้น
- สามารถเข้าใจเรื่องนามธรรมมากขึ้น โดยการสร้างภาพความคิดในใจ

ในด้านความสนใจพบว่าช่วงวัยรุ่นนั้นมีความสนใจหลากหลาย แต่ยังไม่ลึกซึ้งมากนัก
ในช่วงนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับ

- การศึกษา
- การให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น
- การทำกิจกรรมสร้างสรรค์
- วัฒนธรรมประเพณี
- ปรัชญา ศาสนา
- เพื่อนต่างเพศ

การเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

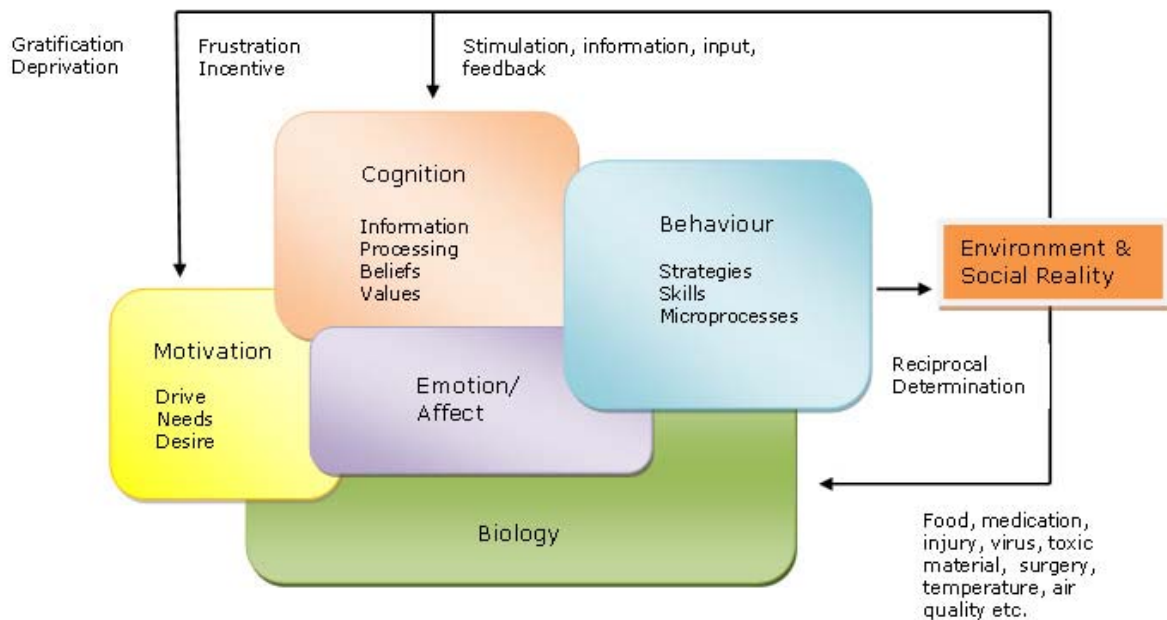
ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการในวัยรุ่น (Theories of Adolescent Development)

กลุ่มและความร่วมมือ กลุ่มคือ หน่วยของสังคมที่เกิดขึ้นเมื่อมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน และมีความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันในทางใดทางหนึ่งที่สังเกตได้ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะเกิดความผูกพันทางใจ การมุ่งมั่นในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงสำเร็จด้วยดี ในความสำเร็จนั้นเกิดขึ้นเพราะมีความร่วมมือเป็นเครื่องมือสำคัญ ความร่วมมือนี้ เป็นสถานการณ์ที่สมาชิกกลุ่มมีการทำงานร่วมกัน หรือช่วยกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเรียนรู้และส่งผลต่อพฤติกรรม ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกัน เกรทท์ เลวิน (1951) นักพฤติกรรมศาสตร์กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์มีค่าเท่ากับ ฟังก์ชันของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือพฤติกรรมมนุษย์เป็นผลลัพธ์จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับ

- ปัจจัยพื้นฐานทางชีววิทยา เช่น ระบบประสาท ระบบกล้ามเนื้อ ระบบต่อม
- ปัจจัยพื้นฐานทางกายภาพ เช่น มลพิษทางเสียง อากาศ สารเคมี เป็นต้น
- ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เช่น โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ครอบครัว กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน สถาบันทางศาสนา และหน่วยทางสังคมอื่นๆ

โดยมีองค์ประกอบด้วยมิติ 3 ด้าน คือ มิติความคิด มิติความรู้สึก และมิติพฤติกรรม ดังนี้

- มิติความคิด ได้แก่ การสัมผัส การรับรู้ การเรียนรู้ เชาว์ปัญญา ทักษะและกระบวนการคิด

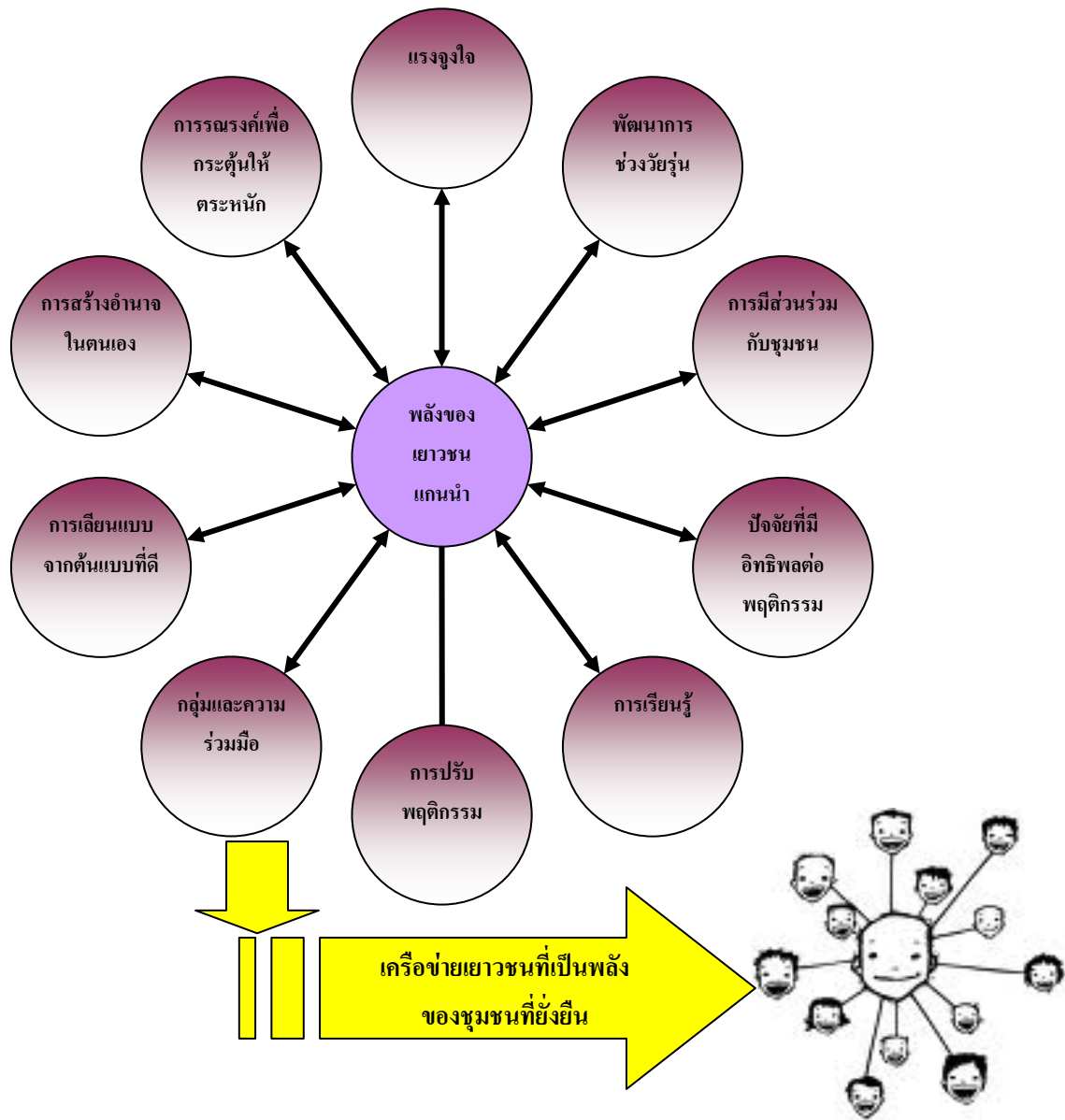
- มิตិความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ เจตคติ ความเชื่อ การจงใจ
- มิตិพฤติกรรม ได้แก่ การแสดงออกทางกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม

การสร้างอำนาจในตนเอง (Self Empowerment) เป็นการสร้างอำนาจในตนเองและส่งผลถึงองค์รวม เพราะการสร้างอำนาจในตนเอง ต้องสร้างความรู้สึกว่างานที่ทำนั้นมีความหมาย (Meaning) กล่าวคือ หนึ่งงานที่ทำให้ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการทำงานนั้น จะต้องสอดคล้องกับค่านิยม (Values) และอุดมการณ์ (Ideals) ของบุคคลนั้น ให้ผู้ปฏิบัติสามารถที่จะตัดสินใจใดๆ ได้เอง (Self-Determination) ซึ่งหมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะกำหนดวิธีการ และเวลาสำหรับการทำงานของตนเอง เป็นต้น

การทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ซึ่งหมายความว่าเมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจสูงว่า ตนมีขีดความสามารถมากพอที่จะทำงานนั้นสำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิผลสูงแล้ว การตัดสินใจที่ดีต่างๆ ของผู้นั้นก็ย่อมตามมา สร้างความเข้าใจดีแก่ผู้ปฏิบัติถึงผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้น (Impact) กล่าวคือต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อและความเข้าใจถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากงานของตน รวมทั้งจะเกิดผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมที่ดิงามตามมาด้วย เช่น “การเป็นหมอสามารถช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ได้” หรือ “การเป็นครูสามารถสร้างคนดีที่ช่วยทำให้สังคมน่าอยู่ขึ้น” เป็นต้น

สรุปได้ว่า เยาวชนซึ่งในโครงการนี้หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ที่มีความพร้อมทางด้านจิตใจ ร่างกาย และสังคม มีการเรียนรู้ในสังคมประกิต ได้รับการเสริมแรง สร้างอำนาจในตนเอง มีการเลียนแบบในสิ่งที่เหมาะสมถูกต้อง ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มและความร่วมมือเป็นตัวขับเคลื่อน และส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในที่สุด ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำเนินโครงการนี้

แผนภูมิที่ 3 ปัจจัยที่สร้างพลังของเยาวชน

● กระบวนการสร้างเยาวชนแกนนำ

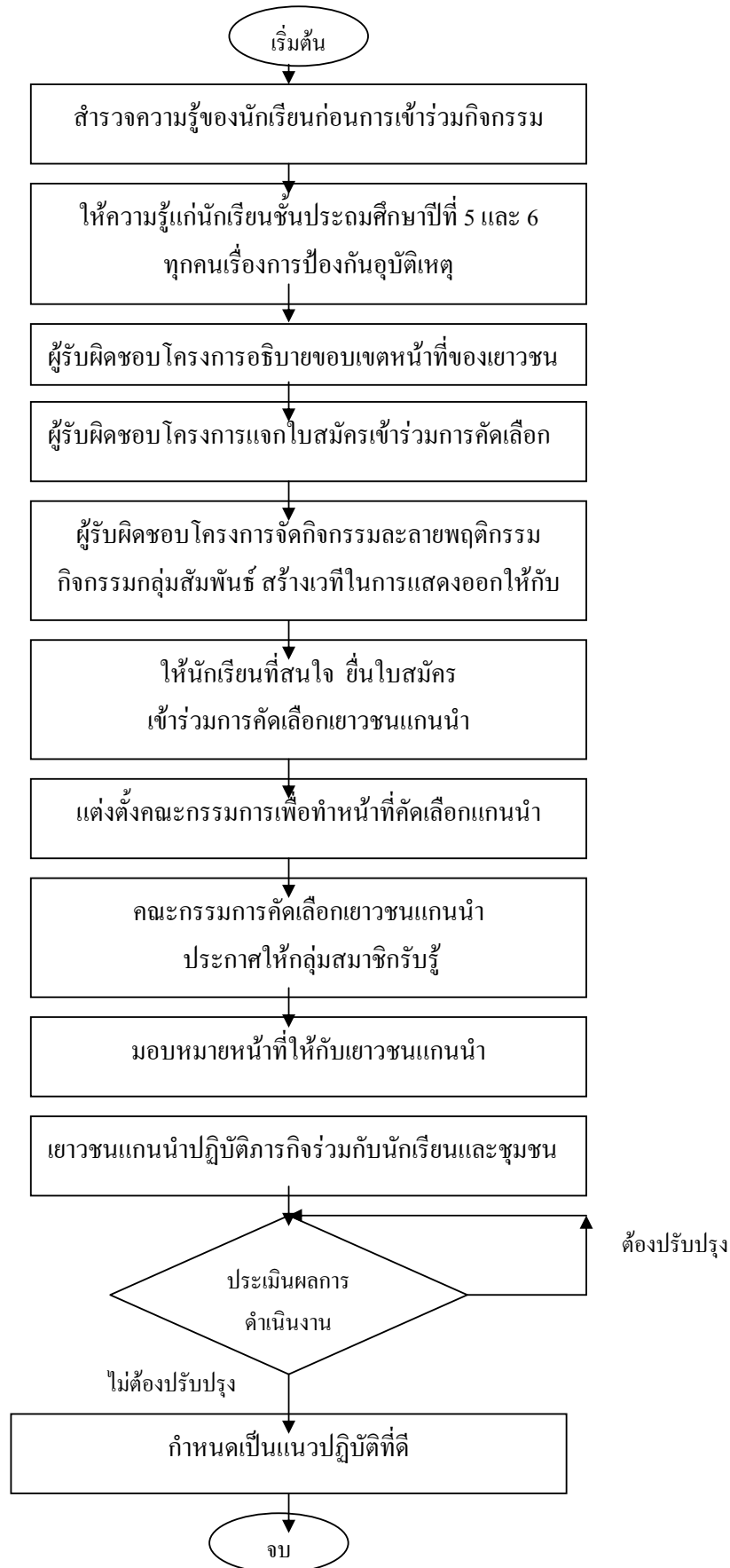
กระบวนการสร้างเยาวชนแกนนำในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม นั้นประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. สสำรวจความรู้ของนักเรียนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม (Pretest) เพื่อวัดองค์ความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และใช้ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนจัดกิจกรรมให้ความรู้ต่อไป
2. ให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ทุกคนเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ กฎจราจร และมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย
3. ผู้รับผิดชอบโครงการอธิบายขอบเขตหน้าที่ของเยาวชนแกนนำ เพื่อให้ทราบว่าเยาวชนแกนนำต้องทำหน้าที่อะไรบ้างตลอดโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจประเมินศักยภาพของตน
4. ผู้รับผิดชอบโครงการแจกใบสมัครเข้าร่วมการคัดเลือกเยาวชนแกนนำให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทุกคน
5. ผู้รับผิดชอบโครงการจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สร้างเวทีในการแสดงออกให้กับนักเรียน กิจกรรมนันทนาการที่บูรณาการกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถ มีโอกาสได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ลักษณะกิจกรรมเป็นการแบ่งกลุ่ม ไม่เจาะจง ขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรม คณะชั้นเรียน คณะเพศ
6. หลังจากการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนที่สนใจ ยื่นใบสมัครเข้าร่วมการคัดเลือกเยาวชนแกนนำ
7. ผู้รับผิดชอบโครงการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่คัดเลือกแกนนำ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อาสาสมัครสาธารณสุข และผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม รวมจำนวนกรรมการทั้งสิ้น 8 คน ทำหน้าที่พิจารณาโดยดูจากคะแนนความรู้ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม (Pretest) และการสังเกตพฤติกรรม โดยพิจารณาคัดเลือกจากประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน
 - ภาวะผู้นำ
 - การกล้าแสดงออก
 - ทักษะด้านการสื่อสาร
 - ความคิดสร้างสรรค์
 - จิตอาสา
 - การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

8. คณะกรรมการคัดเลือกเยาวชนแกนนำ ประกาศให้กลุ่มสมาชิกรับรู้ โดยให้มีแกนนำทั้งหมดจำนวน 20 คนในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชั้นละ 10 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิงคละกัน พร้อมมอบผ้าพันคอแสดงสัญลักษณ์ในการเป็นเยาวชนแกนนำ
9. มอบหมายหน้าที่ให้กับเยาวชนแกนนำ
10. เยาวชนแกนนำไปปฏิบัติภารกิจร่วมกับนักเรียนและชุมชน
11. อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้รับผิดชอบโครงการ ทำการประเมินการดำเนินงานของเยาวชนแกนนำ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
12. กำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี สำหรับใช้ปฏิบัติในโรงเรียนและชุมชนต่อไป

รายละเอียดดังแสดงในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 กระบวนการสร้างเยาวชนแกนนำ

- **หน้าที่ของเยาวชนแกนนำ**

ในการดำเนินกิจกรรมในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม นั้นได้กำหนดให้มีเยาวชนแกนนำเพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน โดยมีครูอนามัยโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของเยาวชนแกนนำไว้ 11 ประการดังต่อไปนี้

1. เยาวชนแกนนำต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎจราจร โดยเฉพาะมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย เช่น สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อมีการขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งหมวกนิรภัยต้องเป็นชนิดที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

2. เยาวชนแกนนำต้องสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องกฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ได้อย่างถูกต้อง โดยนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องกฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย จากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ตามหัวข้อที่รับผิดชอบโครงการได้กำหนดขึ้น และเยาวชนแกนนำจะต้องมีคะแนนจากการวัดความรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3. เยาวชนแกนนำต้องจัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร 10 กลุ่มเพื่อจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน หมุนเวียนกันไปจนครบทุกกลุ่ม ระยะเวลาการจัดแสดงประมาณ 1 เดือน โดยจัดบอร์ดนิทรรศการภายในโรงเรียน และชุมชน เช่น ศาลากลางบ้าน

4. เป็นผู้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎจราจร อุบัติเหตุบนถนน ความเสี่ยงและปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน อ่านออกเสียงตามสายในโรงเรียนและหอกระจายเสียงของหมู่บ้าน สำหรับแหล่งสารสนเทศที่ใช้ในการอ่านออกเสียงตามสายและหอกระจายข่าว ได้แก่

- 4.1 เอกสารแจก แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของทางราชการ เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669 และข้อบังคับทางกฎหมาย ซึ่งได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากโรงพยาบาลมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองคอน และสถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม

- 4.2 ข้อมูลผู้ป่วย บาดเจ็บ ตาย จากอุบัติเหตุบนถนน ซึ่งได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากโรงพยาบาลมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนเต้ และผู้สื่อข่าวท้องถิ่น

- 4.3 ข่าวสารเกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนนจากหนังสือพิมพ์รายวัน

- 4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669 และข้อบังคับทางกฎหมาย ที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ต เน้นแหล่งอินเทอร์เน็ตที่เชื่อถือได้ เช่น กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

5. เป็นผู้นำนักเรียนร่วมสำรวจจุดเสี่ยงต่ออุบัติเหตุบนถนนในโรงเรียน และบริเวณประตูโรงเรียนที่เชื่อมต่อกับถนน ทางร่วม ทางแยก แจกข้อมูลต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบ เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป จุดเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนในโรงเรียน อาทิ

- 5.1 ไม่มีการกำหนดจุดจอดรถในบริเวณที่จอแจ คับแคบ
- 5.2 ไม่มีป้ายเครื่องหมายจราจร เช่น ป้ายห้ามจอด เป็นต้น
- 5.3 ไม่มีการกำหนดความเร็วรถที่สัญจรในโรงเรียน
- 5.4 ทางเลี้ยวบริเวณประตูมีต้นไม้บัง มองเห็นทัศนวิสัยไม่ชัดเจน
- 5.5 ไม่มีการจัดระเบียบการจอดรถรับ-ส่ง บริเวณประตูโรงเรียน
- 5.6 ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณประตูโรงเรียนที่เชื่อมต่อกับถนนทางร่วม

ทางแยก

- 5.7 สัญลักษณ์ทางม้าลาย ที่ถนนหน้าโรงเรียนไม่ชัดเจน เป็นต้น

6. ทำหน้าที่เป็นสารวัตรน้อย ตรวจสอบ ดูแล เพื่อนนักเรียน และนักเรียนรุ่นน้องในโรงเรียนที่กระทำผิดกฎจราจร ไม่ปฏิบัติตามมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย เมื่อพบทำหน้าที่ตักเตือน แจ้งถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และให้ความรู้และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง

7. ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครยกธงแดงข้ามถนนในช่วงเช้าและเย็น ก่อนโรงเรียนเข้าและหลังโรงเรียนเลิก ร่วมกับสารวัตรนักเรียน เพื่อความปลอดภัยในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน

8. ร่วมกับคณะกรรมการตัดสินครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย ในการสังเกตและรายงานพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร และปฏิบัติตามมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย โดยบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนน สภาพของยานพาหนะที่ใช้ในแบบบันทึกพฤติกรรมตลอดเวลา 3 เดือนที่มีการประกวดครอบครัวตัวอย่าง ในการบันทึกพฤติกรรมให้ยึดเกณฑ์ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากร ปราศจากอคติส่วนบุคคล

9. รณรงค์และเป็นตัวแบบในการจัดทำหนังสือเล่มเล็ก ที่สะท้อนความคิดของนักเรียนที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดหนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับหัวข้อ “เพื่อคนที่รัก...เราจะเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างไร เพื่อป้องกันอุบัติเหตุบนถนน”

10. ร่วมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในโอกาสต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานวันเข้าค่ายลูกเสือ การพูดหน้าเสาธง เป็นต้น

11. เป็นสมาชิกชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน

● เนื้อหาของการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในการพัฒนาแกนนำเยาวชน

1. สภาพการจราจร และการใช้รถใช้ถนน ที่แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน เช่นชุมชนเมือง ชุมชนเกษตรกรรม ชุมชนชานเมือง ชุมชนย่านอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมแต่ละชุมชนอาจมีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนแตกต่างกัน

2 ปัจจัยและความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน เช่น การจับจีบขณะเมาสุรา อุปกรณ์รถยนต์/รถจักรยานยนต์ไม่สมบูรณ์ ร่างกายพักผ่อนไม่เต็มที่ เป็นต้น

3. วิธีป้องกันและลดอุบัติเหตุบนถนน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายและสัญญาณจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง การปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ซึ่ง 3ม ได้แก่ สวมหมวกนิรภัย เมาไม่ขับ มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย 2ข ได้แก่ เข็มขัดนิรภัย ใบขับขี่ 1ร ได้แก่ การไม่ขับเร็ว 1ท คือ การไม่โทรศัพท์ขณะขับรถ และ 1ย คือการไม่ขับรถย้อนศร รวมถึงมีส่วนร่วมในการสำรวจจุดเสี่ยงในชุมชนที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน

4. การปฐมพยาบาลและระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุบนถนน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน

● เทคนิคในการพัฒนาเยาวชนแกนนำ

ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม นั้น ผู้รับผิดชอบโครงการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกาจัดกิจกรรมต่างๆ ได้จัดทำตารางกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนให้กับเยาวชนโดยมีเนื้อหาหลัก 4 ด้าน ดังรายละเอียดข้างต้น ในการถ่ายทอดองค์ความรู้นั้นได้นำเทคนิคต่างๆ ซึ่งเป็นเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับ “หลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม” มาใช้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2547) ซึ่งได้แก่

ประเภท ก เทคนิคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ (Knowledge) ได้แก่

- การบรรยาย (Lecture)
- การระดมสมอง (Brainstorming)

ประเภท ข เทคนิคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านทักษะ(Skill) ได้แก่

- การสาธิต (Demonstration)
- การฝึกปฏิบัติ (Exercise)

ประเภท ค เทคนิคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านเจตคติ (Attitude) ได้แก่

- การอภิปรายกลุ่ม (Groups discussion)
- การแสดงบทบาทสมมุติ (Role- play)
- การฝึกปฏิบัติ (Exercise)

ซึ่งเทคนิคแต่ละประเภทยังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบรรยาย (Lecture) เป็นรูปแบบที่วิทยากรเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเทคนิคนี้วิทยากรจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เทคนิคการบรรยายนี้เหมาะสำหรับผู้รับการฝึกอบรมจำนวนมากๆ มีเวลาไม่มากนัก ลักษณะเนื้อหานั้นเหมาะสำหรับการให้ความรู้พื้นฐานและการให้ความรู้ทั่วไป ไม่มีความซับซ้อน เช่น การบรรยายเรื่อง การปฏิบัติตามกฎ ลดอุบัติเหตุบนถนน การบรรยายเรื่องความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน : ประสบการณ์จริงจากเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน เป็นต้น สำหรับโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอนนี้ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ซึ่งยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก สมารถรับฟังสิ่งที่วิทยากรที่ทำการบรรยายจึงควรรวใช้สื่อต่างๆ มาประกอบการบรรยาย ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น วิดีทัศน์ ของจริง เป็นต้น

ซึ่งเทคนิคการบรรยายนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเพิ่มพูนทักษะ เจตคติและพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงยังไม่สามารถใช้กับขั้นการนำความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลองค์ความรู้ที่ได้รับ

การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงโดยวิทยากรเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นสภาพการณ์ที่เป็นจริง การแสดงนั้นจะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือขั้นตอนของการปฏิบัติ การใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ระหว่างการแสดงอาจมีการบรรยายหรืออธิบายขั้นตอนแต่ละขั้นตอนไปด้วย สำหรับโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนได้ใช้เทคนิคนี้ในฐานการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน เช่น การปฐมหัวใจ การเข้าเฟือก เป็นต้น ซึ่งเทคนิคนี้เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ทำให้นักเรียนมีความสนใจอยากเรียนรู้

แต่เทคนิคการสาธิตนี้ไม่เหมาะกับจำนวนกลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนมาก เพราะจะทำให้มองไม่เห็นการสาธิต นอกจากนั้นในการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการอบรมหรือการเรียนรู้ต้องชัดเจน เน้นย้ำในสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเรียนรู้ มิฉะนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจมองข้ามจุดสำคัญๆ ที่ต้องการถ่ายทอดได้ ดังนั้นหากมีสมาชิกจำนวนมาก ให้ใช้การแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อให้สมาชิกชมการสาธิตได้ทั่วถึง

การอภิปรายกลุ่ม (Groups discussion) เป็นเทคนิคการแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวนสมาชิกมีจำนวนไม่แน่นอน ประมาณ 5-15 คน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง เป็นเทคนิคที่ใช้สำหรับค้นหาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ โดยปกติแล้วจะมีวิทยากรประจำกลุ่ม หรือสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม เทคนิคนี้จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความเข้าใจในขั้นที่สูงกว่า ซึ่งความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การ

นำไปใช้ การวิเคราะห์ ซึ่งในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอนนี้ ได้ใช้เทคนิคนี้ในการอภิปรายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนที่ควบคุมได้ง่ายที่สุด ระหว่าง คน รถ และถนน ผลสรุปของการอภิปรายคือ คน รองลงมาคือ ยานพาหนะ และถนน ตามลำดับ

สำหรับข้อจำกัดของการอภิปรายกลุ่มคือ สมาชิกบางคนอาจจะไม่กล้าในการแสดงความคิดเห็น ประเด็นในการอภิปรายอาจไม่ครอบคลุมซึ่งวิทยากรประจำกลุ่มอาจต้องช่วยในการชี้แนะ แต่ควรระวังการชี้แนะจะเป็นการชี้นำคำตอบให้กับกลุ่ม

การระดมสมอง (Brainstorming) หมายถึงการมุ่งใช้พลังความสามารถทางการคิดของสมองของมวลสมาชิกในกลุ่ม เพื่อคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป คนที่ไม่ชอบคิด หรือคนที่ชอบคิดเฉียบ ๆ ไม่ชอบแสดงให้คนอื่นรู้ว่าตนเองคิดอาจไม่เหมาะที่จะร่วมกลุ่มเพื่อระดมสมอง ซึ่งการระดมสมองมีกฎดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
2. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ปริมาณความคิดยิ่งมากยิ่งดี ยังไม่จำเป็นต้องดูข้อเท็จจริงและเหตุผล (Free Thinking)
4. อนุญาตให้ออกนอกกลุ่มนอกทางได้
5. ห้ามวิจารณ์ในระหว่างที่มีการแสดงความคิดเห็น
6. หลีกเลี่ยงการปะทะคารม
7. เมื่อได้ผลแล้วควรทำการรวบรวมแล้วนำไปปรับปรุง

เทคนิคการระดมสมองนั้นเหมาะสำหรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. เมื่อต้องการค้นหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งหัวข้อปัญหา เพื่อจะใช้ทำกิจกรรมใด ๆ การวิเคราะห์ปัญหา หรือการหาแนวทางในการแก้ไข
2. เมื่อต้องการได้ความคิดเห็นจากคนหมู่มากที่ส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน
3. เราสามารถใช้เทคนิคการระดมสมองได้หลาย ๆ กรณี และในทุก ๆ ขั้นตอนของวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เพื่อค่อย ๆ ดึงความคิดของสมาชิกกลุ่มออกมาทีละขั้น ทีละตอนอย่างเป็นระบบ

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มที่มีความคุ้นเคย สนุกสนมกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ตัดสินใจไปสู่เป้าหมายนั้น โดยใช้ระบบกลุ่ม เป็นการเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน เพิ่มความเข้าใจในบทบาทของตนเองและกระบวนการทางสังคม พัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และช่วยให้สมาชิกของกลุ่มมีความสนใจ กระตือรือร้นจะเข้าร่วมกิจกรรม นับเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม หากแบ่งตามผลที่จะรับ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การเล่นเกม การเล่านิทาน และการแสดง

การแสดงบทบาทสมมุติ (Role-play) เป็นการทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงบทบาทในสถานการณ์เหมือนในชีวิตจริง โดยผู้จัดการแสดงหรือวิทยากรจะเป็นผู้กำหนดโครงเรื่อง ในการแสดงบทบาทสมมุติผู้แสดงจะต้องสวมบทบาทโดยบทบาทหนึ่งตามที่ผู้จัดกำหนด แล้วแสดงในบทบาทนั้นตามความคิด และความรู้สึกของตนเอง สมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมจะเป็นผู้สังเกตการณ์แสดงของผู้แสดง และวิเคราะห์ อภิปราย ในสิ่งที่ผู้แสดงแสดงออกมา ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอนได้นำเทคนิคบทบาทสมมุติมาใช้ในการสะท้อนความคิดของนักเรียนที่ได้รับความรู้เรื่อง “การเมาแล้วขับ” ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมของค่ายวิชาการ ผลของการแสดงนักเรียนได้สะท้อนให้เห็นว่า การเมาแล้วขับ มักพบในวัยรุ่นและใช้รถจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเกิดอุบัติเหตุอาจทำให้บาดเจ็บเล็กน้อยไปจนถึงเสียชีวิต ซึ่งนำมาถึงความสูญเสียในด้านต่างๆ และได้ใช้ในกิจกรรม “การโทรศัพท์แจ้งเหตุเมื่อพบเห็นอุบัติเหตุบนถนนที่หมายเลข 1669” ซึ่งนักเรียนจะได้รับบทบาทและเงื่อนไขของสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปตามที่ผู้รับผิดชอบโครงการกำหนด

ข้อดีของการใช้บทบาทสมมุติคือ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้แสดงและสมาชิก เป็นการสะท้อนความคิดที่เป็นมากกว่าความรู้ ช่วยกระตุ้นบรรยากาศในการอภิปรายถึงบทบาทที่ผู้แสดงแสดงออกมา แต่ยังมีข้อด้อยที่เกี่ยวกับผู้แสดงที่ไม่ชอบการแสดงอาจแสดงออกมาไม่สมจริง และหากไม่เข้าใจเนื้อหาหรือบทบาทที่ได้รับมอบหมาย อาจจะสื่อสารออกมาได้ไม่ตรงจุดประสงค์ที่วิทยากรกำหนด

การฝึกปฏิบัติ (Exercise) เป็นการนำทฤษฎีหรือแนวคิดตามที่ได้เรียนรู้มาทดลองปฏิบัติในตอนท้ายของการฝึกอบรม ภายใต้การดูแลแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือวิทยากร โดยวิทยากรจะเป็นจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องใช้มาให้พร้อม เมื่อวิทยากรบรรยายหรือสาธิตแล้วเสร็จ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ทดลองปฏิบัติตาม หากมีปัญหาก็จะสามารถสอบถามวิทยากรได้ทันที ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเทคนิคที่จูงใจให้เกิดการเรียนรู้ได้มาก และสามารถประเมินผลได้ทันทีภายหลังการดำเนินกิจกรรม ซึ่งข้อจำกัดของเทคนิคนี้คือ การใช้เวลาค่อนข้างมากในการฝึกปฏิบัติ สำหรับในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ได้นำเทคนิคนี้มาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการปฐมพยาบาลผู้ได้รับอุบัติเหตุบนถนน เช่น การปั๊มหัวใจ การใส่ฝือก การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย เป็นต้น

- ลักษณะกิจกรรมเสริมสร้างพลังบูรณาการกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้

การจัดค่ายวิชาการ

ผู้รับผิดชอบ โครงการ ได้ร่วมมือกับเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย จัดค่ายวิชาการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคามขึ้นระหว่างวันที่ 15 - 16 มกราคม 2553 ณ ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม โดยมีรายละเอียด กิจกรรมค่ายวิชาการนี้จัดนอกสถานที่ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ทำให้กระตุ้นความสนใจใฝ่เรียนรู้ได้มาก นอกจากการบรรยายให้ความรู้ในห้องเรียนแล้วเน้นการให้ความรู้โดยแบ่งฐานต่างๆ เพื่อบรรยายให้ความรู้ สาธิต ระดมสมอง ฝึกปฏิบัติให้แน่ใจว่านักเรียนจะได้รับความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้น นอกจากนั้นยังเหมาะกับวัยของเด็กที่มีความสนใจสั้น กิจกรรมย่อยที่ใช้ในการจัดค่ายวิชาการ ได้แก่

- การกำหนดคำขวัญและสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม
- กิจกรรมละลายพฤติกรรม บูรณาการเรื่องอันตรายจากการโดยสารรถยนต์ โดยใช้เกมหนังสือพิมพ์หัตถกรรม สมมุติหนังสือพิมพ์เป็นรถโดยสาร เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนน
- การแสดงบทบาทสมมุติ
- การสาธิต
- การฝึกปฏิบัติ
- การจัดทำแผนการรณรงค์ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและชุมชน
- การเขียนจดหมายจากใจให้คนที่รัก เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนหรือกลุ่มเป้าหมายเขียนจดหมายถึงคนที่รัก อาจจะเป็นพ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อน หรือแฟน โดยให้สื่อสารถึงกิจกรรมที่ได้เข้าร่วม ทั้งนี้เป็นการสะท้อนผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

การประกวดหนังสือเล่มเล็ก กิจกรรมการประกวดหนังสือเล่มเล็กเป็นกิจกรรมที่เยาวชนแกนนำร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทุกระดับชั้นที่สนใจถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนถนนผ่านสื่อหนังสือ คล้ายกับหนังสือนิทาน ซึ่งสามารถใช้สื่อสารกับเด็กที่อายุน้อยได้ มีความดึงดูดจากขนาดของหนังสือ ที่มีขนาดเล็กกว่าหนังสือปกติ ความยาวไม่จำกัด จัดทำขึ้นตามศักยภาพของผู้จัดทำ สามารถประยุกต์วัสดุเหลือใช้อื่นๆ มาเพื่อผลิตเป็นหนังสือเล่มเล็กได้ ซึ่งนอกจากความรู้ความเข้าใจของนักเรียนผู้จัดทำหนังสือเล่มเล็กแล้ว โรงเรียนยังจะได้สื่อเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนถนนไว้ใช้ประโยชน์ต่อไปด้วย

การประกวดเรียงความ เป็นกิจกรรมที่ทำหลังจากที่นักเรียนหรือกลุ่มเป้าหมายได้ผ่านการเข้าค่ายวิชาการ ที่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อพบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน โดยให้นักเรียนที่สนใจเขียนเรียงความความยาวประมาณ 2 หน้ากระดาษ A4 เพื่อถ่ายทอดความคิดและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าค่ายวิชาการ มีแกนนำเยาวชนเป็นผู้กระตุ้นและให้คำแนะนำในการเขียนเรียงความ มีการให้รางวัลสำหรับเรียงความที่เขียนได้ดี เพื่อเป็นการจูงใจ สำหรับเรียงความที่ส่งเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะให้นักเรียนที่เป็นเจ้าของเรียงความนั้นอ่านให้นักเรียนทุกคนฟังที่หน้าเสาธงสัปดาห์ละ 1 เรื่อง

การประกวดคำขวัญ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนทุกคนเขียนคำขวัญที่สะท้อนถึงกฎจราจร การสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อพบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน โดยอาจเขียนเป็นคำคล้องจอง ง่ายต่อการจดจำ หลังจากนั้นให้กลุ่มนักเรียนร่วมกันคัดเลือกคำขวัญจำนวนหนึ่งเพื่อทำป้ายติดในบริเวณ โรงเรียน และชุมชน เป็นการรณรงค์ให้เกิดวินัยในการใช้รถใช้ถนนอีกช่องทางหนึ่ง นอกจากนั้นยังให้ชุมชนนำไปใช้ในการรณรงค์เมื่อชุมชนมีงานต่างๆ เช่น ใช้ประกอบขบวนแห่ในแข่งขันกีฬาปลอดยาเสพติดและอุบัติเหตุ เป็นต้น และยังได้นำคำขวัญมาอ่านเสียงตามสายภายในโรงเรียน ทำให้ผู้ที่เป็นเจ้าของคำขวัญเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม

การประกวดวาดภาพ เป็นกิจกรรมที่ทางเยาวชนแกนนำและอาจารย์ที่ปรึกษาจัดทำขึ้นเพื่อสะท้อนกฎจราจร การสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อพบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน ผ่านการวาดภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชั้นเรียน ในรายวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกิจกรรมนักเรียนค่อนข้างชอบ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ผ่อนคลายและแสดงฝีมือทางด้านกราฟิก หลังจากนั้นนำภาพที่กลุ่มคัดเลือกมาอภิปรายในชั้นเรียน ซึ่งจะเป็นการต่อยอดทางความคิดได้ดี และอาจารย์สามารถที่จะสอดแทรกความรู้ได้ในการอภิปรายหรือสรุปผล แต่กิจกรรมการวาดภาพยังพบว่า ทักษะการวาดภาพเป็นอุปสรรคในการสะท้อนความคิด เพราะนักเรียนจะหลีกเลี่ยงการวาดภาพที่ยาก ดังนั้นหากใช้การวาดภาพอย่างเดียวอาจจะสะท้อนความคิดได้ไม่ครอบคลุมทุกมิติ จึงควรมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การอภิปราย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการการสะท้อนแนวคิด

การแข่งขันกีฬาปลอดยาเสพติดและอุบัติเหตุ เป็นการแข่งขันกีฬาในชุมชนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับ การสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการนี้ได้จัดขึ้นในวันที่ 6 เมษายน 2553 วัตถุประสงค์ นอกจากจะกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในชุมชนแล้ว ยังเน้นการกระตุ้น รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงภัยยาเสพติดและการเกิดอุบัติเหตุบนถนน การแข่งขันกีฬามีด้วยกัน 5 ประเภท ได้แก่ เซปักตะกร้อ ฟุตบอล วอลเลย์บอล ชักเย่อ และปัดดาตีหม้อ ใช้พื้นที่ของโรงเรียนบ้านท่าสองคอนเป็นสถานที่แข่งขัน แบ่งผู้แข่งขันตามคุ้ม มีการเดินพาเหรดโดยความร่วมมือของชาวกุ่ม มีการรณรงค์โดยใช้คำขวัญที่

นักเรียนคิดขึ้นประกอบขบวนพาเหรด และมีการแสดงของเยาวชนแกนนำและนักเรียนในขบวนพาเหรด เพื่อเชิญชวนให้ผู้ร่วมการแข่งขันกีฬาครั้งนี้ได้ตระหนักถึงความสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน และแสดงให้เห็นว่า ตัวบุคคลสามารถช่วยลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุได้โดยเริ่มจากตัวเอง ตลอดจนเป็นผู้มีวินัยจราจรสูง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ก็จะทำให้สามารถป้องกันอุบัติเหตุบนถนนได้ในระดับหนึ่ง

การพูดทางหอกระจายข่าว/เสียงตามสายหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่เยาวชนแกนนำและนักเรียนต้องทำต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา โดยเน้นการพูดให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อพบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน ตลอดจนรายงานข้อมูลสถิติหรือข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุบนถนน รวมถึงคำขวัญที่นักเรียนที่เข้าค่ายวิชาการคิดขึ้นมาด้วย สำหรับแหล่งสารสนเทศนั้น ได้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น ข่าวแจกของหน่วยงานราชการ เอกสารประชาสัมพันธ์แผ่นพับ แผ่นปลิวของหน่วยงานราชการ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ หนังสือวารสาร และบุคคล เช่น ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดตั้งชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทุกระดับชั้นสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพื่อร่วมด้วยช่วยกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในพื้นที่โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และบริเวณหน้าโรงเรียนที่เป็นจุดเชื่อมต่อกับทางแยกทางร่วมต่างๆ เน้นกระบวนการกลุ่มและความร่วมมือ ตลอดจนแนวทางของการพัฒนาการสร้างอำนาจในตนเอง การมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อน มีการเลือกตั้งประธานและคณะกรรมการดำเนินงาน วาระ 1 ปี โดยมีอาคารอำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ดูแล

● **หลักสูตรการพัฒนาเยาวชนแกนนำ**

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา/สถานที่	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้
สำรวจข้อมูลเบื้องต้นและเตรียมกลุ่มเป้าหมาย	เพื่อสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทราบเพื่อเตรียมความพร้อม	3 ชม./โรงเรียน	- แบบสำรวจข้อมูล - หัวหน้าโครงการ - ชุดเครื่องขยายเสียง
การประเมินความรู้ก่อนทำกิจกรรม	เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนทำกิจกรรม เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมให้ความรู้ต่อไป	15-30 นาที/ โรงเรียน	- แบบวัดความรู้ก่อนทำกิจกรรม - วิทยากร -ชุดเครื่องขยายเสียง

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา/สถานที่	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้
การจัดค่ายวิชาการ	เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนในการเป็นเยาวชนแกนนำและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน	2 วัน/ศูนย์ประชุม แก่งเลิงจาน	- วิทยากรบรรยาย - วิทยากรประจำ ฐานความรู้ - วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ใน ฐานความรู้แต่ละฐาน -ปากกาเขียนไวท์บอร์ด - กระดาษ A4 - ฟลิปชาร์ต -ชุดเครื่องขยายเสียง - ของรางวัล
การประเมินความรู้หลังทำ กิจกรรม	เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนหลังทำกิจกรรม เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนเพิ่มขึ้นหรือลดลง อย่างน้อยเพียงใด พร้อมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการให้ความรู้ต่อไป	15-30 นาที/ศูนย์ ประชุมแก่งเลิงจาน	- แบบวัดความรู้หลัง ทำกิจกรรม - วิทยากร - ชุดเครื่องขยายเสียง
การประกวดหนังสือเล่มเล็ก	เพื่อพัฒนาทักษะการสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนผ่านสื่อหนังสือ และเพื่อสกัดความคิดรวบยอด(Concept)ของนักเรียน เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ	1 เดือน/โรงเรียน	-วิทยากรบรรยายและ สาธิตการทำหนังสือ เล่มเล็ก - สี - กระดาษ A4 - เชือก/ลวดเย็บ กระดาษ - กาว - กรรไกร - ที่เจาะกระดาษ - กระดาษสี/กระดาษ ทำปก

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา/สถานที่	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้
			- ของรางวัล
การประกวดเรียงความ	เพื่อพัฒนาทักษะการสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนผ่านความเรียง และเพื่อสกัดความคิดรวบยอด(Concept) ของนักเรียน เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ	1 สัปดาห์/ โรงเรียน	- วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนเรียงความที่ดี - สี - กระดาษ A4 - ของรางวัล
การประกวดคำขวัญ	เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและสกัดความคิดรวบยอด(Concept) ของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ	30 นาที/โรงเรียน หรือ ศูนย์ประชุม แก่งเลิงจาน	- กระดาษ A4 - ปากกา - ของรางวัล
การพูดทางหอกระจายข่าว/ เสียงตามสายหน้าเสาธง	เพื่อให้เยาวชนแกนนำและนักเรียนอาสาสมัครได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนน	ตลอดภาค การศึกษา/โรงเรียน และชุมชน	- สคริปต์ข่าว - เอกสารจากทางราชการ - ข่าวจากหนังสือพิมพ์ -เยาวชนแกนนำและนักเรียนอาสาสมัคร -เครื่องขยายเสียง/หอกระจายข่าวหมู่บ้าน
การจัดตั้งชมรมผู้พิทักษ์ ความปลอดภัยในโรงเรียน บ้านท่าสองคอน	เพื่อให้นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนอย่างต่อเนื่อง	ตลอดภาค การศึกษา/โรงเรียน และชุมชน	- วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
การแข่งขันกีฬาปลอดภัย ยาเสพติดและอุบัติเหตุ	เพื่อให้เยาวชนแกนนำและนักเรียนได้มีส่วนร่วมกับชุมชนในการสอดแทรกการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน	2 วัน/ชุมชน	-ป้ายคำขวัญลด อุบัติเหตุ -เอกสารแจกของทาง ราชการ

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา/สถานที่	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้
	อุบัติเหตุในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน		-การรณรงค์ขับขี่ปลอดภัย สาธิตโดยบริษัทเอกชนตัวแทนจำหน่ายรถจักรยานยนต์ -วิทยากรให้ความรู้

● ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุลดอุบัติเหตุบนถนน มีรายละเอียดดังนี้

1. จากจำนวนนักเรียน 75 คน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.00 มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น
2. ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 15 คนได้รับการทบทวนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามกฎจราจร ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนถนนการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุบนถนนโดยมีค่าเฉลี่ยความรู้อยู่ที่ร้อยละ 89.00
3. เยาวชนแกนนำ นักเรียนบ้านท่าสองคอน และผู้ปกครองนักเรียนมีกิจกรรมซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องร่วมกับโรงเรียนและชุมชนจำนวน 6 กิจกรรม

กิจกรรม	จำนวนครั้ง/ คนที่เข้าร่วม	ทำร่วมกับ โรงเรียน	ทำร่วมกับ ชุมชน
กิจกรรม			
1. การประกวดหนังสือเล่มเล็ก	1 ครั้ง/38 คน	✓	-
2. การประกวดเรียงความ	1 ครั้ง/45 คน	✓	-
3. การประกวดคำขวัญ	1 ครั้ง/75 คน	✓	-
4. การพูดทางหอกระจายข่าว/เสียงตามสายหน้าเสาธง	40 ครั้ง	✓	✓
5. การแข่งขันกีฬาปลอดภัยเสพติดและอุบัติเหตุ	1 ครั้ง	-	✓
6. การจัดตั้งชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน		-	
6.1 การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียน	1 ครั้ง/17 คน	✓	✓

กิจกรรม	จำนวนครั้ง/ คนที่เข้าร่วม กิจกรรม	ทำร่วมกับ โรงเรียน	ทำร่วมกับ ชุมชน
6.2 การจัดนิทรรศการให้ความรู้ภายในโรงเรียน	3 ครั้ง/30 คน	✓	
6.3 อาสาสมัครยกธงแดงข้ามถนนในช่วงเช้าและเย็น	ทุกวันเปิด เรียน	✓	✓
6.4 การสังเกตและรายงานพฤติกรรมการใช้รถใช้ ถนนผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง	1 ครั้ง/ 10 คน	-	✓

หมายเหตุ จำนวนครั้ง/คนที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสถิติระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2553 บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการตลอดไป เช่น อาสาสมัครยกธงแดงข้ามถนนในช่วงเช้าและเย็น ชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน เป็นต้น

● **ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาแกนนำเยาวชน**

1. เนื่องจากกิจกรรมนี้จัดกับนักเรียนที่มีภาคเรียนการศึกษาเป็นกรอบของการดำเนินงาน ดังนั้นการบริหารโครงการต้องคำนึงถึงระยะเวลาด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมโครงการได้หากการอนุมัติและการใช้งบประมาณล่าช้า

ข้อเสนอแนะ หากเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา ควรจัดทำโครงการโดยถือปีการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งจะแตกต่างจากการดำเนินงานที่เกี่ยวกับองค์กรหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสามารถบริหารจัดการได้ตามปีงบประมาณ

2. โรงเรียนที่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นโรงเรียนที่อยู่ชานเมือง ไม่ได้เป็นโรงเรียนในตัวเมือง ดังนั้นในการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงมักพบว่า นักเรียนขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก ซึ่งอาจมีผลต่อเป้าประสงค์ของการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

- ในการจัดกิจกรรมควรมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทราบคุณลักษณะของเป้าหมาย และออกแบบการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
- ในภาพรวมหน่วยงานควรจัดกิจกรรมกับโรงเรียนในลักษณะนี้ให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชน และเปิดโอกาสในการเรียนรู้

● **ข้อควรระวังในการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชนแกนนำและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมพลัง**

○ **ด้านตัวนักเรียน/ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่**

- เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน มีระยะเวลาเรียนเป็นตัวกำหนด ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ ที่จัดทำขึ้นต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ระยะเวลาดำเนินการมีผลกระทบต่อ การสอบ และเสร็จสิ้นกระบวนการในภาคการศึกษา
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นวัยเด็กที่ช่างเข้าสู่วัยรุ่น มีความสนใจสั้น ต้องบูรณาการกิจกรรมเชิงนันทนาการเข้าร่วมกับการให้ความรู้ด้วย ดังนั้นการดึงดูดความสนใจและนำเข้าบทเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ จึงควรเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสความสนใจ เช่น เกริ่นนำด้วยเกมออนไลน์ his facebook เพลง ภาพยนตร์ ดารา นักเรียน จะทำให้นักเรียนสนใจ และนำเข้าสู่บทเรียนได้ง่าย
- ควรบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ในโครงการเข้ากับชั่วโมงเรียนของนักเรียน ต้องประสานงานกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการเข้ากับวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต (สปช.) และสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.)
- เนื่องจากเป็นวัยเด็กในการทำกิจกรรมเด็กอาจซุกซน การดูแลอาจทำได้ไม่ทั่วถึง อาจทำให้เด็กได้รับอุบัติเหตุจากการหยอกล้อได้ จึงควรจัดให้อาสาสมัครสาธารณสุข หรือผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเข้ากลุ่มกิจกรรมด้วยทุกครั้ง อย่างน้อย 1 คนต่อนักเรียน 1 กลุ่ม

○ **ด้านการจัดกิจกรรม**

- ดังที่กล่าวแล้วว่านักเรียนวัยนี้เป็นวัยที่เด็ก ความสนใจสั้น เพื่อไม่ใหการจัดกิจกรรมให้ความรู้ดูเป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อ ต้องบูรณาการกิจกรรมเชิงนันทนาการเข้าร่วมกับการให้ความรู้ด้วย นักเรียนไม่ชอบการบรรยาย แต่ชอบดูวิดีโอ หรือคลิปวิดีโอ ที่สามารถโหลดได้จาก youtube รวมถึงชอบดูของจริง และบทบาทสมมุติ ดังจะเห็นได้ว่า จากการจัดค่ายวิชาการนักเรียนชอบฐานความรู้ที่เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลและการแก้เหตุมากที่สุด และถ้าในการดำเนินกิจกรรมสามารถรับสมัครอาสาสมัครหรือรุ่นพี่ที่มีวัยใกล้เคียงกัน จะทำให้นักเรียนสนใจกิจกรรมต่างๆ ที่จัดมากขึ้น
- ก่อนการทำกิจกรรมใดๆ วิทยากรหรือพิธีกรควรให้ข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ และความคาดหวังในการดำเนินกิจกรรม
- ภายหลังการกิจกรรมในแต่ละช่วงวิทยากรหรือพิธีกรควรสรุป ทบทวนองค์ความรู้ที่ได้ โดยการซักถามผู้เข้าร่วมกิจกรรม ก่อนที่จะนำเข้าสู่กิจกรรมที่ต้องทำต่อไป

- ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่ประกอบด้วยอาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ ให้ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ระวังสถานะความอาวุโสซึ่งนำความคิด ดังนั้นหากมีกิจกรรมเหล่านี้ ควรมีขั้นตอนของการละลายพฤติกรรม ที่เรียกว่า “ถอดหัวโขน” ให้สมาชิกกลุ่มกำหนดอายุของกลุ่ม และเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมใดๆ อาสาสมัครสาธารณสุข หรือผู้ปกครองนักเรียนต้องทำกิจกรรมด้วยทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อละลายพฤติกรรมและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

- ในการนำเสนอผลงานหรือแนวคิดของกลุ่ม มักจะพบเป็นประจำว่า ในการนำเสนอ นั้นมักจะเป็นผู้อาวุโส หรือผู้ที่มีความโดดเด่น ในการมีส่วนร่วมและพัฒนาสู่การเป็นเยาวชนแกนนำ วิทยากรหลักจะควรใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้เปลี่ยนเวียนผู้นำเสนอ เช่น กำหนดกติกาให้ทุกคนมีส่วนร่วมและให้เปลี่ยนคนนำเสนอไม่ให้ซ้ำกัน อาจกำหนดโดยผู้นำเสนอโดยใช้วิธีดังนี้ ครั้งแรกให้ผู้ด้อยประสิทธิภาพที่สุดเป็นผู้นำเสนอ ครั้งต่อมาให้ผู้ที่มีอักษร ส เสือในชื่อมากที่สุด เป็นผู้นำเสนอ เป็นต้น

- ภายหลังการกิจกรรมในแต่ละช่วง หรือแต่ละวันควรมีการทำ power/slide ภาพกิจกรรมขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นกลุ่ม และให้กลุ่มเห็นพฤติกรรมของตนระหว่างการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

- ควรมีการประเมินการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา กิจกรรมต่อไป สำหรับกิจกรรมที่ต้องวัดองค์ความรู้ นั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้ นั้นควรผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ หรือวัดความตรงของเครื่องมือ เพื่อประสิทธิภาพและความเที่ยงในการใช้วัดความรู้

● ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในการพัฒนาเยาวชนแกนนำนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรบูรณาการความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อประสบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน เข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาและสังคมศึกษาในการรักษาภาวะเจ็บจรรยาให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง

2. โรงเรียนทุกระดับควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้และกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎจราจร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อประสบผู้บาดเจ็บ โดยมีการประกาศเสียงตามสาย และเคร่งครัดในการกำหนดพื้นที่ในโรงเรียนเป็นพื้นที่การปฏิบัติตามกฎจราจร เช่น ممنอนุญาตให้ผู้ขับขี่ที่ไม่สวมหมวกนิรภัยเข้าภายในบริเวณโรงเรียน

3. สำนักงานสาธารณสุขและหน่วยงานสาธารณสุขควรสนับสนุนการทำกิจกรรมให้กับหน่วยงาน/องค์กรที่ร้องขอในการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อ

ประสบผู้บาดเจ็บ โดยการเป็นที่ปรึกษา เป็นวิทยากร สนับสนุนทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนจัดสร้างหลักสูตรสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายประเภทต่างๆ ที่หน่วยงาน/องค์กรสามารถนำไปใช้งานได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาในการออกแบบหลักสูตร

4. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นควรจัดทำแผนสนับสนุนงบประมาณให้มีการดำเนินงานครอบคลุมทุกโรงเรียน
5. ผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะขวัญและกำลังใจ เช่น การเป็นประธานเปิดงาน การสนับสนุนงบประมาณหรือของรางวัล เป็นต้น จะเป็นกลไกที่ให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี
7. ชุมชนควรทำกิจกรรมที่ให้ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน สอดแทรกเข้ากับ ประเพณี ฮีต 12 บูรณาการด้านกิจกรรมป้องกันและลดอุบัติเหตุเข้ากับทุกกิจกรรมทุกด้านของชุมชน ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนในองค์ความรู้และพฤติกรรมต่อไป

ตัวอย่างกำหนดการจัดค่ายความรู้

การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันที่ 15 - 16 มกราคม 2553

ณ ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันศุกร์ที่ 15 มกราคม 2553

8.00 น. นักเรียน อาจารย์ อาสาสมัครสาธารณสุข และผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเดินทาง
จากโรงเรียนบ้านท่าสองคอน มายังศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน

9.00 น. ลงทะเบียน พร้อมรับใบสมัครคัดเลือกเยาวชนแกนนำ

9.30 น. พิธีเปิด และบรรยายพิเศษเรื่องอุบัติเหตุบนถนน โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
นายนิพันธ์ ชลวิทย์

10.30 น. อาหารว่าง

10.45 น. กิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

11.15 น. การบรรยายเรื่อง การปฏิบัติตามกฎ ลดอุบัติเหตุบนถนน : ประสบการณ์จริงจากเจ้าหน้าที่
ตำรวจ วิทยากร โดย พตท. ชยกิตต์ นิธิเดชวิศิษฎ์ และนางเกษกรินทร์ ไชยลาภ

12.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 น. การบรรยายเรื่อง ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน : ประสบการณ์จริงจากเจ้าหน้าที่
หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคาม บรรยายโดยนางจุลินทรศรี โพนทัน และคณะ

14.00 น. การเข้าฐานความรู้ 5 ฐาน ใช้เวลาฐานละประมาณ 25- 35 นาที (พักรับประทานอาหารว่าง
15 นาที)

16.00 น. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สรุปการทำกิจกรรมฐานความรู้ในภาพรวม

16.30 น. พักร่อนตามอัธยาศัย เตรียมการแสดงเพื่อถ่ายทอดแนวคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมผ่าน
การแสดงบทบาทสมมุติ

18.00 น. รับประทานอาหารเย็น

18.30-20.30 น. ถ่ายทอดแนวคิดผ่านกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ

วันเสาร์ที่ 16 มกราคม 2553

06.00 น. ออกกำลังกาย

07.45 น. รับประทานอาหารเช้า

- 08.30 น. สรุปแนวคิดและนำเสนอแนวคิดที่ได้รับจากหัวข้อที่มอบหมาย
10.30 น. อาหารว่าง
11.00 น. กิจกรรมจดหมายจากใจให้คนที่รัก
12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น. กิจกรรมสะท้อนแนวคิดเพื่อชุมชนบ้านท่าสองคอนปลอดภัยจากอุบัติเหตุบนถนน
14.00 น. อาหารว่าง
14.30 น. บรรยายสรุป
15.30 น. เดินทางกลับ

รายละเอียดกิจกรรมการจัดฐานความรู้ค่ายการพัฒนาทัศนศึกษา

นักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันที่ 15 - 16 มกราคม 2553 ณ ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ฐานที่	กิจกรรม/เนื้อหา	อุปกรณ์/สื่อ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
1	<p>วิถีชีวิตกับการใช้รถใช้ถนน</p> <p>แนวคิด :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในชีวิตประจำวันคนเราใช้รถใช้ถนนทุกวัน - โอกาสเกิดอุบัติเหตุบนถนนเกิดขึ้นได้g,v - ลดโอกาสเกิดอุบัติเหตุบนถนนโดยการป้องกันเริ่มได้ที่ตนเอง - ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน ได้แก่ คน รถ และ ถนนหรือสภาพแวดล้อม <p>วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เห็นถึงสภาพการใช้รถใช้ถนนในปัจจุบัน 2. เพื่อให้เข้าถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนน 	<ul style="list-style-type: none"> - วิดีโอ/เครื่องฉาย - กระดาษฟลิปชาร์ตสำหรับทำแผนภาพความคิด - ปากกามะจิก 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบสภาพของชุมชนของตนเอง และปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนในชุมชน

ฐานที่	กิจกรรม/เนื้อหา	อุปกรณ์/สื่อ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
	<p>ลักษณะกิจกรรม:</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปิดวิถีโอสภาพการใช้รถใช้ถนนในสังคมต่างๆ เช่น สังคมเกษตรกรรม/สังคมเมือง - เปิดวิถีโอสภาพการเกิดอุบัติเหตุระดมสมอง ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแผนภาพความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคมของชุมชนบ้านท่าสองคอน และปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ 		
2	<p>เสียนุญและสูญเสียเมื่อเกิดอุบัติเหตุ</p> <p>แนวคิด :</p> <ul style="list-style-type: none"> -เมื่อเกิดอุบัติเหตุบนถนนแล้ว ย่อมทำให้เกิดการสูญเสียทั้งทางด้านเวลาสังคม เศรษฐกิจ บางครั้งสูญเสียชีวิต - ป้องกันการสูญเสีย โดยการปฏิบัติตามกฎจราจร ใช้รถใช้ถนนอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันและลดโอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนถนน <p>วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เกิดการรับรู้และความตระหนักถึงความสูญเสียด้านต่างๆ เมื่อเกิดอุบัติเหตุบนถนน <p>ลักษณะกิจกรรม :</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้รับผิดชอบฐานนำเสนอข่าวอุบัติเหตุจากหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นการสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนนเชิงประจักษ์ - ยกตัวอย่าง 1 ข่าว สอบถามว่าในบทบาทของคนในครอบครัวเมื่อเกิดอุบัติเหตุอย่างเช่นข่าวที่นำมาเป็นตัวอย่าง กลุ่มคิดว่า จะต้องสูญเสียอะไร อย่างไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ข่าวจากหนังสือพิมพ์ -กระดาษฟลิปชาร์ตสำหรับเขียนคำตอบ -ปากกามาจิก 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบความสูญเสียเมื่อเกิดอุบัติเหตุในด้านต่าง และอาจเกิดความตระหนัก ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนได้

ฐานที่	กิจกรรม/เนื้อหา	อุปกรณ์/สื่อ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
	-กลุ่มสรุปความคิด และนำเสนอในภาพรวมผ่านกิจกรรมถ่ายทอดความคิดต่อไป		
3	<p>อุบัติเหตุบนถนนป้องกันได้ เริ่มที่ตัวเรา</p> <p>แนวคิด :</p> <p>-อุบัติเหตุบนถนนป้องกันได้ เริ่มที่ตัวเราโดยตระหนักถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนให้ถูกต้อง เน้นการปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :</p> <p>1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>ลักษณะกิจกรรม :</p> <p>-เกมถาม-ตอบ เก็บคะแนน เกี่ยวกับกฎจราจร และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้รถใช้ถนน</p> <p>-เกมหมวกนิรภัยในใจเธอ ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเลือกหมวกนิรภัยที่ถูกใจ เก็บคะแนน ผู้ที่เลือกใบที่ได้มาตรฐานได้คะแนนสูงสุด</p>	<p>-คำถามเกี่ยวกับกฎจราจร และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้รถใช้ถนน</p> <p>-หมวกนิรภัยจำนวน 4 ใบ โดย 1 ใบจะต้องเป็นหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน</p>	<p>-ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบว่าสิ่งใดคือการปฏิบัติตามกฎจราจรหรือการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง</p> <p>-ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบลักษณะของหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน</p>
4	<p>ต้นไม้แห่งชีวิต : แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน/โรงเรียน</p> <p>แนวคิด :</p> <p>- ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน/ลดอุบัติเหตุได้</p> <p>วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :</p> <p>1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมขยายความคิดเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ โดยนำไปใช้กับชุมชน</p>	<p>-กระดาษสำหรับเขียนคำตอบ</p> <p>-ปากกา</p> <p>-ร่างต้นไม้</p>	<p>-ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนและโรงเรียน</p>

ฐานที่	กิจกรรม/เนื้อหา	อุปกรณ์/สื่อ	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
	<p>ลักษณะกิจกรรม :</p> <ul style="list-style-type: none"> -แจกกระดาษให้นักเรียนแต่ละคน เพื่อเขียนแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน/โรงเรียน ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย -นักเรียนเขียนเสร็จให้นำไปแปะไว้ที่ต้นไม้ -กลุ่มสรุปแนวคิด และนำเสนอในภาพรวมผ่านกิจกรรมถ่ายทอดความคิดต่อไป 		
5	<p>1669 นาทีชีวิต</p> <p>แนวคิด :</p> <ul style="list-style-type: none"> -ทุกคนอาจประสบเหตุอุบัติเหตุบนถนน หากมีความรู้ในการโทรแจ้งเหตุ และปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ อาจช่วยเหลือผู้ประสบเหตุได้ <p>วัตถุประสงค์ของกิจกรรม :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจวิธีการและสามารถโทรแจ้งเหตุเมื่อประสบผู้บาดเจ็บบนถนน 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจและสามารถวิธีการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บบนถนน 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกต้อง <p>ลักษณะกิจกรรม :</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิทยากรบรรยายและสาธิตการโทรศัพท์แจ้งเหตุที่หมายเลข 1669 - วิทยากรบรรยายและสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย - ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - หุ่นจำลอง - ชุดปฐมพยาบาล - โทรศัพท์ - บท (Script) การโทรแจ้งเหตุที่หมายเลข 1669 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบแนวทางปฏิบัติหากต้องโทรศัพท์แจ้งเหตุที่หมายเลข 1669 และปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน

ตัวอย่างแบบวัดความรู้ความเข้าใจในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัยโครงการการพัฒนา
ศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

ก่อน-หลังทำกิจกรรม (Pretest-Posttest)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....รวมคะแนน

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ในช่องที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่าน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย	ใช่	ไม่ใช่
ถ้าอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่มีใบขับขี่ก็สามารถขับขี่รถได้โดยไม่ผิดกฎหมาย		
ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อมีการขับขี่รถจักรยานยนต์ทั้งผู้ขับขี่และผู้นั่งซ้อน		
ควรใช้สะพานลอยหรือทางม้าลายในการข้ามถนน		
บุคคลอายุ 20 ปีบริบูรณ์สามารถสอบรับใบขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ได้		
การเดินถนนที่ไม่มีทางเท้าให้เดินชิดริมทางซ้ายมือและเดินเรียงเดี่ยวจะปลอดภัยที่สุด		
การดื่มเบียร์ 4 แก้วแต่ยังไม่มีการมีเมา สามารถขับรถได้อย่างปลอดภัย		
การรัดเข็มขัดนิรภัยเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติเฉพาะผู้ทำหน้าที่ขับขี่เท่านั้น		
แตร เบรก ไฟเลี้ยว ไฟหน้า ไฟท้าย กระบอก ที่พร้อมใช้งาน เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการ 3 ม		
การขับรถในเขตชุมชนควรขับด้วยความเร็ว ไม่เกิน 90 กม./ชั่วโมง		
ผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ควรกินยาที่มีฤทธิ์ทำให้ง่วงนอนก่อนขับรถ		
ไม่ควรขับขี่และนั่งซ้อนมอเตอร์ไซด์เกิน 3 คน		
สัญญาณมือและแขนที่ผู้ขับขี่แสดงเมื่อจะจอดรถ ไม่ถือว่าเป็นการ ให้สัญญาณจราจร		
การให้สัญญาณมือควรให้ปฏิบัติอย่างน้อยก่อนถึงจุดจอด หรือเลี้ยวอย่างน้อย 20 เมตร		
เมื่อฝนตกหรือหมอกกลง มองเห็นทางไม่ชัดควรเปิดไฟส่องสว่างในระยะไม่น้อยกว่า 500 เมตร		
มาตรการ 1 ท 1ข เพื่อลดอุบัติเหตุ หมายถึงไม่โทรศัพท์ขณะขับขี่รถและไม่ขับรถย้อนศร		
ผู้ขับขี่ไม่สามารถรับหรือโทรศัพท์ขณะขับขี่รถยนต์ แม้ว่าใช้ระบบ Hand Free		
จุดประสงค์ของป้ายเตือนบนทางหลวงเพื่อให้ผู้ขับขี่ทราบถึงสภาพทางข้างหน้าจะได้มีความระมัดระวัง		
 ป้ายจราจรหมายความว่าห้ามจอดรถ		
 ป้ายจราจรหมายความว่ามีคนงานก่อสร้าง		

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย	ใช่	ไม่ใช่
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีที่คั่นถนน</p>		
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีห้ามจอดรถซ้อนคัน</p>		
  <p>สัญญาณจราจรสีเหลืองหมายถึงเตรียมหยุด แดง เหลือง เขียว</p>		
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีให้คนหยุดแต่รถสามารถผ่านไป</p>		
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีให้รถวิ่งสวนทางมาก่อน</p>		
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีห้ามเข้า</p>		
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่ามีหยุดให้เจ้าหน้าที่ตรวจ และเคลื่อนรถได้เมื่อเจ้าหน้าที่อนุญาต</p>		
 <p>ผู้ป้ายจราจรหมายความว่ามีขับรถทุกชนิดต้องขับรวนทางซ้ายของวงเวียน และรถที่เริ่มจะเข้าสู่ทางรอบบริเวณวงเวียนผ่าน ไปก่อน</p>		
 <p>ขอบถนนที่เป็นขาว-แดง หมายถึงการจอดได้ชั่วคราว</p>		

เฉลย

แบบวัดความรู้ก่อนและหลังทำกิจกรรมในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย	ใช่	ไม่ใช่
ถ้าอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่มีใบขับขี่ก็สามารถขับขี่รถได้โดยไม่ผิดกฎหมาย		✓
ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อมีการขับขี่รถจักรยานยนต์ทั้งผู้ขับขี่และผู้นั่งซ้อน	✓	
ควรใช้สะพานลอยหรือทางม้าลายในการข้ามถนน	✓	
บุคคลอายุ 20 ปีบริบูรณ์สามารถสอบรับใบขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ได้ (17 ปีบริบูรณ์)		✓
การเดินถนนที่ไม่มีทางเท้าให้เดินชิดริมทางซ้ายมือและเดินเรียงเดี่ยวจะปลอดภัยที่สุด	✓	
การดื่มเบียร์ 4 แก้วแต่ยังไม่มีอาการเมเมา สามารถขับรถได้อย่างปลอดภัย		✓
การรัดเข็มขัดนิรภัยเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติเฉพาะผู้ทำหน้าที่ขับขี่เท่านั้น	✓	
แตร เบรก ไฟเลี้ยว ไฟหน้า ไฟท้าย กระจก ที่พร้อมใช้งานเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการ 3 ม	✓	
การขับรถในเขตชุมชนควรขับด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กม./ชั่วโมง		✓
ผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ควรกินยาที่มีฤทธิ์ทำให้ง่วงนอนก่อนขับรถ	✓	
ไม่ควรขับขี่และนั่งซ้อนมอเตอร์ไซด์เกิน 3 คน		✓
สัญญาณมือและแขนที่ผู้ขับขี่แสดงเมื่อจะจอดครดไม่ถือว่าเป็นการให้สัญญาณจราจร		✓
การให้สัญญาณมือควรให้ปฏิบัติอย่างน้อยก่อนถึงจุดจอด หรือเลี้ยวอย่างน้อย 20 เมตร		✓
เมื่อฝนตกหรือหมอกกลง มองเห็นทางไม่ชัดควรเปิดไฟส่องสว่างในระยะไม่น้อยกว่า 500 เมตร	✓	
มาตรการ 1 ท 1ย เพื่อลดอุบัติเหตุ หมายถึงไม่โทรศัพท์ขณะขับขี่รถและไม่ขับรยย้อนศร	✓	
ผู้ขับขี่ไม่สามารถรับหรือโทรศัพท์ขณะขับขี่รถยนต์ แม้ว่าใช้ระบบ Hand Free		✓
จุดประสงค์ของป้ายเตือนบนทางหลวงเพื่อให้ผู้ขับขี่ทราบถึงสภาพทางข้างหน้าจะได้มีความระมัดระวัง	✓	
 ป้ายจราจรหมายความว่าห้ามจอดครด	✓	

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย	ใช่	ไม่ใช่
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>มีคนงานก่อสร้าง</u></p>		✓
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>มีที่คั่นถนน</u></p>	✓	
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>ห้ามจรถรช้อนคัน</u></p>		✓
 <p>สัญญาณจราจรสีเหลืองหมายถึงเตรียมหยุด แดง เหลือง เขียว</p>	✓	
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>ให้คนหยุดแต่รถสามารถผ่านไป</u></p>		✓
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>ให้รถวิ่งสวนทางมาก่อน</u></p>	✓	
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>ห้ามเข้า</u></p>	✓	
 <p>ป้ายจราจรหมายความว่า <u>หยุดให้เจ้าหน้าที่ตรวจ และเคลื่อนรถได้เมื่อเจ้าหน้าที่อนุญาต</u></p>	✓	
 <p>ผู้ป้ายจราจรหมายความว่า <u>ขับชี้รถทุกชนิดต้องขับรวนทางซ้ายของวงเวียน และรถที่เริ่มจะเข้าสู่ทางรอบบริเวณวงเวียนผ่าน</u> <u>ไปก่อน</u></p>	✓	
 <p>ขอบถนนที่เป็นขาว-แดง หมายถึงการจอดได้ชั่วคราว</p>		✓

ใบสมัคร “สารวัตรน้อย-ชุมชนปลอดภัยมีวินัยในการขับขี่”

โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....อายุ.....

เหตุผลในการสมัคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบให้คะแนนการทำกิจกรรมฐานความรู้ในการลดอุบัติเหตุบนท้องถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ฐานที่

ลำดับ กลุ่ม	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	ความสามัคคี + ความพร้อม เพียง (10)	ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมาย ของ ฐานความรู้ (10)	การมีส่วนร่วม ของ สมาชิก (10)	การตรงต่อ เวลา (10)	การนำไปใช้ ในชีวิต ประจำวัน (10)	รวม คะแนน (50)
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

*หมายเหตุ แบบให้คะแนนเก็บไว้ที่วิทยากรประจำฐาน ในแต่ละฐานให้เวลา 25-35 นาที โดยคะแนนด้านละ 10 คะแนน รวมทั้งหมดคือ 50 คะแนน
ก่อนเข้าฐานสมาชิกในกลุ่มจะต้องแสดงสัญลักษณ์ประจำตัวต่อวิทยากรทุกครั้ง และรายงานตัวต่อวิทยากรทุกครั้ง และหลังจบการเรียนรู้สมาชิกในกลุ่มต้องแสดงสัญลักษณ์ประจำ
กลุ่มและกล่าวขอบคุณวิทยากร

ตัวอย่าง คำขวัญป้องกันอุบัติเหตุบนถนน

จากการทำกิจกรรมค่ายวิชาการพัฒนาเยาวชนและเสริมสร้างพลัง

- ไม่ขับรถประมาท ปราศจากอันตราย
- สวมหมวกกันน็อกทุกครั้งที่ขับขี่จักรยานยนต์
- ถ้าเมาแล้วขับ ถูกจับ ปรับแน่
- เวลาขับอย่ารับนะ (โทรศัพท์)
- เมาไม่ขับ ขับขี่ปลอดภัย สบายใจทั้งครอบครัว
- เมาแล้วขับ หลับที่สถานีตำรวจ
- เมาไม่ขับ กลับบ้านปลอดภัย
- เมาไม่ขับ หลับไม่ตื่น ฟันไม่มี หนีความตายไม่พ้น
- เมาไม่ขับ รัคเข็มขัด ง่วงไม่ขับ แล้วจะปลอดภัย
- อุบัติเหตุบนท้องถนนป้องกันได้โดยเริ่มต้นจากตัวเรา
- ขับช้าปลอดภัย ขับไวเข้าป่าช้า
- เมาไม่ขับ ไม่โทร ไม่หลับ ไม่ประมาท ไม่ประสบอุบัติเหตุ
- ขับช้าปลอดภัย ขับไวไปเมรุ
- เมาแล้วขับ อาจทำถึงตาย
- เมาไม่ขับ หลับไม่ตื่น ฟันไม่มี หนีไม่พ้น
- เมาไม่ขับ ไม่โทรศัพท์ ไม่หลับใน จะปลอดภัยทุกชีวิต
- ขับรถไม่เกิน 90 กิโลเมตร ไม่มีเหตุให้เสียใจ
- อุบัติเหตุป้องกันได้ ถ้าทุกคนไม่ประมาท
- สำนึกดี มีวินัย ใช้ทางม้าลาย ปลอดภัยทุกคน

ตัวอย่าง

บทความเผยแพร่ออกอากาศทางเสียงตามสายและหอกระจายข่าว

- **ชื่อข่าว/บทความ** มหาสารคามเปิดค่ายนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน
สวัสดิ์ค๊ะ ทุกท่าน วันนี้ดิฉัน/กระผม.....(ระบุชื่อ)..... มาพบกับทุกท่านอีกแล้วนะครับ วันนี้
ดิฉัน/กระผมได้ข่าวจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาฝาก
เป็นเรื่องราวของลูกหลานบ้านท่าสองคอนร่วมกับพ่อแม่พี่น้องผู้ปกครอง และหน่วยงานราชการ
ร่วมทำกิจกรรมดีๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนทำขึ้นเพื่อการพัฒนาชุมชนบ้านท่า
สองคอนของเรา นะคะ

มาฟังกันนะคะ/นะครับว่ากิจกรรมดีๆ นี้มีที่ไปที่มา และเกี่ยวข้องกับพวกเราอย่างไรบ้าง

เนื้อหาข่าว

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามร่วมกับโรงพยาบาลมหาสารคามและโรงเรียนบ้านท่าสอง
คอนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและ
ผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนเน้นประชาชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม. ได้แก่ เมาไม่ขับ
มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย 2 ข ได้แก่ มีใบขับขี่ คาดเข็มขัดนิรภัย 1 ร คือการใช้ความเร็ว
ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คือไม่โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย ไม่ขับรถย้อนศร

นายจักรกฤษณ์ สุวรรณโท ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าสองคอน จังหวัดมหาสารคาม เปิดเผยว่า
โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติจำนวน 10,000 บาทใช้ในการจัด
กิจกรรมรณรงค์ขับขี่ปลอดภัย มีการประกวดคำขวัญ วาดภาพ หนังสือเล่มเล็ก การแข่งขันกีฬาปลอด
อุบัติเหตุ และการประกวดครอบครัวตัวอย่างในการขับขี่ปลอดภัย มีนักเรียนแกนนำ อาสาสมัคร
สาธารณสุข ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อบต. และครูร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2552
ถึงกุมภาพันธ์ 2553 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ร่วมกิจกรรมกว่า 100 คน โดยส่งผลงานให้
คณะกรรมการตัดสินและมีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะในการประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ณ ห้อง
ประชุมโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ซึ่งคำขวัญที่ชนะเลิศจะได้จัดทำเป็นป้ายประชาสัมพันธ์ติดหน้าโรงเรียน
บ้านท่าสองคอนเพื่อสร้างความตระหนักในการขับขี่ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าสองคอนย้ำการป้องกันอุบัติเหตุประชาชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ
3 ม. ได้แก่ เมาไม่ขับ มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย 2 ข ได้แก่ มีใบขับขี่ คาดเข็มขัดนิรภัย 1 ร คือ
การใช้ความเร็ว ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คือไม่โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย
ไม่ขับรถย้อนศร ซึ่งจังหวัดมหาสารคามมีมติให้ทุกภาคีรณรงค์สวมหมวกนิรภัยอย่างจริงจังและใช้มาตรการ
ทางกฎหมายและมีการคุมประพฤติจากสถานศึกษา

- แล้วพบกันใหม่ นะคะ/นะครับ

- **ข้อข่าว/บทความ** มหาสารคามจัดอบรมนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

สวัสดีค่ะ ทุกท่าน วันนี้ดิฉัน/กระผม.....(ระบุชื่อ)..... มาพบกับทุกท่านอีกแล้วนะครับ วันนี้ดิฉัน/กระผมได้ข่าวผู้สื่อข่าวท้องถิ่นมาฝากพวกเรา

หลายคนคงทราบดีแล้วว่าขณะนี้โรงเรียนบ้านท่าสองคอนของเรา และชุมชนของเราพร้อมกับเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุบนถนน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน

และคาดหวังว่าเยาวชนกรมจะเกิดการตระหนักและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

มาฟังกันนะคะ/นะครับว่ากิจกรรมที่วันนี้ มีรายละเอียดอย่างไร

เนื้อหาข่าว

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามร่วมกับโรงพยาบาลมหาสารคามและโรงเรียนบ้านท่าสองคอนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน เน้นประชาชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม.ได้แก่ เมาไม่ขับ มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย 2ข ได้แก่ มีใบขับขี่ คาดเข็มขัดนิรภัย 1 ร คือการใช้ความเร็วไม่เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คือไม่โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย ไม่ขับรถย้อนศร

นายชัยสิทธิ์ ไชยโคตร รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 เปิดเผยว่าโรงเรียนบ้านท่าสองคอนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติจำนวน 10,000 บาทใช้ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ขับขี่ปลอดภัย มีการประกวดคำขวัญ วาดภาพ หนังสือเล่มเล็ก การแข่งขันกีฬาปลอดภัย และการประกวดครอบครัวตัวอย่างในการขับขี่ปลอดภัย มีนักเรียนแกนนำ อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อบต. และครูร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2552 ถึงกุมภาพันธ์ 2553 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ร่วมกิจกรรมกว่า 100 คน โดยส่งผลงานให้คณะกรรมการตัดสินและมีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะในการประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ซึ่งคำขวัญที่ชนะเลิศจะได้จัดทำเป็นป้ายประชาสัมพันธ์ติดหน้าโรงเรียนบ้านท่าสองคอนเพื่อสร้างความตระหนักในการขับขี่ปลอดภัยในชีวิตประจำวันมีการบรรยายการขับขี่ปลอดภัยจากฝ่ายวิชาการสำนักงานขนส่งจังหวัดมหาสารคามและการสาธิตขับขี่ปลอดภัยโดยวิทยากรจากบริษัทที่ไอเอสมอเตอร์มหาสารคามจำกัดและการถามตอบมีรางวัลจากกลุ่มงานสุขศึกษาโรงพยาบาล

รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต1ประสานกับรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบรรจุแผนป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนและชุมชนย้ำการป้องกันอุบัติเหตุประชาชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม.ได้แก่ เมาไม่ขับ มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย 2ข ได้แก่ มีใบขับขี่ คาด

เข็มขัดนิรภัย 1 ร คือการใช้ความเร็ว ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คือไม่
โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย ไม่ขับรถย้อนศรซึ่งจังหวัดมหาสารคามมีมติให้ทุกภาคีรณรงค์สวมหมวก
นิรภัยอย่างจริงจังและใช้มาตรการทางกฎหมายและมีการคุมประพฤติจากสถานศึกษา

- แล้วพบกันใหม่นะคะ/นะครับ

- **ชื่อข่าว/บทความ** มหาสารคามจับมือภาคีร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนในโรงเรียนและชุมชน
สวัสดิ์ละ ทุกท่าน วันนี้ดิฉัน/กระผม.....(ระบุชื่อ)..... มาพบกับทุกท่านอีกแล้วนะครับ วันนี้
ดิฉัน/กระผมได้ข่าวผู้สื่อข่าวท้องถิ่นมาฝากพวกเรา
หลายคนคงทราบดีแล้วว่าอุบัติเหตุบนถนนเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายอย่าง ซึ่งภาคีเครือข่ายได้
ร่วมมือกันเพื่อให้พลังในการร่วมลดอุบัติเหตุบนถนน

มาฟังกันดูนะคะ/นะครับว่า ภาคีความร่วมมือนี้ มีรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างไร

เนื้อหาข่าว

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามร่วมกับโรงพยาบาลมหาสารคามจัดค่ายนักเรียนและ
ผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนเน้นประชาชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม.ได้แก่ เมาไม่ขับ
มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย 2ข ได้แก่ มีใบขับขี่ คาดเข็มขัดนิรภัย 1 ร คือการใช้ความเร็ว ไม่
เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คือไม่โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย ไม่ขับรถย้อนศร
นายนิพันธ์ ชลวิทย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามเปิดเผยว่า ในช่วงเทศกาลของทุก ๆ ปี
มักจะมีการเกิดอุบัติเหตุทางการจราจรสูง ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินโดยเฉพาะในช่วง 7 วัน
อันตราย มีประชาชนส่วนใหญ่เดินทางกลับบ้าน การเดินทางไปท่องเที่ยว เดินทางไปเยี่ยมญาติ และ
เดินทางไปในสถานที่ต่างๆจำนวนมาก ทำให้มีการใช้รถใช้ถนนมากกว่าช่วงปกติ ทักษะไม่ดี ถนน
ลื่น มีอาการเมาแล้วขับรถอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน สถิติการเกิดอุบัติเหตุของจังหวัดมหาสารคาม
ส่วนใหญ่เกิดจากการขับขีรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย เมาแล้วขับ ขับรถเร็วและเกิดในช่วงเทศกาล
ต่างๆสูง ดังนั้นผู้ใช้รถใช้ถนนทุกคนจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม 2ข 1 ร 1 ท 1ย อย่างจริงจัง
ระมัดระวังไม่ประมาท เมาไม่ขับ คาดเข็มขัดทุกครั้ง ในกรณีขับรถจักรยานยนต์ จะต้องเปิดไฟหน้ารถ
ใส่หมวกกันน็อก ตรวจสอบสภาพรถก่อนออกเดินทาง ท่านจะปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ

จังหวัดมหาสารคามจัดค่ายนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนหลักสูตร 2 วัน
ระหว่างวันที่ 15 – 16 มกราคม 2553 ณ ห้องประชุมไทแก่ง ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน เปิดงานโดยรองผู้ว่า
ราชการจังหวัดเวลา 09.30 น ขอให้ผู้ใช้รถใช้ถนนจะต้องระมัดระวัง เมาไม่ขับ ขับรถไม่เร็ว หากเกิด
อุบัติเหตุทางการจราจรโทรแจ้ง 1669 ซึ่งจะได้รับ的帮助เหลือผู้บาดเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุอย่างรวดเร็ว และ

ควรบอกอาการบาดเจ็บเบื้องต้นด้วยว่ามีอาการอย่างไร เช่น แขน ขา หัก ศีรษะแตก มีเลือดออกที่หู มีอาการ ชักเกร็ง อาการอื่นๆที่สามารถสังเกตได้

- แล้วพบกันใหม่นะคะ/นะครับ

● **ข้อข่าว/บทความ** มหาสารคามจับมือภาคร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนในโรงเรียนและชุมชน
สวัสดิ์ค๊ะ ทุกท่าน วันนี้ดิฉัน/กระผม.....(ระบุชื่อ)..... มาพบกับทุกท่านอีกแล้วนะครับ วันนี้
ดิฉัน/กระผมได้นำความปรารถนาดีจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมหาสารคาม มาฝาก

ช่วงนี้เป็นเทศกาลตรุษจีน แม้ว่าเราเป็นคนอีสาน แม้ไม่ใช่วัฒนธรรมของคนอีสานบ้านเรา แต่เรา
ก็ก็ก๊อ๊กเมื่อใกล้เทศกาล

เทศกาลนี้เป็นเทศกาลมงคล คงไม่มีใครอยากได้ยินข่าวความสูญเสียและเรื่องเศร้าจากอุบัติเหตุบนถนน
หรือถนนคะ/นะครับ

มาฟังกันดูนะคะ/นะครับว่า โรงพยาบาลมหาสารคามนำอะไรมาฝากชุมชนบ้านท่าสองคอนของเรา
บ้าง

เนื้อหาข่าว

โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม เตือนประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และข้าราชการทุกคน
ระมัดระวังอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ขับขี่รถบนท้องถนน ในช่วงเทศกาลตรุษจีนประจำปี 2553 ซึ่ง
รัฐบาลมีนโยบายเข้มงวดใช้มาตรการ 3 ม.ได้แก่ เมาไม่ขับ มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย และหมวกนิรภัย
2ช ได้แก่ มีใบขับขี่ คาดเข็มขัดนิรภัย และ 1 ร คือการใช้ความเร็ว ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด คือ 90 กิโลเมตร
ต่อชั่วโมง 1 ท คือไม่โทรศัพท์ขณะขับรถและ 1 ย คือการไม่ขับรถย้อนศร

นายสุนทร ยนต์ตระกูล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม เปิดเผยว่า ในช่วงเทศกาล
ของทุกๆ ปี มักจะมีการเกิดอุบัติเหตุทางการจราจรสูง ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สิน เนื่องมา
จากประชาชนส่วนใหญ่มีการเดินทางมากกว่าปกติ คือการเดินทางไปท่องเที่ยว เดินทางไปเยี่ยมญาติ
เดินทางกลับบ้าน ทำให้มีการใช้รถใช้ถนนมาก มีการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ มีการดื่มฉลอง เกิดอาการเมึน
เมาแล้วขับรถด้วยความทึ่คะนอง อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุทางการจราจร ดังนั้นผู้ใช้รถใช้ถนนทุกคนจะต้อง
ปฏิบัติตามมาตรการ 3 ม 2ช 1 ร และ 1 ท อย่างจริงจัง ระมัดระวังไม่ประมาท เมาไม่ขับ คาดเข็มขัด
ทุกครั้ง มีใบขับขี่รถยนต์และจักรยานยนต์ ในกรณีขับรถจักรยานยนต์ จะต้องเปิดไฟหน้ารถ ใส่หมวก
กันน็อกทุกครั้ง ตรวจสอบสภาพรถก่อนออกเดินทาง สภาพร่างกายแข็งแรง ขับรถไม่เร็วเกินกว่ากฎหมาย
กำหนด ไม่โทรศัพท์ขณะขับรถท่านจะปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม ย้ำอุบัติเหตุสามารถป้องกันได้ด้วยการไม่ประมาท
คือก่อนออกเดินทางทุกครั้งจะต้องตรวจสอบสภาพรถให้พร้อมทุกระบบเช่น ระบบไฟ น้ำมัน เบรค คลัชท์

และลมยาง ผู้ขับขี่จะต้องพักผ่อนให้เพียงพอ ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เมาไม่ขับ ขับรถด้วยความระมัดระวัง ไม่ขับเร็ว สวมหมวกกันน็อค และคาดเข็มขัดทุกครั้งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์

- แล้วพบกันใหม่ นะคะ/ นะครับ

ส่วนที่ 3

การประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย

- **แนวคิด**

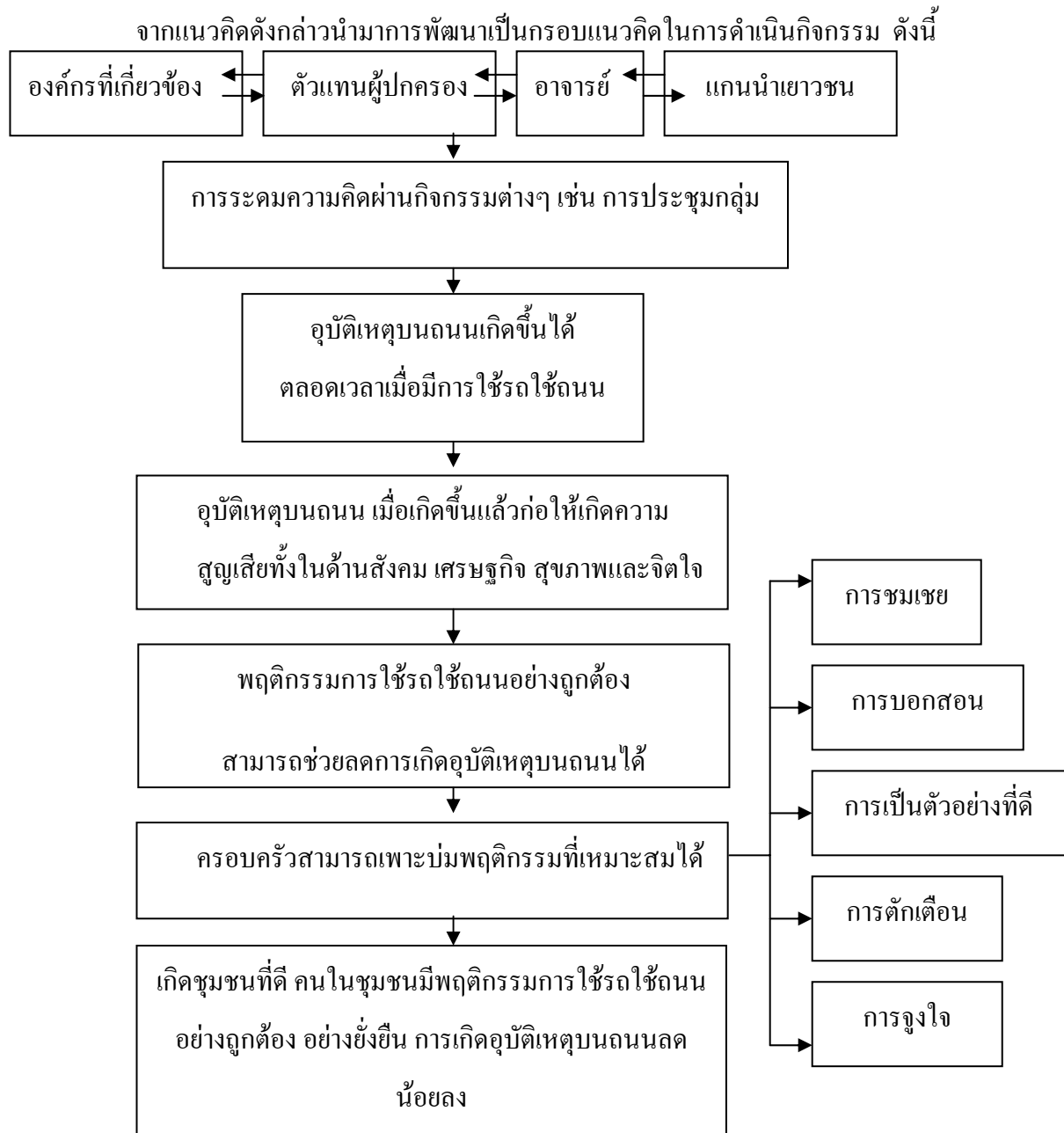
โครงการการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การเกิดอุบัติเหตุบนถนน และวิธีการป้องกัน ทั้งนี้โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง เกิดความตระหนักในการสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนน สามารถลดปัจจัยเสี่ยงส่วนหนึ่งในการเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้

กลุ่มเป้าหมายในโครงการการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ. เมือง จ. มหาสารคาม เน้นกลุ่มเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ซึ่งได้แก่นักเรียนโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ที่มีบทบาทในฐานะผู้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และเป็นตัวแบบในครอบครัว มีการขยายผลการดำเนินกิจกรรมถึงประชาชนในชุมชนบ้านท่าสองคอน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดกระตุ้นและส่งเสริมพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกพื้นที่ ที่เกิดความยั่งยืนของชุมชนในที่สุด

การประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ. เมือง จ. มหาสารคาม ได้พัฒนาขึ้นจากผลของการระดมความคิดของตัวแทนองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนผู้ปกครอง อาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และนักวิชาการ รวมถึงแกนนำเยาวชน โดยมีประเด็นแนวคิดของกิจกรรม ดังนี้

1. อุบัติเหตุบนถนน เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเมื่อมีการใช้รถใช้ถนน
2. อุบัติเหตุบนถนน เมื่อเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพและจิตใจ
3. พฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องสามารถช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุได้ เพราะปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ คน ยานพาหนะ ถนน และสภาพแวดล้อม
4. ครอบครัวสามารถเพาะบ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมได้
5. ครอบครัวตัวอย่างเป็นตัวแบบในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัยให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชน

6. ชุมชนมีการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมถูกต้องในการใช้รถใช้ถนนปลอดภัย เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของชุมชน และช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนได้

● **วัตถุประสงค์ของกิจกรรม**

เพื่อคัดเลือกครอบครัวตัวอย่างที่มีการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง เป็นตัวอย่างที่ดีและให้คำแนะนำในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องแก่บุคคลอื่นในชุมชนได้ เป็นการสร้างตัวแบบที่ดีและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องอย่างยั่งยืน

- **สถานที่จัดกิจกรรม**

ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

- **ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม**

มกราคม-เมษายน 2553

- **วิธีการดำเนินกิจกรรม**

1. ประชุมชี้แจงรายละเอียดแก่ภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุจังหวัดมหาสารคาม และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าคุ้ม ตัวแทนผู้ปกครอง และแกนนำเยาวชน
2. ให้แต่ละคุ้มส่งครอบครัวเข้าร่วมประกวด อย่างน้อยคุ้มละ 1 ครอบครัว โดยครอบครัวที่ส่งนั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้
 - 2.1 มีสมาชิกในครอบครัวขับจักรยานยนต์อย่างน้อย 1 คน
 - 2.2 มีบุตรศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน
 - 2.3 อาศัยอยู่เขตตำบลท่าสองคอนตลอดเวลาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2553 เพราะเป็นระยะของการให้คะแนนเชิงพฤติกรรม
3. แต่งตั้งกรรมการตัดสินการประกวด ซึ่งมาจากสมาชิกที่เป็นภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุ และบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน เช่น ผู้นำหมู่บ้าน อาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม และนักวิชาการจากสำนักงานขนส่งจังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น
4. ชี้แจงรายละเอียดของการปฏิบัติหน้าที่สารวัตรน้อย แก่แกนนำเยาวชนจำนวน 20 คนที่ได้คัดเลือกมาจากกิจกรรมเยาวชนแกนนำ และอาสาสมัครสาธารณสุขในการทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง เพื่อทำการเก็บคะแนนของผู้เข้าร่วมการประกวด ซึ่งแจ้งบทบาทหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ วิธีการดำเนินงาน
5. กำหนดเกณฑ์การประกวด โดยระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการและกรรมการตัดสินการประกวด
 - ประเมินความรู้ก่อนทำกิจกรรมจากผู้เข้าร่วมการประกวด เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนน กฎจราจร สภาพยานพาหนะที่ใช้ การปฏิบัติตามกฎจราจร ความรู้เกี่ยวกับ 3ม 2ข 1ร 1ท และ 1ย
6. จัดการอบรมรบทบพทพทให้ความรู้แก่ครอบครัวผู้เข้าร่วมการประกวด โดยมีนักวิชาการสหสาขาเป็นวิทยากรให้ความรู้ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง เนื้อหาในการทบทวนความรู้ มีดังนี้
 - ความรู้เกี่ยวกับ 3ม 2ข 1ร 1ท และ 1ย
 - การเตรียมสภาพร่างกายให้พร้อมก่อนกับการขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น เช่น การพักผ่อนให้เพียงพอ การกินยาแก้หวัดก่อนขับรถ เป็นต้น

- การปฏิบัติตามกฎจราจร เน้นการขอมิใบอนุญาตขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์
การให้สัญญาณจราจร การลดความเร็วในเขตชุมชน
 - การจอดรถที่เหมาะสม เน้นการยกตัวอย่างพื้นที่จริงในชุมชน เช่น การจอด
รถจักรยานยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์บริเวณหน้าร้านขายของชำในหมู่บ้าน เป็นต้น
 - การดูแลยานพาหนะให้มีสภาพพร้อมใช้: ไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว แตร เบรก
7. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำการแข่งขัน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2553 โดยดำรงชีวิต
ตามปกติ นำองค์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง การปฏิบัติตามกฎจราจร
มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ระหว่างระยะเวลา 3 เดือนนี้จะมีสารวัตรน้อยทำหน้าที่
สอดส่องและบันทึกพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของผู้เข้าประกวด และมีกรรมการตัดสินการ
ประกวดเยี่ยมบ้านเพื่อทำการตรวจสอบและให้คะแนนต่อไป ในการประกวดมีข้อกำหนด
ประการหนึ่งว่า ผู้เข้าร่วมการประกวดต้องปฏิบัติตามภารกิจ “เคาะประตูเพื่อนบ้าน” อย่างน้อย 1
หลังคาเรือน
8. คณะกรรมการตัดสินการประกวดตรวจเยี่ยมบ้านเพื่อตรวจสอบและให้คะแนนเกี่ยวกับ การมี
ใบอนุญาตขับขี่ลักษณะหมวกนิรภัยที่ใส่ว่าได้มาตรฐานหรือไม่ มีสภาพดีหรือไม่ และการ
ตรวจสภาพยานพาหนะว่ามีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่ นอกจากนี้สารวัตรน้อยซึ่งได้แก่
เยาวชนแกนนำและอาสาสมัครสาธารณสุข ทำหน้าที่สอดส่องดูแลพฤติกรรม หากพบเห็น
ครอบครัวที่เข้าประกวดครอบครัวใดมีพฤติกรรมใช้รถ-ใช้ถนนไม่ถูกต้อง ให้บันทึกใน
แบบฟอร์มที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินครอบครัวตัวอย่างต่อไป
9. คณะกรรมการตัดสิน ประกาศผล มอบรางวัล

● ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการสร้างตัวแบบที่ดี (Role Model) ในการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง และกระตุ้นให้เกิด
พฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องอย่างยั่งยืนในชุมชนบ้านท่าสองคอน ตลอดจนเป็นการบูรณาการ
บทบาทเยาวชนแกนนำและอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุบนถนน
2. เกิดภาวะสังคมเป็นสุข ที่เพื่อนบ้านนำสิ่งที่ดีไปบอกต่อกันจากกิจกรรมเคาะประตูเพื่อนบ้าน
เพื่อให้มีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น รถยนต์ไฟท้ายไม่ติด ก็มีการบอกกล่าวจาก
ครอบครัวผู้เข้าประกวด และคาดว่า การบอกต่อในสิ่งที่ดีเหล่านี้จะขยายผลเป็นทวีคูณในชุมชน และจะเกิด
เป็นวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป

เกณฑ์การตัดสินครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย

การให้คะแนนมี 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ให้คะแนนโดยการสัมภาษณ์และตรวจสอบสภาพที่เป็นจริง (ข้อ 1-3)

ตอนที่ 2 คะแนนเชิงพฤติกรรม โดยการสังเกตของสารวัตรน้อย ซึ่งได้แก่ แกนนำเยาวชนและอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผ่านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนปลอดภัยแล้ว ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2553

ครอบครัวที่ได้คะแนนรวมทั้ง 2 ตอนสูงสุดเป็นผู้ชนะ

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ให้คะแนนโดยการสัมภาษณ์และตรวจสอบสภาพที่เป็นจริง (ข้อ 1-3)

การให้ค่าคะแนน มี/ไม่เคยปฏิบัติ ให้ 2 คะแนน

มีแต่ไม่สมบูรณ์/เคยปฏิบัติ นานๆ ครั้ง หรือเป็นบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

ไม่มี/ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 0 คะแนน

ข้อที่	ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน	คะแนน		
		2	1	0
1	ผู้ขับขี่มีใบขับขี่ยานพาหนะครบถูกต้องตามประเภท			
2	ยานพาหนะมีสภาพพร้อมการใช้งาน จำนวน.....คัน			
2.1	แตร์			
2.2	เบรก			
2.3	ไฟเลี้ยว			
2.4	ไฟส่องสว่าง			
2.5	ไฟท้าย			
2.6	ไฟเบรก			

ข้อที่	ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน	คะแนน		
		2	1	0
3	หมวกนิรภัยมีคุณลักษณะที่ถูกต้อง ได้มาตรฐาน			
4	มีการสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์			
5	ให้ผู้ซ้อนท้ายสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อซ้อนรถจักรยานยนต์			
6	ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยนั่งซ้อนกันไม่เกิน 2 คน			
7	เมาไม่ขับ			
8	ไม่ให้บุตรหลานที่ยังไม่มีใบขับขี่ช่วยขับขี่ยานพาหนะ			
9	ไม่คุยโทรศัพท์ในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะ			
10	ขับขี่ยานพาหนะในภาวะที่ไม่เหมาะสม เช่น ฝนตกหนัก หมอกลงจัด			
11	ไม่จอดรถในที่ห้ามจอด			
12	ไม่จอดรถโดยไม่ดับเครื่องยนต์			
13	ไม่เปิดไฟเลี้ยว			
14	ไม่ขับรดฝ้ายไฟแดง			
15	ไม่ขับรดย้อนศร			
รวม				

ตอนที่ 2 คะแนนเชิงพฤติกรรม เต็ม 100 คะแนน

ทุกครอบครัวที่เข้าร่วมการประกวดจะได้รับคะแนน 100 คะแนน ให้สมาชิกในครอบครัวใช้ชีวิตตามปกติ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถ-ใช้ถนนที่ถูกต้อง ระยะเวลาการประกวดระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2553 จะมีสารวัตรน้อยในโครงการเป็นผู้คอยสังเกตพฤติกรรม เมื่อพบพฤติกรรมไม่เหมาะสมจะทำการหักคะแนนครั้งละ 2 คะแนน และบันทึกข้อมูลไว้เพื่อแจ้งผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ปรับปรุงพฤติกรรมให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

แบบบันทึกข้อมูลเชิงพฤติกรรมของครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รหัสลับปิดกั้น

ชื่อสารวัตรน้อย.....นามสกุล.....

บ้านอยู่คุ้ม.....

ได้รับมอบหมายให้สังเกตพฤติกรรมของ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

**แบบบันทึกข้อมูลเชิงพฤติกรรมของผู้เข้าแข่งขัน
ครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย**

ชื่อทีม.....

วันที่	พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในการใช้รถใช้ถนน	สถานที่ที่พบ/เวลา	คะแนนที่หัก (ครั้งละ 2 คะแนน)
รวม			

● ผลการดำเนินกิจกรรม

- มีครอบครัวเข้าร่วมการประกวดจำนวน 20 ครอบครัว จากกลุ่มต่างๆ ในตำบลท่าสองคอนจำนวน 6 กลุ่ม รวมจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 20 คน

- มีการจัดกิจกรรมอบรมทบทวนความรู้ จำนวน 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับ 3 ม 2ข 1ร 1ท และ 1ย เมาไม่ขับ การใช้หมวกนิรภัย และเข็มขัดนิรภัย การปฏิบัติตามกฎจราจร ความสำคัญของการมีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์/รถจักรยานยนต์ การให้สัญญาณจราจร การลดความเร็วในเขตชุมชน การจอดรถที่เหมาะสม การดูแลรถให้มีสภาพพร้อมใช้ ได้แก่ ไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว ไฟท้าย ไฟเบรก แตร เบรก

- คณะกรรมการตรวจเยี่ยมบ้านผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง ใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัย เพื่อทบทวนองค์ความรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนน และสำรวจสภาพยานพาหนะ และสังเกตพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน ครอบครัวละ 1 ครั้งระหว่างเดือนมีนาคม 2553

- จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง เพื่อประเมินความรู้ก่อนทำกิจกรรม โดยให้วิทยากรเป็นผู้ถามคำถาม และให้ผู้เข้าการประกวดยกมือขึ้นหากมีพฤติกรรมที่สอดคล้องตรงกัน คำถามที่ใช้ถามเป็นคำถาม เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับ 3 ม 2ข 1ร 1ท และ 1ย เมาไม่ขับ การใช้หมวกนิรภัย และเข็มขัดนิรภัย การปฏิบัติตามกฎจราจร : ใบขับขี่ การให้สัญญาณจราจร การลดความเร็วในเขตชุมชน การจอดรถที่เหมาะสม การดูแลรถให้มีสภาพพร้อมใช้ : ไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว ไฟท้าย ไฟเบรก แตร เบรก ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้าร่วมการประกวดส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจร แต่พฤติกรรมปฏิบัติตามกฎจราจรนั้นยังมีเป็นส่วนน้อย

สำหรับการดูแลยานพาหนะนั้น พบว่า ยานพาหนะส่วนใหญ่มีสภาพการใช้งานมาสมบูรณ์ ส่วนใหญ่ทราบว่าจะส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนน แต่ยังไม่มีความพร้อม และส่วนใหญ่อนุญาตให้บุตรหลานขับรถจักรยานยนต์ภายในหมู่บ้านได้แม้ว่าจะยังไม่มีใบขับขี่

- จากการตรวจให้คะแนนของคณะกรรมการ พบว่า สมาชิกในครอบครัวผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่างร้อยละ 75 มีใบขับขี่ครบทุกประเภท (รถยนต์และรถจักรยานยนต์) ซึ่งทางคณะกรรมการได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ยังไม่มีใบขับขี่ครบทุกประเภท ให้มีความสำคัญในการมีใบขับขี่ เพราะเป็นการได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย

- ด้านสภาพรถพร้อมใช้งาน โดยการสำรวจไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว แตร เบรก พบว่า รถยนต์ส่วนใหญ่มีสภาพพร้อมใช้งาน รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ และ ยานพาหนะทางการเกษตร เช่น รถอีแต๋น

สำหรับรถยนต์ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 32 ไฟท้าย ไฟเบรก ชาร์จมีสภาพที่ไม่พร้อมใช้

รถจักรยานยนต์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 พบว่า แตร ไฟท้าย ไฟเลี้ยว ไฟส่องสว่าง และเบรก ชาร์จ

ส่วนยานพาหนะทางการเกษตร ร้อยละ 85 พบว่า สภาพที่ไม่พร้อมใช้ คือ ไฟท้าย ซึ่งคณะกรรมการ ได้แนะนำให้ใช้แผ่น CD มาติดเพื่อช่วยสะท้อนแสงไฟในกรณีที่เป็นรถที่ต่อพ่วง

- จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการประกวดครอบครัวตัวอย่างใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัย ระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน 2553 โดยสำรวจตรีน้อยในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่างมีคะแนนการใช้รถใช้ถนนมากกว่า 85 คะแนน นับได้ว่าผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนถูกต้องตามกฎหมายมากกว่าร้อยละ 85

- การขยายผลของครอบครัวตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่างใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัยได้ทำกิจกรรม “เคาะประตูเพื่อนบ้าน” เพื่อช่วยสำรวจและให้คำแนะนำในการดูแลสภาพยานพาหนะให้พร้อมใช้งาน และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด พบว่า ผู้เข้าประกวดได้ทำการเคาะประตูเพื่อนบ้าน ได้จำนวน 25 ครอบครัว

รางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดครอบครัวตัวอย่างใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัย

เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนบ้านท่าสองคอนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้
ใช้ถนนให้ถูกต้องตามกฎหมายจราจร โครงการนี้จึงได้มอบเงินรางวัลและเกียรติบัตรให้กับผู้ชนะการประกวด
โดยแบ่งรางวัลออกเป็นประเภท ดังนี้

รางวัลที่ 1 เงินรางวัล เงินสด 600 บาทพร้อมเกียรติบัตร

รางวัลที่ 2 เงินรางวัล เงินสด 400 บาทพร้อมเกียรติบัตร

รางวัลที่ 3 เงินรางวัล เงินสด 300 บาทพร้อมเกียรติบัตร

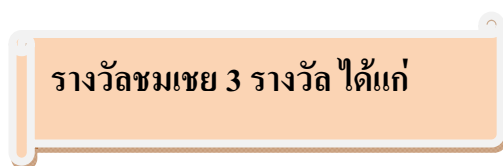
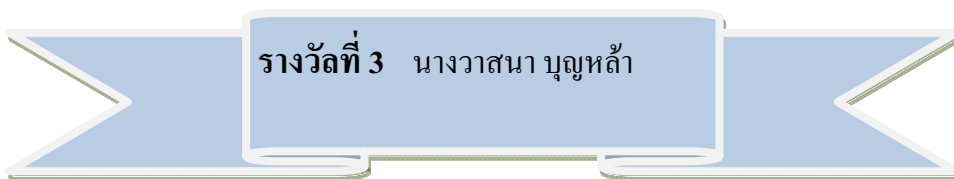
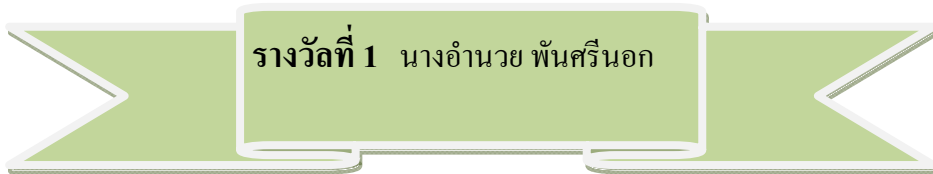
รางวัลชมเชย มี 3 รางวัล เงินรางวัล เงินสด 200 บาทพร้อมเกียรติบัตร

นอกจากนั้นผู้ที่เข้าร่วมประกวดจะได้รับเกียรติบัตรจากทางโครงการทุกครอบครัว

รายชื่อผู้ชนะการประกวดครอบครัวตัวอย่างใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัย

ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม

1. นายนภดล ทินคำ
2. นายพงษ์นันท์ เหลลาภา
3. นางสาวนิษฐา ศรีแก้ว

การขยายผลของครอบครัวตัวอย่างกับ “ภารกิจการเคาะประตูเพื่อนบ้าน”

ภารกิจการเคาะประตูเพื่อนบ้าน เป็นภารกิจหนึ่งที่คณะกรรมการตัดสินการประกวดได้มอบหมายให้ผู้เข้าร่วมการประกวดต้องปฏิบัติ โดยระหว่างระยะเวลาการประกวด 3 เดือน นี้ ผู้เข้าร่วมการประกวดต้องทำการเคาะประตูเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 หลังคาเรือน ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนี้ พบว่า ผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่างๆ เคาะประตูเพื่อนบ้านได้ทั้งสิ้น 25 ครัวเรือน

ในการเคาะประตูเพื่อนบ้านนั้น ผู้เข้าร่วมการประกวดจะต้องทำหน้าที่ให้การตรวจสอบสภาพยานพาหนะที่ใช้ภายในครอบครัว สอบถามถึงใบอนุญาตขับขี่รถยนต์รถจักรยานยนต์ พร้อมทั้งชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ระยะเวลาที่ใช้ประมาณ 30 นาที-1 ชั่วโมง เมื่อแล้วเสร็จให้บันทึกการปฏิบัติภารกิจลงในแบบฟอร์มแล้วนำเสนอคณะกรรมการตัดสินต่อไป

แบบบันทึกการปฏิบัติภารกิจเคาะประตูเพื่อนบ้าน

ชื่อผู้เข้าร่วมประกวด.....นามสกุล.....

ชื่อเพื่อนบ้าน.....นามสกุล.....

ปฏิบัติภารกิจเคาะประตูเพื่อนบ้านเป็นลำดับที่.....

สิ่งดีๆ ที่ได้บอกต่อเพื่อนบ้าน.....

.....

.....

.....

วันที่.....

- **ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม**

1. ในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง โดยสารวัตรน้อยที่ประกอบด้วย นักเรียนที่เป็นเยาวชนแกนนำและอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวนหลายคน ซึ่งการสังเกตอย่างครอบคลุมและความยืดหยุ่นในการบันทึกข้อมูลเพื่อให้คะแนนอาจจะแตกต่างกัน ดังนั้นต้องให้ความสำคัญในการชี้แจงบทบาท กฎเกณฑ์ การบันทึกข้อมูลแก่สารวัตรน้อย และควรยกตัวอย่างประกอบด้วย
2. เนื่องจากเวลาในการดำเนินกิจกรรมค่อนข้างจำกัด การตรวจเยี่ยมบ้านของคณะกรรมการตัดสินจึงได้ตรวจเยี่ยมครอบครัวละ 1 ครั้งในเดือนมีนาคมซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของการประกวด ทำให้การทบทวนให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนไม่ครอบคลุม และไม่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน

- **ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป**

1. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ดังนั้นในการดำเนินงานกิจกรรมนี้ที่มุ่งเน้นที่การมีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน จึงควรใช้เวลาในการดำเนินการไม่น้อยกว่า 3 เดือน
2. ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัยซ้ำได้หลายครั้ง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ยั่งยืน

ส่วนที่ 4

คู่มือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหา

อุบัติเหตุบนถนนในชุมชน

ปัจจัยในหลายๆ ด้านแสดงให้เห็นว่า อุบัติเหตุบนถนนนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยการมีพฤติกรรมใช้รถใช้ถนนไม่ถูกต้อง มีความประมาท และหากเมื่ออุบัติเหตุบนถนนเกิดขึ้นแล้ว ย่อมจะนำมาซึ่งความสูญเสียในทุกๆ ด้าน ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุขึ้น จากการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลาย เช่น การอบรมให้ความรู้ การจัดค่ายวิชาการ การระดมสมอง กระบวนการกลุ่มและความร่วมมือ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนบ้านท่าสองคอนเกิดความตระหนักในผลเสียเมื่อเกิดอุบัติเหตุบนถนนขึ้น นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง และมีการปฏิบัติอย่างยั่งยืนต่อไป ในการดำเนินงานนั้นมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนในชุมชนดังนี้

- แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยโรงเรียนบ้านท่าสองคอน
- แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยชุมชนบ้านท่าสองคอน
- แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยเครือข่ายภาคีในท้องถิ่น
- แนวทางในการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุของอาสาสมัครกู้ภัยหรือผู้ให้การช่วยเหลือ

ซึ่งแนวทางแต่ละแนวทาง มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งแนวทางป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน และแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

● **แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยโรงเรียนบ้านท่าสองคอน**

1. วิธีการได้มาซึ่งแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน มี 3 วิธีด้วยกัน คือ

1.1 การดำเนินกิจกรรมฐานความรู้ในค่ายวิชาการในฐานความรู้ ฐานที่ 4 ชื่อฐานความรู้ คือ “ต้นไม้แห่งชีวิต : แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน/โรงเรียน”

โดยมีแนวคิด ว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน/ลดอุบัติเหตุได้ และกิจกรรมฐานความรู้ที่ 4 นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมขยายความคิดเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ โดยนำไปใช้กับชุมชน และมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

ลักษณะกิจกรรม :

-แจกกระดาษให้นักเรียนแต่ละคน เพื่อเขียนแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน/โรงเรียน ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย

-นักเรียนเขียนเสร็จในนำไปแปะไว้ที่ต้นไม้

-กลุ่มสรุปแนวคิด และนำเสนอในภาพรวมผ่านกิจกรรมถ่ายทอดความคิดต่อไป

1.2 การจัดตั้งชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทุกระดับชั้นสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพื่อร่วมด้วยช่วยกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในพื้นที่โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และบริเวณหน้าโรงเรียนที่เป็นจุดเชื่อมต่อกับทางแยกทางร่วมต่างๆ เน้นกระบวนการกลุ่มและความร่วมมือ ตลอดจนแนวทางของการพัฒนาการสร้างอำนาจในตนเอง การมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อน

1.3 การระดมสมองและกระบวนการกลุ่มของเยาวชนแกนนำนักเรียน และอาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน

2. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียน	3 ปี/ครั้ง	-ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร - อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน - ประธานชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยใน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
		โรงเรียนบ้านท่า สองคอน -เยาวชนแกนนำ
2. อาสาสมัครยกธงแดงข้ามถนนในช่วงเช้า และเย็น	ตลอดเวลาเปิดภาค การศึกษา	- อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ผู้พิทักษ์ความปลอดภัย ในโรงเรียนบ้านท่า สองคอน - ประธานชมรมผู้ พิทักษ์ความปลอดภัยใน โรงเรียนบ้านท่า สองคอน -เยาวชนแกนนำ -นักเรียนอาสาสมัคร
3. การคัดเตือน/ลงโทษนักเรียนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม กฎจราจร	ตลอดเวลาเปิดภาค การศึกษา	-อาจารย์เวร -อาจารย์ฝ่ายปกครอง -เยาวชนแกนนำ
6. การโทรแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	ทุกครั้งเมื่อประสบเหตุ อุบัติเหตุบนถนน	-อาจารย์หรือนักเรียน
4. การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบน ถนน ผ่านเสียงตามสายโรงเรียน	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตลอดเวลาเปิดภาค การศึกษา	-เยาวชนแกนนำ
5. การอบรมให้ความรู้เรื่อง กฎหมายจราจร และ การสาริตการขับขี่อย่าง ปลอดภัยการใช้รถใช้ ถนน	ปีละ 1 ครั้ง	- ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านท่า สองคอน

● **แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยชุมชนบ้านท่าสองคอน**

1. วิธีการได้มาซึ่งแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน

ใช้กระบวนการกลุ่มประชุม และการระดมสมองของประชาชนในชุมชนบ้านท่าสองคอน ได้แก่

- ผู้นำชุมชน เช่น หัวหน้าคุ้ม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน
- โรงเรียนบ้านท่าสองคอน
- ตัวแทนผู้ปกครองจากคุ้มต่างๆ
- นักเรียนที่เป็นเยาวชนแกนนำ

2. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบ
1. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียน เพื่อรายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	3 ปี/ครั้ง	- ผู้อำนวยการโรงเรียน - เยาวชนแกนนำ - ผู้นำชุมชน
2. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในคุ้ม ตำบลท่าสองคอน เพื่อรายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	3 ปี/ครั้ง	- หัวหน้าคุ้ม - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน
3. การคัดเตือนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร	ตลอดเวลา	- ผู้ที่เข้าร่วมประกวด - ครอบครัวตัวอย่าง - เยาวชนแกนนำ - อาสาสมัครสาธารณสุข
4. การสอดแทรกการรณรงค์เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นในชุมชนทุกกิจกรรม เช่น ประเพณีฮีต 12 การแข่งขันกีฬาปลอดยาเสพติดและอุบัติเหตุ เป็นต้น	ทุกกิจกรรม	- ผู้นำชุมชน - องค์การบริหารส่วนตำบล
5. การโทรแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	ทุกครั้งเมื่อประสบอุบัติเหตุบนถนน	ประชาชนทุกคน
6. การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนผ่านหอกระจายเสียงหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมหนูน้อยบอกข่าวชาวท่าสองคอน โนนใต้ ปีการศึกษา 2552	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	- โรงเรียนบ้านท่าสองคอน - เยาวชนแกนนำ - อาสาสมัครสาธารณสุข

● **แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยเครือข่ายภาคีในท้องถิ่น**

1. วิธีการได้มาซึ่งแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน

1.1 การใช้กระบวนการกลุ่ม ประชุม และการระดมสมองของภาคีป้องกันอุบัติเหตุจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสมาชิกภาคีเครือข่าย ได้แก่

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- โรงพยาบาลมหาสารคาม
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
- โรงเรียนบ้านท่าสองคอน
- สถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม
- นักข่าวท้องถิ่น
- ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมู่บ้าน
- อาสาสมัครกู้ภัย
- สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
- อาสาสมัครสาธารณสุข
- ผู้นำชุมชน
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน

1.2 ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน เพื่อทบทวนวิธีปฏิบัติงานประจำ ทบทวนองค์ความรู้ เมื่อรับผู้ป่วยบาดเจ็บ หรือต้องส่งต่อผู้ป่วย

ซึ่งทั้ง 2 วิธีสรุปเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยเครือข่ายภาคีในท้องถิ่น ได้ดังนี้

2. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. มีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อรับแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	24 ชั่วโมง	-หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาล มหาสารคาม -อาสาสมัครกู้ภัย

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
2. มีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ประจำอยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน ตลอด 24 ชั่วโมง และมีการประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการติดต่อฉุกเฉินผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนทราบ เช่น การทำป้ายประกาศติดที่สถานีอนามัย การแจ้งผ่านหอกระจายเสียง เป็นต้น	24 ชั่วโมง	-เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน - อาสาสมัครกู้ภัย
3. การส่งข้อมูลที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการพัฒนาต่อไป หรือส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การทาสีทางม้าลายใหม่ การติดตั้งสัญญาณไฟสี่สีที่ทางแยก เป็นต้น	ปีละ 1 ครั้งก่อนเดือนกรกฎาคม ของทุกปี เพื่อพิจารณาบรรจุในแผนพัฒนาปีงบประมาณต่อไป	-นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน -หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ
4. กำหนดวาระการประชุมเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย ในการอำนวยความสะดวกและเฝ้าระวังการเกิดอุบัติเหตุในหน้าเทศกาล เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ เข้าพรรษา เป็นต้น	1 เดือนก่อนถึงเทศกาล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน
5. จัดตั้งทีมวิทยากรภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน เช่นเดียวกับวิทยากรค่ายความรู้ เพื่อทบทวนองค์ความรู้ของประชาชนและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอย่างยั่งยืน	ทุกครั้งเมื่อมีการขอรับบริการจากชุมชนหรือโรงเรียน	-โรงพยาบาล มหาสารคาม - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
6. มีการอบรมทบทวนความรู้ให้แก่อาสาสมัครกู้ภัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนนได้อย่างถูกต้อง	ปีละ 1 ครั้ง	-โรงพยาบาล มหาสารคาม - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. กำหนดวาระการประชุมสมาชิกภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุจังหวัดมหาสารคาม เพื่อติดตามสถานการณ์และแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ	1 ครั้ง/3 เดือน	- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

● **แนวทางในการดูแลและส่งต่อผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน**

➤ **สภาพทั่วไป**

ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นหมู่บ้านที่อยู่ชานเมืองจังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ที่กิโลเมตรที่ 9 ติดกับถนนสายมหาสารคาม - โกสุมพิสัย ซึ่งเป็นทางหลวงที่เชื่อมระหว่างจังหวัด มีการจราจรค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้ หน่วยงานราชการ ซึ่งดูแลรับผิดชอบด้านสุขภาพในพื้นที่ตำบลท่าสองคอนนี้ ได้แก่ สถานีอนามัยบ้านโนนแต่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน เป็นหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิที่ตั้งอยู่ในชุมชน โดยมีการกระจายของสถานที่ตั้งอยู่ในวิสัยที่ประชาชนจะเข้าถึงบริการได้โดยง่าย ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสุขภาพของประชาชนได้อย่างต่อเนื่องร่วมกับประชาชน โดยประยุกต์ความรู้ทางการแพทย์ จิตวิทยา สังคมศาสตร์ อย่างผสมผสาน มีการจัดบริการทั้งในสถานบริการและนอกสถานบริการ มีระบบการส่งต่อและเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งประสานกับองค์กรและชุมชนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความรู้ของประชาชนในการดูแลส่งเสริมสุขภาพของตนเอง และสามารถดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยได้อย่างสมดุล โดยมีการให้บริการสุขภาพ ดังนี้

1. งานบริการสุขภาพในสถานบริการ
2. งานบริการสุขภาพนอกสถานบริการ
3. งานส่งต่อผู้ป่วย

ปัจจุบัน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน มีบุคลากรจำนวน 10 คน ดังนี้

1. นางจวีวรรณ จันทักษ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล
2. นางสุกัญญา บัวลาด ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
3. นางวราภรณ์ สวัสดิ์สิทธิ์ ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
4. นางอภิรักษ์ คำมี ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
5. นางสุภาวดี ลาวงส์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการ
6. นางสาวอัจฉราภรณ์ บุญหล้า ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขวิชาชีพชำนาญการ
7. นางสาวจุฬารัตน์ ศรีสารคาม ตำแหน่งผู้ช่วยเหลือพยาบาล
8. นางสาวจิระดา นรศรี ตำแหน่งเจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล
9. นางทองใบ ทานาแซง ตำแหน่งพนักงานสถานีอนามัย
10. นางสาวจুম แสงชัยรัตน์ ตำแหน่งหมอชุมชน

นอกจากการให้บริการและรักษาด้านสุขภาพแล้ว เมื่อมีผู้ป่วยประสบอุบัติเหตุบนถนนที่มาขอรับการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน เจ้าหน้าที่จะต้องสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้น ผู้บาดเจ็บได้ ทั้งนี้เพื่อ

1. เพื่อช่วยชีวิต
2. เพื่อเป็นการลดความรุนแรงของการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย
3. เพื่อทำให้บรรเทาความเจ็บปวดทรมาน และช่วยให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว
4. เพื่อป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง

ขอบเขตหน้าที่ของผู้ปฐมพยาบาลมี 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. วิเคราะห์สาเหตุและความรุนแรงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือได้ถูกต้อง มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ชักประวัติของอุบัติเหตุ จากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้บาดเจ็บที่รู้สึกตัวดี
- 1.2 ชักถามอาการผิดปกติหลังได้รับอุบัติเหตุ เช่น ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดมากที่บริเวณใด ฯลฯ
- 1.3 ตรวจร่างกายผู้บาดเจ็บทุกครั้งก่อนให้การปฐมพยาบาล โดยตรวจตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า เพื่อค้นหาสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น อาการบวม บาดแผล กระดูกหัก เป็นต้น
- 1.4 บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ อาการ ลักษณะของผู้บาดเจ็บเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลที่ได้ทำลงไป พร้อมทั้งนำติดตัวไปกับผู้บาดเจ็บเสมอเพื่อประโยชน์ในการรักษาต่อไป

2. ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ โดยช่วยเป็นลำดับขั้นดังนี้

- 2.1 ถ้าผู้บาดเจ็บอยู่ในบริเวณที่มีอันตรายต้องเคลื่อนย้ายออกมาก่อน
- 2.2 ช่วยชีวิต โดยจะตรวจดูลักษณะการหายใจว่ามีการอุดตันของทางเดินหายใจหรือไม่ หัวใจหยุดเต้นหรือไม่ ถ้ามีก็ให้รีบช่วยกู้ชีวิตซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไป
- 2.3 ช่วยไม่ให้เกิดอันตรายมากขึ้น ถ้ามีกระดูกหักต้องเข้าเฝือกก่อน ป้องกันไม่ให้เกิดการฉีกขาดของเนื้อเยื่อมากขึ้น ถ้ามีบาดแผลต้องคลุมด้วยผ้าสะอาด เพื่อไม่ให้ฝุ่นละอองเข้าไปทำให้ติดเชื้อ ในรายที่สงสัยว่ามีการหักของกระดูกสันหลัง ต้องให้อยู่นิ่งที่สุด และถ้าจะต้องมีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยควรรอนอนราบบนพื้นไม้แข็งให้แนวกระดูกสันหลังตรง โดยมีหมอนหรือผ้าประคองศีรษะไม่ให้เคลื่อนไหว นอกจากนั้นการให้คำปลอบโยนผู้บาดเจ็บ ให้กำลังใจ อยู่กับผู้บาดเจ็บก็เป็นสิ่งสำคัญ การพลิกตัว หรือ จับต้องด้วยความอ่อนโยนและระมัดระวัง

และจากการระดมสมอง เพื่อจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ของผู้ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่ตำบล

ท่าสองคอน พยาบาลและนักวิชาการจากจากโรงพยาบาลมหาสารคามอีก 3 คน สรุปแนวทางในการดูแล และส่งต่อผู้ป่วยจากอุบัติเหตุบนถนน ได้ดังนี้

1. คัดกรองผู้ป่วย โดยจำแนกลักษณะของการบาดเจ็บลักษณะการบาดเจ็บของผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนน ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- กรณีบาดเจ็บเล็กน้อย หมายถึง ผู้ป่วยที่เกิดอุบัติเหตุบนถนนและได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย มีลักษณะฟกช้ำดำเขียวตามตัว แขน และขา หากบาดเจ็บแผลมีเลือดออก จะเป็นลักษณะแผลถลอก หรือเกิดการบาดเจ็บที่ชั้นหนังกำพวด หายใจเป็นปกติ มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ดี ศีรษะไม่ได้รับการกระแทกหรือกระทบกระเทือน เดินได้ตามปกติ

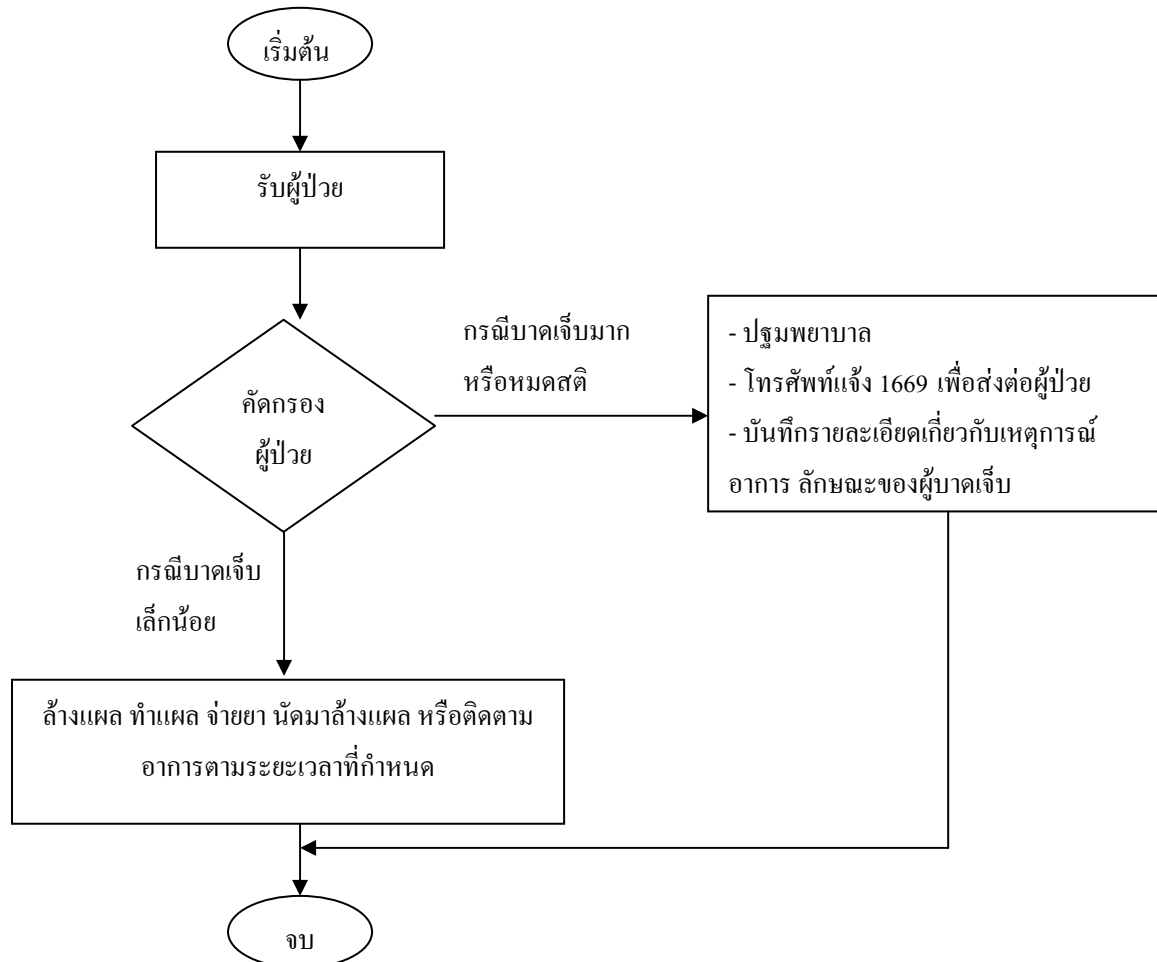
- กรณีบาดเจ็บมาก หมายถึง ผู้ป่วยที่เกิดอุบัติเหตุบนถนนและได้รับบาดเจ็บมาก มีบาดแผลตามลำตัวมาก แผลลึก เลือดออกมาก หรือกระดูกหัก หรือสูญเสียอวัยวะ เช่น นิ้วขาด เป็นต้น หายใจติดขัด ปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้าไม่ดี ปวดศีรษะ ศีรษะได้รับการกระแทกหรือกระทบกระเทือน อาจเดินได้ตามปกติ หรือไม่สามารถเดินได้

- กรณีหมดสติ หมายถึง ผู้ป่วยที่เกิดอุบัติเหตุบนถนนที่ไม่มีสติสัมปชัญญะ ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า ไม่ว่าจะมึนบาดแผลหรือไม่มีบาดแผลก็ตาม

2. การดูแลและส่งต่อ ซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของผู้ป่วย ดังนี้

ลักษณะการบาดเจ็บ	การดูแล/ส่งต่อ
● กรณีบาดเจ็บเล็กน้อย	ล้างแผล ทำแผล จ่ายยาแก้ปวด แก้แสบ แก้คัน นวดกล้ามเนื้อ หรือติดตามอาการตามระยะเวลาที่กำหนด
● กรณีบาดเจ็บมาก	โทรศัพท์แจ้ง 1669 หรือเบอร์ตรงที่หมายเลข 043-740998 (หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคาม) ระหว่างรอการส่งต่อ ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับ การดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล และสัมภาษณ์ผู้ประสบอุบัติเหตุถึงอาการเพื่อเป็นข้อมูลในการรักษาต่อ
● กรณีหมดสติ	โทรศัพท์แจ้ง 1669 หรือเบอร์ตรงที่หมายเลข 043-740998 (หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคาม) เพื่อส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคามทันที

แผนภูมิที่ 5 แสดงแนวทางในการส่งต่อและดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน

➤ หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ในการประสานงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุบนถนน

หน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์	วัตถุประสงค์
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน	043 -758101	-ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ -รักษาผู้บาดเจ็บเล็กน้อย
หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาล มหาสารคาม	043-740998	-ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ -ส่งต่อผู้ป่วย
อาสาสมัครกู้ภัย	083- 3595511 043 - 740255	-ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ -ส่งต่อผู้ป่วย

- **แนวทางในการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุของอาสาสมัครกู้ภัยหรือผู้ให้การช่วยเหลือ**

การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้บาดเจ็บในอุบัติเหตุจราจรเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยชีวิต ลดความรุนแรงของการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยบรรเทาความเจ็บปวดทรมาน และช่วยให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว และเพื่อป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง ซึ่งการปฐมพยาบาลนั้นจะต้องกระทำอย่างถูกวิธี

ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย และจากกระบวนการกลุ่ม ภาควิชาเครื่องช่างได้มีมติให้มีการทบทวนให้ความรู้แก่อาสาสมัครกู้ภัยและผู้สนใจ เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหาการทบทวนความรู้มีดังนี้

1. **ลำดับความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ** ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องลำดับความสำคัญในการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บตามความรุนแรง ซึ่งอาจแบ่งได้ 2 แบบ ดังนี้

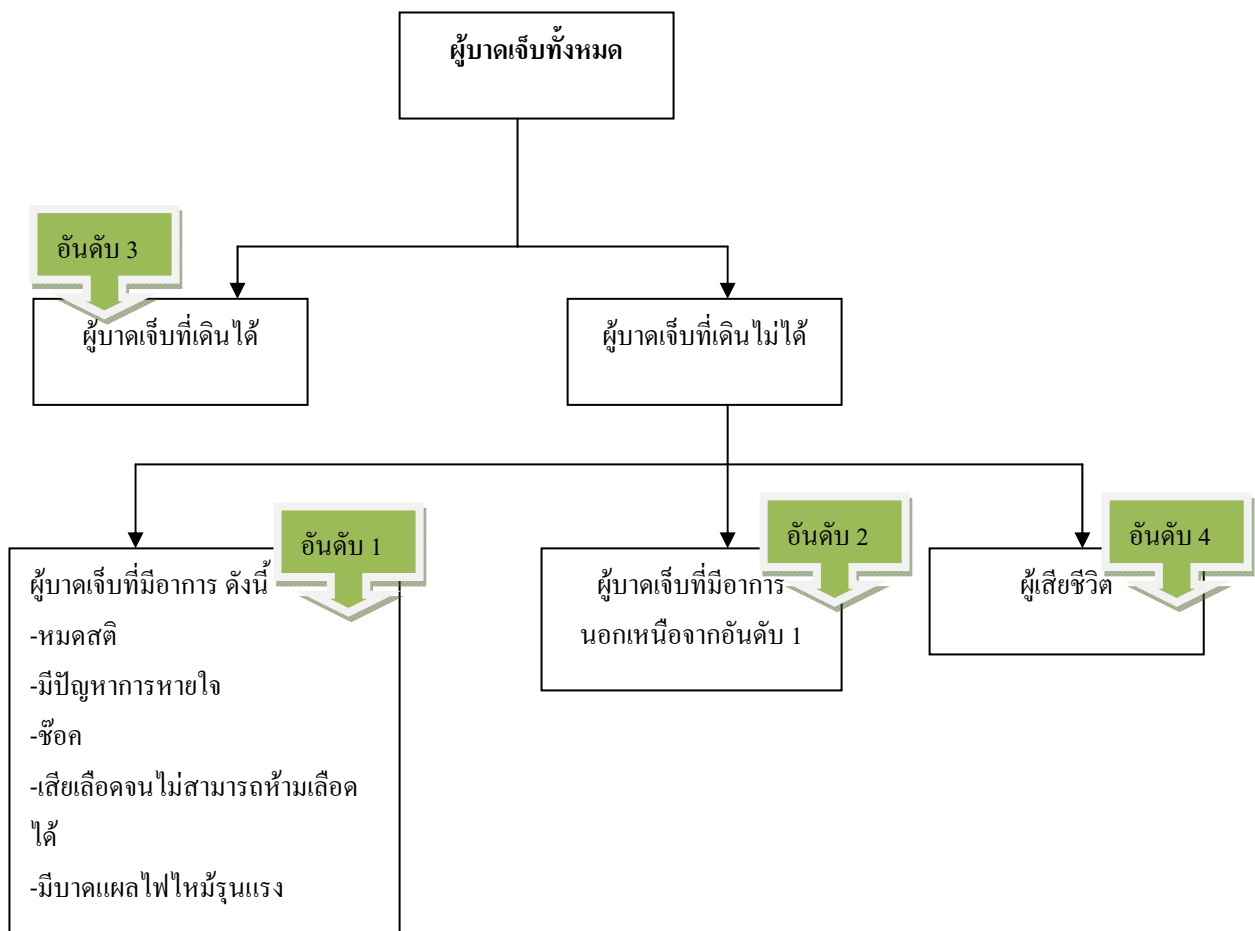
แบบที่ 1 ให้การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ ตามลำดับความรุนแรงที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต ดังนี้

1. ผู้ที่ทางเดินลมหายใจอุดตัน (obstructed airway) โดยมีอาการหายใจลำบาก หรือหยุดหายใจ และ มักจะมีการหยุดเต้นของหัวใจตามมา
2. ผู้ที่เสียเลือดอย่างรุนแรง ศีรษะได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรง แผลทะลุที่ช่องอกและท้อง ได้รับสารพิษ หัวใจวาย และช็อคขั้นรุนแรง
3. ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากไฟไหม้ กระดูกหัก และการบาดเจ็บของกระดูกสันหลัง
4. ผู้ที่บาดเจ็บเล็กๆ น้อยๆ เช่น กระดูกนิ้วหักมีเลือดซึม

แบบที่ 2 ให้การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ ตามลำดับในแผนภูมิด้านล่าง

1. ผู้ที่หมดสติ มีปัญหาทางการหายใจ ช็อค เสียเลือดจนไม่สามารถห้ามเลือดได้ มีบาดแผลไฟไหม้อย่างรุนแรง
2. ผู้บาดเจ็บที่เดินไม่ได้ ที่มีลักษณะการบาดเจ็บที่นอกเหนือจากข้อ 1
3. ผู้บาดเจ็บที่เดินได้
4. ผู้เสียชีวิต

แผนภูมิที่ 6 ลำดับความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนน แบบที่ 2

2. การประเมินผู้บาดเจ็บเพื่อให้การปฐมพยาบาลหรือการช่วยเหลือ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

การปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้เบื้องต้นแก่ผู้บาดเจ็บแก่ผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน โดยใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ขณะนั้นอย่างเหมาะสมรวดเร็ว ปลอดภัย ณ จุดเกิดเหตุจนถึงโรงพยาบาล

ผู้ป่วยฉุกเฉิน หมายถึง ผู้ได้รับบาดเจ็บหรือผู้ที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

การประเมิน (Assessment) หมายถึงการรวบรวมข้อมูลของสถานที่เกิดเหตุและผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินเพื่อการวางแผนให้การช่วยเหลือต่อไป

การประเมิน มี 2 ประเภทคือ

- ประเมินสถานการณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมภาวะอันตราย ความรุนแรง ความปลอดภัยเป็นเป็นแนวทางในการพิจารณา วางแผนให้การช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้ที่อยู่ ณ จุดเกิดเหตุจะต้อง

การวางแผนให้การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บและขณะเดียวกันยังเป็นแนวทางในการป้องกัน
ผู้ที่จะเข้าไปช่วยเหลือไม่ให้เกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อนจากการทำงาน

- ประเมินสถานการณ์ความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุ

3. การป้องกันตัวเองของอาสาสมัครกู้ภัยและผู้ให้ความช่วยเหลือ

- การป้องกันตนเองในการเข้าพื้นที่ การป้องกันตนเองของอาสาสมัครกู้ภัยและผู้ให้ความ
ช่วยเหลือเมื่อทำการให้ความช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ โดยต้องสังเกตสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- สภาพการจราจร เช่น กรณีที่รถชนกันบนทางหลวง ที่ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง
- สายไฟ/ไฟฟ้า เช่น กรณีที่รถชนเสาไฟฟ้า ทำให้เสาไฟฟ้าล้ม
- ไฟไหม้ เช่น กรณีที่รถชนกันและเกิดไฟลุกไหม้ที่รถ
- ระเบิด เช่น กรณีที่รถชนส่งแก๊สพุ่งตีมลิกคว่ำ
- สารเคมี/วัตถุอันตราย เช่น กรณีที่รถชนกันกับรถขนส่งสารเคมี หรือรถขนส่งน้ำมัน

เชื่อเพลิง

ต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยกู้ภัยและตำรวจท้องที่เพื่ออำนวยความสะดวกใน
การปฏิบัติงาน

- การป้องกันตนเองจากการถูกทำร้ายร่างกาย จากกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ประสบ
อุบัติเหตุ และเจรจาตกลงกันไม่ได้อาสาสมัครกู้ภัยและผู้ให้ความช่วยเหลือควรปฏิบัติตัว ดังนี้

- ห้ามยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ยกเว้นเรื่องการรักษาพยาบาลเท่านั้น
- ต้องมีสติ ควบคุมอารมณ์ หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง
- รักษาพยาบาลหลักฐานต่าง ๆ
- ติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมสถานการณ์

- การป้องกันตนเองจากการสัมผัสเชื้อ ควรมีการใช้อุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่

- ดวงตา / สวมแว่นตา
- การสัมผัสเลือด/สารคัดหลั่ง/ถุงมือยาง /เสื้อคลุม
- ทำความสะอาดยานพาหนะ/ เครื่องมือ/ถุงมือเอนกประสงค์
- จมูก/การหายใจ/ใช้ผ้าปิดปาก/จมูก การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ
- ล้างมือ/สุขอนามัยส่วนบุคคล

- ป้องกันไม่ให้ผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินและผู้อยู่ในเหตุการณ์ไม่ได้รับอันตราย สถานการณ์ที่ฉุกเฉินไม่ปลอดภัยต้องรีบเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บป่วยฉุกเฉินออกมาก่อน แล้วจึงประเมินอาการผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินและให้การช่วยเหลือต่อไป และต้องประเมินสภาพเหตุการณ์ว่า จะมีอันตรายซ้ำซ้อนเกิดขึ้นได้อีกหรือไม่ รวมถึงผู้อยู่ในเหตุการณ์ด้วย โดย

- แจ้งให้ผู้อื่นอยู่ในสถานการณ์ที่ยังไม่ปลอดภัยให้หลยห่างออกไป
- กั้นเขตอันตรายไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามา
- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยกู้ภัยเข้าปฏิบัติงานร่วมกันประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายทั่วไป อายุ เพศ อาการเจ็บป่วย หรืออาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน เพื่อเป็นแนวทางในการให้การช่วยเหลือตามความรุนแรงและตามลำดับก่อนหลัง

4. ขั้นตอนประเมินสภาพผู้เจ็บป่วยจากอุบัติเหตุบนถนน

1. แนะนำตัวบอกชื่อและอธิบายให้ผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินหรือญาติทราบว่าเป็นใคร จะให้การช่วยเหลืออะไร
2. ตรวจสอบความรู้สึกตัว โดยการเรียกหรือตีที่ไหล่เบา ๆ เพื่อดูว่าผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินรู้สึกตัวหรือไม่
3. ตรวจสอบทางเดินหายใจ ดูว่ามีเศษอาหาร ฟันปลอมอยู่ในปากหรือไม่
4. ตรวจสอบการหายใจ โดยการยกขยับขึ้น – ลง ของทรวงอกและนับอัตราการหายใจ
5. ตรวจสอบชีพจร เพื่อดูว่าหัวใจเต้นหรือไม่
6. ตรวจสอบบาดแผล มีเลือดออกหรือไม่ ถ้ามีเลือดออกให้ทำการห้ามเลือดโดยเร็ว
7. ตรวจสอบสติ
8. ตรวจสอบการเคลื่อนไหวของร่างกาย

5. การตรวจร่างกายผู้เจ็บป่วยจากอุบัติเหตุบนถนน ให้ดำเนินการดังนี้

- คลำ ตั้งแต่ศีรษะลงไปปลายเท้า เพื่อค้นหาตำแหน่งที่ได้รับบาดเจ็บ ตรวจสอบการหายใจ และชีพจรว่าปกติหรือไม่
- ตรวจสอบศีรษะ เพื่อดูว่ามีรอยฉีกขาดฟกช้ำหรือไม่ มีน้ำหรือเลือดไหลออกมาจากช่องจมูก ช่องปากหรือไม่
- ตรวจสอบบริเวณคอ โดยใช้มือคลำบริเวณคอด้านหลัง เพื่อดูว่ามีก้อนหรือปมกระดูกสันหลังนูนขึ้นมาที่คอหรือไม่
- ตรวจสอบกระดูกไหปลาร้า แขนทั้งสองข้าง กระดูกเชิงกรานและตรวจขาทั้งสองข้าง เพื่อตรวจสอบว่ากระดูกหักหรือข้อเคลื่อนหรือไม่
- ตรวจสอบหน้าท้องผู้บาดเจ็บ เพื่อสังเกตว่ากล้ามเนื้อหน้าท้องมีอาการเกร็งหรือไม่

6. การปฐมพยาบาลบาดแผลที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน

6.1 ลักษณะบาดแผล บาดแผล หมายถึง รอยฉีกขาดรอยแตกแยกของผิวหนังหรือเยื่อส่วนที่ลึกกว่าชั้นผิวหนังถูกทำลาย ทำให้อวัยวะนั้นแยกจากกันด้วยสาเหตุต่าง ๆ

บาดแผลแบ่งออกเป็น 2 ชนิด

1. บาดแผลปิด เกิดจากการได้รับอันตรายจากวัตถุที่ไม่มีคมทำให้เกิดฟกช้ำผิวหนังไม่ฉีกขาด แต่มีหลอดเลือดใต้ผิวหนังแตกทำให้ห้อเลือด ลักษณะของบาดแผลปิดจะแดง ปวดเจ็บ อาการบวมจะเกิดตามมา เลือดที่ออกจะแทรกไปยังเนื้อเยื่อทำให้ผิวหนังเปลี่ยนสีหรือเป็นสีดำปนน้ำเงิน
2. บาดแผลเปิด เป็นบาดแผลที่ทำให้เกิดรอยแยกของผิวหนังดังนี้ คือ
 - แผลถลอก
 - แผลฉีกขาด
 - แผลตัด
 - แผลถูกของแหลมทิ่มแทง

6.2 การประเมินภาวะมีเลือดออกจากบาดแผล เมื่อเกิดบาดแผลเปิดจะมีเลือดไหลออกมาเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เลือดออกซึม ๆ ไหลช้ามากเกิดจากเส้นเลือดฝอยได้รับอันตรายจะมีความรุนแรงน้อยและทำการห้ามเลือดได้ง่าย
2. เลือดออกมีสีแดงคล้ำไหลช้าไม่พุ่งแรง
3. เลือดออกสีแดงสด เลือดจะไหลออกจากบาดแผลพุ่งแรงผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีบาดแผลและมีเลือดออกมากหากไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วจะเสียชีวิตได้

6.3 การปฐมพยาบาลบาดแผลปิด

แผลช้ำ ห้อเลือด ประคบด้วยความเย็นใน 24 ชั่วโมงแรกเพื่อไม่ให้เลือดออกภายใต้ผิวหนังอีกและจะช่วยระงับความเจ็บปวด หลัง 24 ชั่วโมง ควรประคบด้วยความร้อนในบริเวณที่ฟกช้ำหรือทายาที่ทำให้เกิดความร้อน เพื่อช่วยละลายลิ่มเลือด กรณีบาดแผลปิดที่อวัยวะภายในได้รับการบาดเจ็บรุนแรง ควรสังเกตการช็อคและรีบแก้ไขทันที ก่อนนำส่งโรงพยาบาล เช่น ผู้บาดเจ็บหยุดหายใจต้องช่วยการหายใจ

6.4 การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

1. ให้ผู้เจ็บป่วยถูกเงินนั่งหรือนอนอยู่ในท่าที่จะให้การปฐมพยาบาลสะดวก และป้องกันการเป็นลมหรือช็อค

2. ประเมินภาวะเสียเลือดโดยการตรวจชีพจร การหายใจ และสังเกตการเสียเลือดออกจากบาดแผล ดังนี้

- แผลถลอก ถ้าเลือดไม่มากอาจจะปิดแผล หรือไม่ปิดแผลก็ได้ก่อนนำส่งโรงพยาบาล
- แผลลึกขาด แผลคัต แผลถูกแทง แผลถูกยิง ให้ปิดปากแผลและห้ามเลือดโดยใช้ผ้าสะอาดปิดปากแผลและกดหรือพันให้แน่น เพื่อให้เลือดหยุดไหลก่อนนำส่งโรงพยาบาล แต่ห้ามขันชะเนาะโดยอาศัยหลักการห้ามเลือด

6.5 หลักการห้ามเลือด การห้ามเลือด เพื่อลดการสูญเสียเลือดไปจากร่างกายทางบาดแผลนั้น มีวิธีการต่างๆที่ใช้หลายวิธีได้ดังนี้

- การกดบาดแผลโดยตรง เป็นวิธีการห้ามเลือดโดยใช้ผ้าสะอาดพับวางบนแผลแล้วใช้นิ้วมือกดลงโดยตรง ทำให้เกิดก้อนเลือดอุดต้นการไหลของเลือดได้ และถ้าผ้าปิดแผลชุ่มเลือดไม่ควรนำผ้าชิ้นแรกออกให้พันผ้าสะอาดทับลงบนผ้าปิดแผลเดิมอีกชิ้นหนึ่ง เพราะถ้านำผ้าชิ้นแรกออกอาจทำให้ลิ่มเลือดหลุดออกไปด้วย ซึ่งเป็นผลทำให้เลือดออกเพิ่มขึ้นได้
- ในกรณีที่มีการขาดของอวัยวะ เช่น นิ้วขาด มือขาด ให้ใช้ผ้าสะอาดปิดบาดแผล และพันรัดห้ามเลือดไว้ ส่วนอวัยวะที่ถูกตัดขาดให้ใส่อวัยวะนั้นลงในถุงพลาสติกที่สะอาด ปิดปากถุงให้แน่น แช่ถุงในกระติกน้ำแข็งหรือถุงบรรจุน้ำแข็ง ซึ่งวิธีนี้จะเก็บรักษาอวัยวะนั้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ควรเขียนชื่อและเวลาของการเกิดอุบัติเหตุและรีบนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

6.6 การตกเลือดและช็อค การตกเลือด คือ การมีเลือดออกจากบาดแผล ถ้าออกมาภายนอกมองเห็นได้เรียกว่าตกเลือดภายนอก ถ้าออกมาภายในร่างกาย เช่น ในช่องอก ช่องท้อง สมอ การเสียเลือดที่มองไม่เห็นเรียกตกเลือดภายใน อาการตกเลือดจะมีมากน้อยต่างกันแล้วแต่เป็นปริมาณของเลือดที่ออกมา การเสียเลือดมากจะทำให้เกิดช็อคได้เมื่อไม่ได้รับการแก้ไขทันท่วงทีจะทำให้เสียชีวิตได้

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยตกเลือดและช็อค

1. ต้องห้ามเลือดจากบาดแผลภายนอกให้ได้
2. ให้ผู้เจ็บป่วยถูกเงินนอนราบ ศีรษะต่ำยกขาขึ้นสูงกว่าลำตัวและให้ความอบอุ่น

แก่ร่างกาย

3. ใ้ห้ดน้ำและอาหาร

4. รีบนำผู้เจ็บป่วยส่งโรงพยาบาล

6.7 การบาดเจ็บของกระดูก หรือกระดูกหัก

กระดูกหัก หมายถึง ภาวะที่ส่วนประกอบของกระดูกแตกแยกออกจากกัน อาจเป็นการแตกแยกโดยสิ้นเชิง หรืออาจมีบางส่วนติดกันอยู่บ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงที่มากระทำต่อกระดูก ทำให้แนวทางการหักของกระดูกแตกต่างกัน

กระดูกหักแบ่งได้เป็น 2 ชนิด

1. กระดูกหักชนิดปิด คือ กระดูกหักแล้วไม่แทงทะลุผิวหนังออกมาและไม่มีแผลบนผิวหนังตรงบริเวณที่หัก

2. กระดูกหักชนิดเปิด คือ กระดูกหักแล้วแทงทะลุผิวหนังออกมาและมีแผลบนผิวหนังตรงบริเวณที่หัก

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยการบาดเจ็บของกระดูก

1. การซักประวัติ
2. การตรวจร่างกาย
3. การเข้าเฝือกชั่วคราว
4. การเคลื่อนย้ายไปที่ปลอดภัยหรือถ้าจำเป็นต้องนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

6.8 การบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

- กล้ามเนื้อช้ำ หมายถึง การที่ส่วนใดส่วนหนึ่งได้รับแรงกระแทกโดยตรงจนเกิดการฟกช้ำเนื่องจากเส้นเลือดฝอย บริเวณนั้นฉีกขาด ซึ่งเกิดจากกระทบกระแทกอย่างแรงจากวัตถุไม่มีคม

- กล้ามเนื้อฉีกขาด หมายถึง การที่กล้ามเนื้อ หรือเอ็นกล้ามเนื้อถูกยืดออกหรือได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรง

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ

1. ประเมินอาการของผู้บาดเจ็บ
2. ให้อวัยวะส่วนนั้นอยู่นิ่ง
3. ยกหรือหนุนส่วนที่ฟกช้ำให้สูง
4. ใช้ผ้าชุบน้ำเย็นประคบนาน 1-2 ชั่วโมง
5. ใช้ผ้ายึดพันบริเวณที่ได้รับบาดเจ็บให้แน่นพอควร

6.9 การบาดเจ็บของข้อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

- ข้อเคลื่อน หมายถึง การที่ผิวของข้อเคลื่อนออกจากตำแหน่งปกติแต่ยังมีบางส่วนที่สัมผัสกันอยู่ การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนนมักเกิดจากการได้รับการกระแทก ทำให้เกิดอาการเคลื่อนไหวไม่ได้ บวม ปวด รูปร่างของข้อผิดไปจากเดิม

- ข้อหลุด หมายถึง การที่ผิวของข้อหลุดออกจากกันโดยตลอด เกิดจากแรงกระแทกอย่างรุนแรง มีอาการ บวม ปวด เคลื่อนไหวไม่ได้ อาจมีอาการชา

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการบาดเจ็บที่ข้อ

1. ประเมินอาการของผู้บาดเจ็บ
2. ห้ามดึงให้เข้าที่
3. ประคบด้วยความเย็น
4. ใช้ผ้าพันให้ส่วนข้อที่บาดเจ็บอยู่นิ่งที่สุด จากนั้นนำส่งโรงพยาบาล

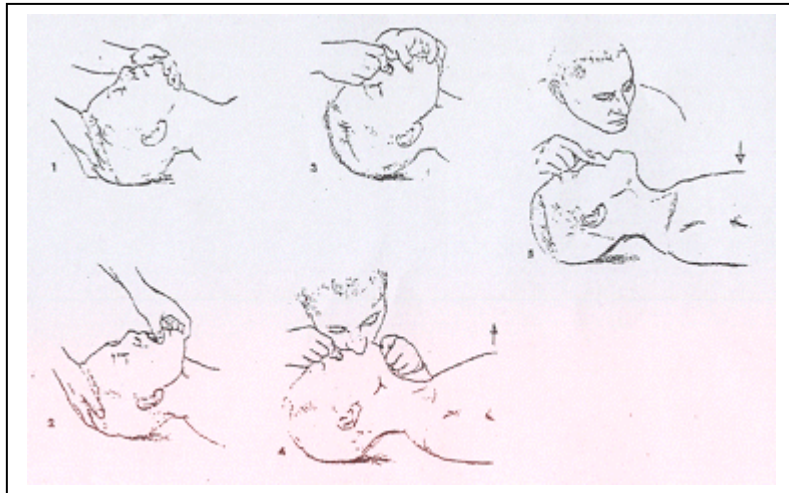
7. ข้อควรระวังในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉิน

1. ไม่ควรเคลื่อนย้ายอย่างรีบร้อน
2. ไม่ควรเคลื่อนย้ายโดยไม่จำเป็นเว้นแต่สถานการณ์ไม่ปลอดภัย
3. ก่อนการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉิน จะต้องให้การปฐมพยาบาลก่อน
4. การบาดเจ็บที่บริเวณศีรษะ กระดูกหัก กระดูกเชิงกรานหัก ตกจากที่สูงหรืออุบัติเหตุจากการชนห้ามเคลื่อนย้ายโดยวิธีนั่งต้องเคลื่อนย้ายด้วยวิธีการนอน
5. ให้สังเกตการณ์การหายใจตลอดเวลา
6. ถ้าไม่แน่ใจในการช่วยเหลือให้สอบถามผู้รู้

8. วิธีการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

- ขั้นที่ 1 เรียกดูว่ารู้สึกตัวหรือไม่
- ขั้นที่ 2 เรียกหาความช่วยเหลือ
- ขั้นที่ 3 จัดทำให้ผู้หมดสตินอนหงาย
- ขั้นที่ 4 เปิดทางเดินลมหายใจให้โล่ง
- ขั้นที่ 5 ตรวจสอบว่าหายใจหรือไม่
- ขั้นที่ 6 เป่าลมเข้าปอด ให้ทำการเป่าลมเข้าปอด 2 ครั้ง เมื่อเห็นว่าผู้สติไม่หายใจ
- ขั้นที่ 7 หาตำแหน่งวางมือบนหน้าอก ให้หาตำแหน่งครึ่งล่างของกระดูกหน้าอกเพื่อวางมือเตรียมสำหรับการกดหน้าอก โดยใช้นิ้วชี้กับนิ้วกลางคลำขอบชายโครงด้านใกล้ตัวผู้ปฏิบัติการ แล้วลากขึ้นไปตามขอบกระดูกชายโครงด้านหน้าจนถึงจุดที่กระดูกชายโครงข้างมาพบกัน ซึ่งเป็นปลายล่างของกระดูกหน้าอก วางพอดีนิ้วมือทั้งสองถัดจากจุดนั้นขึ้นไปทางกระดูกหน้าอกเพื่อใช้เป็นตำแหน่ง แล้วเอาสันมือ

ของอีกมือหนึ่งวางบนกระดูกหน้าอกกลางแนวกลางตัวถัดจากนิ้วมือที่วางไว้เป็นที่หมาย ยกนิ้วมือที่วางเป็นที่หมายออกไปวางทาบหรือประสานกับมือที่วางอยู่บนกระดูกหน้าอก เตรียมพร้อมที่จะกดหน้าอกอีกวิธีหนึ่งคือ วางสันมือของมือหนึ่งไว้ตรงกลางหน้าอกระหว่างหัวนม ทั้งสองข้างแล้วเอามือหนึ่งไปวางทาบหรือประสานกับ มือแรกและประมาณให้แรงกดลงตรงกึ่งกลางระหว่างหัวนม ทั้งสองข้าง

ขั้นที่ 8 กดหน้าอก 15 ครั้ง กดหน้าอกแล้วปล่อย กดแล้วปล่อยทำพร้อมกัน 15 ครั้ง

ขั้นที่ 9 เป่าลมเข้าปอด 2 ครั้ง สลับกับกดหน้าอก 15 ครั้ง

ขั้นที่ 10 เมื่อผู้หมดสติรู้ตัวแล้ว จัดให้อยู่ในท่าพักฟื้น

สรุป

แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนถนน ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่ายนี้ เกิดจากการดำเนินการใน โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม เป็นแนวทางที่เกิดจากกิจกรรมหลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วม และสามารถปฏิบัติได้ตามศักยภาพของชุมชน ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวปฏิบัติในการป้องกันป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนถนน จะสามารถช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนลงได้และช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุบนถนนได้อย่างถูกต้อง

ส่วนที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

จากวัตถุประสงค์ของโครงการการพัฒนาศักยภาพและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุในส่วน
ของบหน้า พบว่า วัตถุประสงค์มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียน โรงเรียนบ้าน
ท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม
2. เพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม
3. เพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ มีความ
ตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียนบ้านท่าสองคอน
ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม

เมื่อดำเนินการ โครงการเสร็จสิ้นสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงาน

- ผลที่ได้ตามตัวชี้วัด/เป้าหมายของโครงการ

ในการดำเนินโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลการดำเนินงาน
ผลการดำเนินงานพบดังนี้

**มิติที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม พบว่า**

1. จากการทำกระบวนการกลุ่มพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสภาพและสาเหตุการเกิด
อุบัติเหตุของนักเรียนมี 3 ประการคือ ได้แก่ คน ยานพาหนะ ถนนหรือสภาพแวดล้อม
2. จากผลการสำรวจ พบว่า ข้อมูลพื้นฐานในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 บ้านท่าสองคอน จำนวน 75 คน เป็นดังนี้ นักเรียนร้อยละ 30.60 เดินทางไป
โรงเรียนโดยการเดินเท้าซึ่งอาจเดินทางไปคนเดียว หรือมีผู้ปกครองไปส่ง ร้อยละ 29.59 ขับขี่รถจักรยาน
หรือรถจักรยานยนต์ไปด้วยตนเอง ร้อยละ 35.65 ผู้ปกครองไปส่งโดยใช้รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ หรือ
รถยนต์ และร้อยละ 3.16 เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้รถรับจ้างเป็นพาหนะ ข้อมูลเบื้องต้นนี้แสดงให้เห็น
ว่าโอกาสที่นักเรียนจะเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้ด้วยตัวนักเรียนเอง มีโอกาสถึงร้อยละ 60.19

3. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง เพื่อประเมินความรู้ก่อนทำกิจกรรม โดยให้วิทยากรเป็นผู้ถามคำถาม และให้ผู้เข้าประกวดยกมือขึ้นหากมีพฤติกรรมที่สอดคล้องตรงกัน คำถามที่ใช้ถามเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับ 3 ม 2 ข 1 ร 1 ท และ 1 ย เมาไม่ขับ การใช้หมวกนิรภัย และเข็มขัดนิรภัย การปฏิบัติตามกฎจราจร : ใบขับขี่ การให้สัญญาณจราจร การลดความเร็วในเขตชุมชน การจอดรถที่เหมาะสม การดูแลรถให้มีสภาพพร้อมใช้ : ไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว ไฟท้าย ไฟเบรก แตร เบรก

ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้าร่วมการประกวดส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจร แต่พฤติกรรมปฏิบัติตามกฎจราจรนั้นยังมีเป็นส่วนใหญ่

4. สำหรับการดูแลยานพาหนะของครอบครัวที่เข้าร่วมการประกวดกิจกรรมครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัยจำนวน 20 ครอบครัวนั้น พบว่า ยานพาหนะส่วนใหญ่มีสภาพการใช้งานสมบูรณ์ ส่วนใหญ่ทราบว่าอาจส่งผลกระทบต่ออุบัติเหตุบนถนน แต่ยังไม่ค่อยมีเวลาซ่อมแซม และส่วนใหญ่ อนุญาตให้บุตรหลานขับรถจักรยานยนต์ภายในหมู่บ้านได้แม้ว่าจะยังไม่มีใบขับขี่

5. สมาชิกในครอบครัวผู้เข้าประกวดครอบครัวตัวอย่าง ร้อยละ 75 มีใบขับขี่ครบทุกประเภท (รถยนต์และรถจักรยานยนต์) ซึ่งทางคณะกรรมการได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ยังไม่มีใบขับขี่ครบทุกประเภท ให้มีความสำคัญในการมีใบขับขี่ เพราะเป็นการได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย

6. ด้านสภาพรถพร้อมใช้งาน โดยการสำรวจไฟส่องสว่าง ไฟเลี้ยว แตร เบรก ของครอบครัวที่เข้าร่วมประกวดครอบครัวตัวอย่าง พบว่า รถยนต์ส่วนใหญ่มีสภาพพร้อมใช้งาน รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ และ ยานพาหนะทางการเกษตร เช่น รถอีแต๋น ตามลำดับ จำแนกตามประเภทมีรายละเอียดดังนี้

- รถยนต์ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 32 ไฟท้าย ไฟเบรก ชำรุดมีสภาพที่ไม่พร้อมใช้
- รถจักรยานยนต์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 พบว่า แตร ไฟท้าย ไฟเลี้ยว ไฟส่องสว่าง และเบรก ชำรุด

- ส่วนยานพาหนะทางการเกษตร เช่น รถอีแต๋น ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 พบว่าสภาพที่ไม่พร้อมใช้ คือ ไฟท้าย ซึ่งคณะกรรมการได้แนะนำให้ใช้แผ่น CD มาติดเพื่อช่วยสะท้อนแสงไฟในกรณีที่เป็นรถที่ต่อพ่วง

7. จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย ระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน 2553 โดยสำรวจตัวอย่างในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่างมีคะแนนการใช้รถใช้ถนนมากกว่า 85 คะแนน นับได้ว่าผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนถูกต้องตามกฎจราจรมากกว่าร้อยละ 85

8. การขยายผลของครอบครัวตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่เข้าร่วมการประกวดครอบครัวตัวอย่าง ใช้รถ-ใช้ถนนปลอดภัยได้ทำกิจกรรม “เคาะประตูเพื่อนบ้าน” เพื่อช่วยสำรวจและให้คำแนะนำในการดูแลสภาพยานพาหนะให้พร้อมใช้งาน และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด พบว่าผู้เข้าประกวดได้ทำการเคาะประตูเพื่อนบ้าน ได้จำนวน 25 ครอบครัว

9. จากจำนวนนักเรียน 75 คน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.00 มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น เยาวชนแกนนำโดยมีค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องร้อยละ 91.60 เยาวชนแกนนำ นักเรียนบ้านท่าสองคอน และผู้ปกครองนักเรียนมีกิจกรรมต่อเนื่องร่วมกับโรงเรียนและชุมชนจำนวน 6 กิจกรรม

มติที่ 2 การหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม พบว่า

1. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยโรงเรียนบ้านท่าสองคอน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียน	3 ปี/ครั้ง	-ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร - อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน - ประธานชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน -เยาวชนแกนนำ
2. อาสาสมัครยกธงแดงข้ามถนนในช่วงเช้าและเย็น	ตลอดเวลาเปิดภาคการศึกษา	- อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน - ประธานชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัย

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
		ในโรงเรียนบ้านท่า สองคอน -เยาวชนแกนนำ -นักเรียนอาสาสมัคร
3. การคัดเตือน/ลงโทษนักเรียนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร	ตลอดเวลาเปิดภาค การศึกษา	-อาจารย์เวร -อาจารย์ฝ่ายปกครอง -เยาวชนแกนนำ
6. การโทรแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	ทุกครั้งเมื่อประสบเหตุ อุบัติเหตุบนถนน	-อาจารย์หรือนักเรียน
4. การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ผ่านเสียงตามสายโรงเรียน	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตลอดเวลาเปิดภาค การศึกษา	-เยาวชนแกนนำ
5. การอบรมให้ความรู้เรื่อง กฎหมายจราจร และ การสาธิตการขับขี่อย่างปลอดภัย	ปีละ 1 ครั้ง	- ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าสอง คอน

2. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนโดยชุมชนบ้านท่าสองคอน

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนและบริเวณหน้าโรงเรียน เพื่อรายงานต่อนายกองค้การบริหารส่วนตำบล	3 ปี/ครั้ง	- ผู้อำนวยการโรงเรียน - เยาวชนแกนนำ - ผู้นำชุมชน
2. การสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในคุ้ม ตำบลท่าสองคอน เพื่อรายงานต่อนายกองค้การบริหารส่วนตำบล	3 ปี/ครั้ง	- หัวหน้าคุ้ม - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน
3. การคัดเตือนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร	ตลอดเวลา	- ผู้ที่เข้าร่วมประกวด ครอบครัวตัวอย่าง - เยาวชนแกนนำ - อาสาสมัครสาธารณสุข

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
4. การสอดแทรกการรณรงค์เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นในชุมชนทุกกิจกรรม เช่น ประเพณีฮีต 12 การแข่งขันกีฬาปลอดยาเสพติดและอุบัติเหตุ เป็นต้น	ทุกกิจกรรม	-ผู้นำชุมชน -องค์การบริหารส่วนตำบล
5. การโทรแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	ทุกครั้งเมื่อประสบอุบัติเหตุบนถนน	ประชาชนทุกคน
6. การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ผ่านหอกระจายเสียงหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมหนูน้อยบอกข่าวชาวท่าสองคอนโนนแต่ ปีการศึกษา 2553	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	-โรงเรียนบ้านท่าสองคอน -เยาวชนแกนนำ -อาสาสมัครสาธารณสุข
7. ใช้แผ่น CD ที่ใช้แล้วคิดที่ยานพาหนะทางการเกษตร	ตลอดเวลา	-เยาวชนแกนนำ -อาสาสมัครสาธารณสุข

3. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน โดยเครือข่ายภาคีในท้องถิ่น

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. มีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อรับแจ้งเหตุที่หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน 1669	24 ชั่วโมง	- หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาล มหาสารคาม - อาสาสมัครกู้ภัย
2. มีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ประจำอยู่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน ตลอด 24 ชั่วโมง และมีการประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการติดต่อฉุกเฉินผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนทราบ เช่น การทำป้ายประกาศติดที่สถานีอนามัย การแจ้งผ่านหอกระจายเสียง เป็นต้น	24 ชั่วโมง	- เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน - อาสาสมัครกู้ภัย
3. การส่งข้อมูลที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการพัฒนาต่อไป หรือส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การทาสี	ปีละ 1 ครั้งก่อนเดือนกรกฎาคม ของทุกปี เพื่อพิจารณาบรรจุในแผนพัฒนาปีงบประมาณต่อไป	-นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน -หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบนถนน	ระยะเวลา/ความถี่	ผู้รับผิดชอบหลัก
ทางม้าลายใหม่ การติดตั้งสัญญาณไฟสี่สีที่ทางแยก เป็นต้น		
4. กำหนดวาระการประชุมเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย ในการอำนวยความสะดวกและเฝ้าระวังการเกิดอุบัติเหตุในหน้าเทศบาล เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ เข้าพรรษา เป็นต้น	1 เดือนก่อนถึงเทศกาล	- นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน
5. จัดตั้งทีมวิทยากรภาคีเครือข่ายเพื่อให้ความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน เช่นเดียวกับวิทยากรถ่ายทอดความรู้ เพื่อทบทวนองค์ความรู้ของประชาชนและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอย่างยั่งยืน	ทุกครั้งเมื่อมีการขอรับบริการจากชุมชนหรือโรงเรียน	- โรงพยาบาลมหาสารคาม - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
6. มีการอบรมทบทวนความรู้ให้แก่อาสาสมัครกู้ภัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอุบัติเหตุบนถนนได้อย่างถูกต้อง	ปีละ 1 ครั้ง	- โรงพยาบาลมหาสารคาม - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. กำหนดวาระการประชุมสมาชิกภาคีเครือข่ายป้องกันเหตุจังหวัดมหาสารคาม เพื่อติดตามสถานการณ์และแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ	1 ครั้ง/3 เดือน	- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มติที่ 3 การทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำเยาวชน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ มีความตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียนบ้านท่าสองคอน ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม พบว่า

1. หลังการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.00 มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น

2. ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 15 คน ได้รับการทบทวนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจร ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุบนถนน โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้อยู่ที่ร้อยละ 89.00

● ผลอื่นๆ ที่ได้ นอกเหนือจากเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้

1. จากการนำข้อมูลที่พบจากการดำเนินโครงการ ในวาระการประชุมภาคีเครือข่ายป้องกันอุบัติเหตุจังหวัดมหาสารคาม งานจราจร สถานีตำรวจภูธรอำเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งรับผิดชอบงานจราจรบริเวณถนนหน้าโรงเรียนบ้านท่าสองคอน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ได้ดำเนินการตีเส้นจราจรและทาสีทางม้าลายบริเวณหน้าโรงเรียนใหม่ ให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนมากที่สุด

2. จากการประชาสัมพันธ์ข่าวการดำเนินงานโครงการผ่านผู้สื่อข่าวท้องถิ่น และผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทจัดจำหน่ายรถจักรยานยนต์ที่ โอ เอส มอเตอร์ จังหวัดมหาสารคาม โดยให้การสนับสนุนวิทยากรสาธิตการขับขี่ปลอดภัย หมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน การวางการขับขี่ปลอดภัย และเสื้อจำนวน 150 ตัว ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการได้นำไปสกรีนข้อความ “ชุมชนร่วมใจ ขับขี่มีวินัย ลูกหลานปลอดภัยจากอุบัติเหตุ” ทำให้เกิดพลังในการดำเนินงานมากขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการณรงค์ผ่านสื่อบุคคลในการสวมใส่เสื้อที่มีข้อความกระตุ้นเตือน ซึ่งความร่วมมือลักษณะนี้อาจเป็นแนวทางในการบริการชุมชนของภาคเอกชนในพื้นที่ ถือเป็นการพัฒนาสังคมที่ตีร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

3. โรงเรียนบ้านท่าสองคอนมีแผนจะบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับกฎจราจร และการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง เข้ากับวิชาเรียนต่างๆ ที่สามารถบูรณาการเข้าด้วยกันได้ โดยศึกษาเนื้อหาและนำไปใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้น

4. โรงเรียนบ้านบ่อน้อย อ.เมือง จ.มหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้นำรูปแบบการดำเนินโครงการนี้ไปใช้กับโรงเรียนบ้านบ่อน้อย เพื่อจัดเป็นเนื้อหาเสริมกับวิชาสุขศึกษา และด้านสังคมศึกษาในการรักษากฎระเบียบจราจร

5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อมูลที่เป็นความต้องการ หรือเกิดจากความร่วมมือของชุมชน ซึ่งใช้ประกอบแผนพัฒนาชุมชนได้ เช่น ข้อมูลการสำรวจจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุภายในหมู่บ้าน ที่มีแนวทางว่าจะมีการสำรวจทุกๆ 3 ปี

ส่วนที่ 6

ถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ

After Action Review

ผู้ดำเนินโครงการได้ถอดบทเรียน (After Action Review) เพื่อสรุปการดำเนินโครงการ การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

➤ เรื่องเล่า: ข้อมูลโครงการ

โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน เป็นโครงการบูรณาการโดยอาศัยหลักการดำเนินงานแบบวิจัยและพัฒนา (Research & Development Method) ที่ประกอบด้วย การศึกษาลักษณะพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การค้นหาสาเหตุและปัญหา นำมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อหาสาเหตุ และประเด็นเป้าหมาย จากนั้นจึงเป็นการพัฒนาดำเนินตามข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน มี 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อหาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต.ท่าสองคอน อ.เมือง จ. มหาสารคาม
- 3) เพื่อทบทวนองค์ความรู้ สร้างแกนนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ มีความตระหนักรู้ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนให้กับนักเรียนบ้านท่าสองคอน

เป้าหมายในการดำเนินงาน คือ เยาวชน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน จำนวน 75 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 15 คน และยังรวมถึงชุมชน เครือข่ายองค์กร/หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนในพื้นที่ด้วย

กิจกรรมในโครงการเน้น กิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น ด้นแบบหรือแกนนำเยาวชน การสร้างพลังในตนเอง การเสริมแรง การจูงใจ การปรับพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ความรู้ในโครงการ ได้แก่ สภาพการจราจรในชุมชน ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนน ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร โดยเฉพาะ มาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ซึ่ง 3ม ได้แก่ เมาแล้วขับ ไม่สวมหมวกนิรภัย มอเตอร์ไซค์ไม่ปลอดภัย 2ข ได้แก่ ไม่มีใบขับขี่ ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย 1ท คือ การไม่โทรศัพท์ขณะขับรถ 1ร คือ การไม่ขับรถเร็ว และ 1ย คือ การไม่ขับรถย้อนศร

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดถ่ายถอดเนื้อหา ได้แก่ การบรรยาย การอบรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การระดมสมอง การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมติ

➤ แรงบันดาลใจในการดำเนินงานโครงการ

โครงการนี้เกิดจากแรงบันดาลใจ ดังนี้

1. การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนถนนยังเป็นสถิติที่สูง และนำมาซึ่งการสูญเสียในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งเกิดผลกระทบทั้งตัวบุคคล ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ หากสามารถเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดอุบัติเหตุได้จะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในตนเอง

2. พฤติกรรมเป็นเรื่องที่ปรับเปลี่ยนได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านการใช้รถใช้ถนน ดังนั้นจึงควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในงานป้องกันอุบัติเหตุ จึงสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “อุบัติเหตุป้องกันได้เริ่มที่ตัวเรา”

3. จังหวัดมหาสารคามมีภาคเครือข่ายลดอุบัติเหตุ ที่เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานราชการหลายๆ หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม สถานีตำรวจภูธรเชียงยืน นักข่าวท้องถิ่น ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมู่บ้าน อาสาสมัครผู้ภัย สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองคอน ทำให้เกิดพลังความร่วมมือที่เข้มแข็ง มีโอกาสสูงในการพัฒนาโครงการให้สำเร็จ

4. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) ได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน มีการจัดเวทีให้ความรู้ จัดให้มีระบบพี่เลี้ยงเป็นที่ปรึกษาโครงการ และมีการออกเยี่ยมนิเทศติดตามโครงการ ทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการสามารถที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และมีแรงจูงใจในการดำเนินงานให้สำเร็จได้

5. ผู้บริหารทุกระดับของหน่วยงานราชการทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าสองคอนให้ความสำคัญโดยการร่วมดำเนินโครงการ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลร่วมดำเนินโครงการนี้ในระดับชุมชน ผู้ว่าราชการให้ความสำคัญโดยการมอบหมายรองผู้ว่าราชการมาทำพิธีเปิดค่ายวิชาการ เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 มอบรองผู้อำนวยการมาเป็นประธานเปิดกิจกรรมที่แก่นนำนักเรียนจัดขึ้น 2 ครั้ง นายอำเภอเมืองมอบปลัดอาวุโส

มาเป็นประธานในการแข่งขันกีฬาปลอดคอบายมุขและลดอุบัติเหตุ เป็นต้น ทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน

6. หน่วยงานเอกชนต้องการเครือข่ายการทำงานกับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัททีโอเอสมอเตอร์มหาสารคามจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทจัดจำหน่ายรถจักรยานยนต์ ได้ให้การสนับสนุนทีมวิทยากรและอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม เช่น การถ่ายทอดความรู้และสาธิตเรื่องการขับขี่ปลอดภัย มอบเสื้อยืดจำนวน 150 ตัว ดินสอ สมุด อุปกรณ์การเรียนเพื่อมอบให้นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม ทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีแนวคิดใหม่ๆ มีการประสานภาคเอกชนทำให้มีภาคีที่เข้มแข็งในการดำเนินงาน

ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นแรงบันดาลใจในการจัดทำโครงการนี้ โดยเฉพาะเมื่อมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) มีโครงการสนับสนุนงบประมาณ และการแนะนำในการดำเนินโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุบนถนนในปีงบประมาณ 2553 คณะดำเนินงานจึงพร้อมใจกันที่จะดำเนินงานโครงการนี้ โดยคาดหวังว่า หากโครงการนี้ดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ ชุมชนบ้านท่าสองคอนจะมีเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง มีพฤติกรรมขับขี่ที่ปลอดภัย และช่วยลดอุบัติเหตุบนถนนได้ในส่วนที่เป็นปัจจัยของ “คน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

➤ การจัดการความรู้ก่อนดำเนินโครงการ

การจัดการความรู้ในส่วนนี้เป็นการจัดการความรู้ของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ปฏิบัติงาน เพื่อจัดเตรียมโครงการ และกำหนดขอบเขตในการศึกษา เทคนิคที่ใช้ในการจัดการความรู้ก่อนทำกิจกรรม ส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วม เน้นการระดมสมอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยให้ทุกภาคีได้ร่วมกิจกรรมทุกครั้งเพื่อเกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดทำเค้าโครงของโครงการ (Project Proposal) ผู้รับผิดชอบโครงการปรึกษาหารือร่วมกันคิดว่า ในการดำเนินโครงการนี้ ควรเลือกเป้าหมายอย่างไร มีวัตถุประสงค์อะไร และต้องทำกิจกรรมอย่างไรบ้าง เพื่อความเข้าใจปัญหาที่แท้จริง ก่อนดำเนินการ ผู้รับผิดชอบโครงการลงพื้นที่ในตำบลท่าสองคอน ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ในโรงเรียน ประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ปกครองนักเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข นอกจากนั้นได้ใช้สถิติการเกิดอุบัติเหตุบนถนนของจังหวัดมหาสารคาม มาใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตการดำเนินงานโครงการ นำผลที่ได้จัดทำเป็นเค้าโครงการดำเนินงาน (Project Proposal)

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เลือก คณะผู้รับผิดชอบโครงการเลือกโรงเรียนบ้านท่าสองคอนซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ขนาดเล็ก ตั้งอยู่ริมถนนสายหลักมหาสารคาม – โกสุมพิสัย ห่างจากจังหวัดมหาสารคามประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นโรงเรียนที่อยู่ติดถนนหลวง มีนักเรียนจาก 6 หมู่บ้านที่ต้องข้ามถนน บริเวณนี้มีการจราจรคับคั่ง ถนนแคบ ยังมีสถิติการบาดเจ็บและตายจากอุบัติเหตุบนถนนสูง นอกจากนั้นยังเป็นชุมชนที่อยู่ชานเมือง มีการใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางเข้าเมืองเป็นประจำ โดยเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาที่ส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปเรียนในตัวเมืองที่ห่างประมาณ 10 กิโลเมตร จึงเป็นที่มีโอกาสสูงในการใช้รถใช้ถนนและอาจเสี่ยงต่อการอุบัติเหตุบนถนน

จากที่ประชุม ผู้รับผิดชอบโครงการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยเลือกเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นวัยที่โตพอที่จะเดินทางมาโรงเรียนด้วยตัวเอง และในอนาคตประมาณ 1-2 ปี ก็มีโอกาสอย่างสูงที่จะเดินทางไปเรียนในตัวจังหวัดมหาสารคาม มีดีในด้านพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญา เป็นวัยที่สามารถที่จะเรียนรู้จดจำได้ดีสามารถนำไปขยายผลให้กับนักเรียนในโรงเรียนและนำสิ่งที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนให้เหมาะสมต่อไปได้

2. นำเค้าโครงการดำเนินงานเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม ที่ปรึกษาโครงการ และภาคีเครือข่าย เพื่อช่วยพิจารณาด้านเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการดำเนินโครงการ ปรับปรุงเนื้อหา และจัดทำเป็นโครงการฉบับสมบูรณ์

3. หาพลังร่วมจากภาคีเครือข่าย ผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกันกำหนดหน่วยงาน/องค์กร ที่จะร่วมเป็นภาคีความร่วมมือ ทั้งนี้เพื่อการผลักดันในการดำเนินงาน มีความเชี่ยวชาญ เพื่อความครอบคลุม และสามารถปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน ที่ประชุมมีมติให้คัดเลือกหน่วยงาน/องค์กรจาก 1) หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของหน่วยงาน/องค์กรนั้นๆ ที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนน 2) หน่วยงาน/องค์กรเอกชนที่ต้องการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้ก่อนทำ คือ

- โครงการฉบับสมบูรณ์
- รายชื่อภาคีเครือข่าย (ภาคผนวก ข)

➤ การจัดการความรู้ระหว่างการดำเนินโครงการ

โครงการนี้เป็นชุดการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายๆ กิจกรรม เนื่องจากโครงการใช้วิธีการดำเนินงานแบบวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินกิจกรรมไว้ก่อน และมีบาง

กิจกรรมได้คิดและดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่พบ ซึ่งได้ร่วมคิด ร่วมสร้างและพัฒนาจากกลุ่มเป้าหมายเอง ในระหว่างการดำเนินโครงการ โดยศึกษาจากสภาพความเป็นจริง ดังนี้

ก. การจัดการความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

1. การศึกษาสภาพการเดินทางมาโรงเรียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน เป็นการสำรวจอย่างง่ายโดยใช้การตั้งคำถามและให้นักเรียนยกมือตอบ เก็บรวบรวมด้วยคณะผู้รับผิดชอบโครงการ และประมวลผลเป็นคำร้อยละ

จากผลการสำรวจ พบว่า ข้อมูลพื้นฐานในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 บ้านท่าสองคอน จำนวน 75 คน เป็นดังนี้ นักเรียนร้อยละ 30.60 เดินทางไปโรงเรียนโดยการเดินเท้าซึ่งอาจเดินทางไปคนเดียว หรือมีผู้ปกครองไปส่ง ร้อยละ 29.59 ขับขี่รถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์ไปด้วยตนเอง ร้อยละ 35.65 ผู้ปกครองไปส่งโดยใช้รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ และร้อยละ 3.16 เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้รถรับจ้างเป็นพาหนะ ข้อมูลเบื้องต้นนี้แสดงให้เห็นว่าโอกาสที่นักเรียนจะเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้ด้วยตัวนักเรียนเอง มีโอกาสถึงร้อยละ 60.19

2. การทดสอบความรู้ก่อนทำกิจกรรม (Pre-test) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ลักษณะพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน ก่อนที่จะทำกิจกรรมทั้งหมด โดยใช้แบบวัดความรู้ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเป็นเครื่องมือ พบว่าของกลุ่มเป้าหมายยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถ ใช้ถนน กฎจราจร และสัญญาณจราจร ซึ่งผลการจัดการความรู้ในขั้นนี้ ผู้รับผิดชอบได้นำไปประกอบการจัดทำหลักสูตรการอบรมและการกำหนดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รถ ใช้ถนน กฎจราจร และสัญญาณจราจรมากขึ้น

3. กิจกรรมแนะนำคั่นหาบทความ การประกาศเสียงตามสายและอ่านบทความเผยแพร่ผ่านหอกระจายเสียงของหมู่บ้าน เป็นการจัดการความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย ภายหลังจากคัดเลือกเยาวชนแกนนำแล้ว โดยการประสานงานจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นเยาวชนแกนนำ โดย

- บรรณารักษ์แนะนำวิธีการค้นหาบทความเกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนนในด้านต่างๆจากเว็บไซต์ โดยให้คำนิยามถึงหน่วยงานที่จัดทำหรือเผยแพร่และความทันสมัยของข้อมูล ทั้งนี้เพื่อความกระตุนจิตสำนึกและความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนแกนนำรู้จักแหล่งข้อมูล ทราบวิธีพิจารณาความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ และมีทักษะในการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์

- อาสาอาสาสมัครสาธารณสุขแนะนำวิธีการอ่านบทความเผยแพร่ผ่านหอกระจายเสียงของหมู่บ้านให้กับนักเรียนแกนนำเยาวชน

- อาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอนประกาศเสียงตามสายเป็นประจำและช่วยแนะนำวิธีการอ่านบทความเผยแพร่ผ่านหอกระจายเสียงของหมู่บ้านให้กับนักเรียนแกนนำเยาวชน

4. การสำรวจพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เป็นการจัดการความรู้ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างนักเรียนเยาวชนแกนนำ และอาจารย์ในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน เพื่อกำหนดจุดสำรวจพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน และบริเวณหน้าโรงเรียนที่เป็นจุดเชื่อมต่อกับถนนใหญ่ โดยร่วมกันคิดแบบประเมินความเสี่ยงขึ้น ซึ่งแบบประเมินความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุบนถนนนี้ผู้รับผิดชอบโครงการยังได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย นอกจากนี้ยังการต่อยอดความคิดโดยกำหนดให้มีกิจกรรมโบกธงแดงข้ามถนนในตอนเช้าและหลังเลิกเรียน เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ข. การจัดการความรู้ด้านวิชาการ

1. ลักษณะกิจกรรมของฐานความรู้ในค่ายวิชาการ เป็นการประชุมภาคีเครือข่ายลดอุบัติเหตุจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงาน/องค์กรที่ได้จากการจัดการความรู้ในส่วนของ การเลือกหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำนวน 3 ครั้ง ในมติที่ประชุมการกำหนดลักษณะกิจกรรมของฐานความรู้ในการจัดค่ายวิชาการเป็น 5 ฐาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นวิทยากร กำหนดเนื้อหาในการถ่ายทอดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการ มีการประสานผู้รับผิดชอบการ ในการจัดการความรู้ครั้งนี้ได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการทำกิจกรรมแต่ละฐานด้วย รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์และลักษณะสถานที่ที่ต้องใช้ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบโครงการจัดเตรียมสถานที่ร่วมกันกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละฐาน ประมาณ 20-25 นาที ระยะเวลาจัดค่าย 2 วัน ระหว่างวันที่ 15 – 16 มกราคม 2553 ณ ศูนย์ประชุมแก่งเลิงจาน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 90 คน

2. กิจกรรมการจัดประกวดครอบครัวตัวอย่าง เป็นการประชุมระดมความคิดในการเตรียมการประกวดครอบครัวตัวอย่างระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ โรงเรียน ตัวแทนชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล โดยร่วมกันกำหนดเกณฑ์การตัดสิน วางแผนการดำเนินงาน กำหนดรางวัล และผู้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตัดสิน เป็นต้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ขยายผลจากกิจกรรมพัฒนาเยาวชนแกนนำ ที่แสดงให้เห็นบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน แก่บุตรหลาน

3. กิจกรรมการคัดเลือกเยาวชนแกนนำ มีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการและอาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน โดยเฉพาะอาจารย์ประจำชั้นนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร่วมกับตัวแทนผู้ปกครองจำนวน 3 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขด้วย ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเยาวชน หน้าที่ของเยาวชนแกนนำ และรูปแบบการคัดเลือกแกนนำเยาวชน รวมถึงกระบวนการคัดเลือกเยาวชนแกนนำ

4. การเตรียมตัวจัดกิจกรรมที่ใช้ในโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การประกวดคำขวัญ การอ่านเสียงตามสาย การจัดนิทรรศการ การเป็นสารวัตรน้อย การประกวดหนังสือเล่มเล็ก การประกวดเรียงความ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ พันตำรวจเอก อำนาจ ถนอมทรัพย์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้รับแต่งตั้งมาจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติให้เป็นที่ปรึกษาโครงการ รวมถึงการนิเทศโครงการของนักวิชาการจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา ทำให้กิจกรรมต่างๆ มีการเชื่อมโยงและบูรณาการกันมากขึ้น

เมื่อนำผลของการจัดการความรู้ที่ได้มาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ผลลัพธ์ที่โครงการได้รับคือ ทรัพยากรที่สามารถใช้ในการรณรงค์ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน เช่น สคริปต์เสียงตามสาย และ คำขวัญ

5. กิจกรรมการเปิดเวทีนำเสนอผลงาน การประกวดวาดภาพ การประกวดคำขวัญ การประกวดหนังสือเล่มเล็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียนเกี่ยวกับการสร้างสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน มีการมอบรางวัลโดยพันตำรวจเอกอำนาจ ถนอมทรัพย์ ในวันที่ 26 มีนาคม 2553 ณ อาคารเอนกประสงค์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และมีพิธีเปิดโดยนายบวร ศรีอุ้น รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 และมีกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อเนื่องคือ 13 เมษายน จากหนูน้อย เติมนรณรงค์ลดอุบัติเหตุในวันที่ 6 เมษายน 2553 พี่สู่น้องปลูกจิตลดภัยอุบัติเหตุ และการสอนอุบัติเหตุในชั่วโมงเรียน ใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมจำนวน 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) มีครู ผู้ปกครอง นักเรียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุข ร่วมกิจกรรมจำนวน 100 คน

6. กิจกรรมการแข่งขันกีฬาปลอดยาเสพติดและอุบัติเหตุ โดยประชุมร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดวันแข่งขันกีฬาในชุมชน รูปแบบ ประเภทกีฬา และการสอดแทรกการรณรงค์การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน โดยเฉพาะมาตรการ 3ม 2ข 1ท 1ร 1ย ซึ่งเครื่องมือในการรณรงค์ คือ ขบวนแห่ที่มีป้ายคำขวัญที่นักเรียนได้ช่วยกันจัดทำขึ้น โดยการสอดแทรกเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุบนถนนในกิจกรรมทุกกิจกรรมของชุมชน โดยเฉพาะฮีต 12 พร้อมเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการ โดยนำผลงานการประกวดหนังสือเล่มเล็ก การประกวดคำขวัญ และประกวดวาดภาพร่วมในกิจกรรม ทำให้นักเรียนภูมิใจที่ได้แสดงผลงานและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั้งตำบลจำนวน 24 หมู่บ้าน มีประชาชนร่วมกิจกรรมกว่า 1,500 คน ในวันที่ 6 เมษายน 2553

7. กิจกรรมการจัดตั้งชมรมผู้พิทักษ์ความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ระหว่าง เยาวชนแกนนำ นักเรียน และอาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอน

จำนวน 25 คน ร่วมกันพัฒนาขึ้นระหว่างวันที่ 17 มีนาคม – 30 เมษายน 2553 เพื่อความยั่งยืนของการปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทุกระดับชั้นสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้เพื่อร่วมด้วยช่วยกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนเขตพื้นที่โรงเรียนบ้านท่าสองคอน และบริเวณหน้าโรงเรียนที่เป็นจุดเชื่อมต่อกับทางแยกทางร่วมต่างๆ เน้นกระบวนการกลุ่มและความร่วมมือ ตลอดจนแนวทางของการพัฒนาการสร้างอำนาจในตนเอง การมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อนในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการเลือกตั้งประธานและคณะกรรมการดำเนินงาน วาระ 1 ปี ซึ่งมีอาจารย์โรงเรียนบ้านท่าสองคอนเป็นที่ปรึกษา

➤ การจัดการความรู้หลังดำเนินกิจกรรม

การจัดการความรู้หลังทำกิจกรรมนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การประเมินหลังทำกิจกรรมรายกิจกรรม ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้นๆ ทั้งหมด ทำการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม เน้นการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาและความคิดเชิงบวก ผลที่ได้คือ จุดเด่น ข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ เมื่อดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จทุกกิจกรรม ผู้รับผิดชอบโครงการทำการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งประเมิน จุดเด่น ข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ตลอดจนสรุปรายงานผลการดำเนินงาน นอกจากนั้นการจัดการความรู้ในขั้นตอนนี้ยังรวมถึงข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการขยายผลโครงการ

➤ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor)

โครงการนี้สำเร็จด้วยดี ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่ถือว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ได้แก่

1. การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนถนนเป็นสถิติที่สูง ที่คนในชุมชนได้รับรู้ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือวิทยุเป็นประจำ ทำให้เกิดความกลัวในการสูญเสีย เมื่อได้รับการกระตุ้น จึงเกิดความตระหนักและแปลงเป็นพลังดังแนวคิดของการสร้างพลังในตนเอง (Empowerment) ทำให้โครงการนี้สำเร็จในที่สุด

2. จังหวัดมหาสารคามมีภาคีเครือข่ายลดอุบัติเหตุ ที่เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานราชการหลายๆ หน่วยงานในพื้นที่ ทำให้เกิดพลังความร่วมมือที่เข้มแข็ง เช่น การสนับสนุนวิทยากรประจำ

ฐานความรู้ วิทยากรบรรยาย ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจใคร่เรียนรู้ดีกว่าการถ่ายทอดองค์ความรู้ในห้องเรียน

3. ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน และการติดต่อประสานงานเป็นไปด้วยความสะดวกราบรื่น

4. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน บริษัทเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้โครงการนี้ได้รับการยอมรับในภาพกว้าง และมีส่วนผลักดันให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. สื่อมวลชนทุกแขนงให้การสนับสนุนในการจัดทำข่าว เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกกิจกรรมในโครงการนี้

6. เขตพื้นที่การศึกษามีการบูรณาการเข้าในหลักสูตร สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทำให้มีการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง

➤ ความคาดหวังในระยะยาว

ภายหลังการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคาดหวังต่อการนำเอาผลลัพธ์ของโครงการนี้ไปใช้ประโยชน์ต่อเนื่องและบูรณาการ ดังนี้

1. เกิดรูปแบบที่ดี (Good Model) ในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตในเยาวชนระดับประถมศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

2. สำนักงานสาธารณสุขและหน่วยงานสาธารณสุขสนับสนุนการทำกิจกรรมให้กับหน่วยงาน/องค์กรที่ร้องขอในการจัดกิจกรรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อประสบผู้บาดเจ็บ โดยการเป็นที่ปรึกษา เป็น วิทยากร สนับสนุนทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนจัดสร้างหลักสูตรสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายประเภทต่างๆ ที่หน่วยงาน/องค์กรสามารถนำไปใช้งานได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาในการออกแบบหลักสูตร

3. โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรบูรณาการความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนถนน การป้องกันอุบัติเหตุบนถนน และการแจ้งเหตุเมื่อประสบผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน เข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาและด้านสังคมศึกษาในการศึกษากฎระเบียบจราจรให้นักเรียนทุกระดับชั้น

4. ชุมชนทุกชุมชนควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน โดยสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

➤ สรุป

จะเห็นได้ว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ หลายกิจกรรมที่มุ่งเน้นการ ทบทวนองค์ความรู้และหาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุบนถนน กิจกรรมทุกๆกิจกรรมที่ดำเนินมาสามารถ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนได้แก่ คน ยานพาหนะ ปัจจัยแวดล้อมและถนน ดังนั้นแนวทาง ในการป้องกันอุบัติเหตุบนถนน ประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยด้านคน ได้แก่ การให้องค์ความรู้ในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎ จราจร และมีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง มีการปฏิบัติตามมาตรการ 3ม 2ข 1ร 1ท และ 1 ย อย่างเคร่งครัด ให้เป็นวิถีชีวิต โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เป็นแนวทางในการปลูกฝัง พฤติกรรมที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้ความรู้ผ่านหอกระจายข่าว การสร้างกฎเกณฑ์
2. ปัจจัยด้านยานพาหนะ ได้แก่ มีการสำรวจและซ่อมแซมยานพาหนะต่างๆ เป็นประจำให้มี สภาพการใช้งานได้ดี เช่น แตร ไฟส่องสว่าง เบรก ไฟเลี้ยว ไม่มีการตัดแปลงยานพาหนะ เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านถนน เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการได้ยาก แต่ชุมชนสามารถทำได้โดยการสำรวจจุดเสี่ยงต่อ การเกิดอุบัติเหตุบนถนน เช่น โครงการนี้ได้ทำกิจกรรมตัวอย่างโดยการสำรวจจุดเสี่ยงต่อการ เกิดอุบัติเหตุบนถนนภายในโรงเรียนบ้านท่าสองคอน และนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น
4. ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ สภาพอากาศ ฝนตก ถนนลื่น ต้นไม้ริมถนน ป้ายกีดขวาง ป้ายเตือน ปัจจัยเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นได้โดยกะทันหัน ดังนั้นผู้ขับขี่จะต้องมีสติจึงจะเกิดความปลอดภัย

➤ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ในกรณีที่ผู้นำรูปแบบโครงการไปใช้เป็นครู ควรเลือกใช้กิจกรรมที่ได้ผลสำเร็จในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาปรับใช้กับวิชาที่ครูรับผิดชอบ
2. เนื่องจากชุดโครงการนี้มีหลายกิจกรรม ผู้ที่จะนำโครงการไปใช้โดยเฉพาะเพื่อเสนอการ ตัดสินใจให้กับผู้บริหารให้นำเสนอเฉพาะกิจกรรมที่ทำแล้วได้ผลมากที่สุด โดยให้เลือก กิจกรรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของหน่วยงานตน
3. ควรนำเสนอโครงการและผลการดำเนินการนี้ในเวทีครูโรงเรียนประถมศึกษา หรือ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) เช่นเวทีวิชาการ หรือคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอนวิชา สุขศึกษาและด้านสังคมในการรักษากฎระเบียบการจราจร ในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการ ประยุกต์ใช้ในโรงเรียนต่อไป

5. ทีมงานหรือคณะทำงานที่แต่งตั้งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและขยายผลจนกลายเป็นกลุ่มเฝ้าระวังการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของคนในชุมชน โรงเรียน และมีเวทีพูดคุยและแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง
6. ควรมีการขยายไปยังชุมชนอื่นๆ ในจังหวัดต่อไป
7. การพัฒนาศักยภาพของเด็กในโครงการนั้นเป็นการพัฒนาความรู้ และให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม การพัฒนาศักยภาพในตัวเด็ก ควรให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และครูและผู้วิจัยเป็นผู้หนุนเสริม

- **การกำกับและประเมินผลภายในเพื่อให้ดำเนินโครงการได้ตามแผน**

1. มีการนิเทศงานจากคณะนิเทศงานจากสำนักงานควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา และ พตอ.อำนาจ ถนอมทรัพย์ ที่ปรึกษาโครงการที่ได้รับการแต่งตั้งจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) มาดูแล ติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำในการดำเนินโครงการ จำนวน 2 ครั้ง (วันที่ 23 ธันวาคม 2552 และ วันที่ 13 มกราคม 2553)
2. ผู้รับผิดชอบโครงการใช้การถอดบทเรียน (After Action Report) ในการประเมินกิจกรรมและใช้ข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมที่ดำเนินเกี่ยวเนื่องกัน
3. ใช้ตารางกำกับกิจกรรมในการควบคุม ติดตามการดำเนินงาน ดังตารางที่ 1

บรรณานุกรม

- ภาณุเบศรี มหาเรือนขวัญ. (2552). ความผันอันสูงสุด ลดอุบัติเหตุศูนย์ก่อนสิ้นสูญ. หนังสือพิมพ์ASTV ผู้จัดการ วันที่ 8 กันยายน 2552.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2547). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้ และเทคนิคการฝึกอบรม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (2552). อุบัติเหตุจราจรดัชนีวัดมาตรฐาน. ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2552 จาก <http://www.thainhf.org/index.php?module=article&page=detail&id=207>
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน : 2500101. พิมพ์ครั้งที่ 3 [ฉบับปรับปรุง]. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- สุรางค์ศรี สัตมโนชญ์. (2551). ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจราจรบนถนน เทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการสาธารณสุข 17, 6 (พ.ย.-ธ.ค. 2551) 905-917.
- สิทธิเดช อุจเจน. (2540). การลดอุบัติเหตุจากการจราจรบนทางหลวง. วิทยานิพนธ์ (ศศม.)--สาขาวิชา พัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การอนามัยโลก. (2004). รายงานโลกเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนน : ฉบับสรุปย่อ. [กรุงเทพฯ] : องค์การอนามัยโลก.
- อมรวิรัช นาคทรพร. (2553). แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์เมืองนำอยู่สำหรับเด็กระดับจังหวัด ค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2552. จาก <http://www.childwatchthai.com/document/cfc/cfc.doc>
- อรณต วัฒนะ และคณะ. (2552). สภาพการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม. (เอกสารอัดสำเนา).
- “—————”. (2553) การถอดบทเรียน ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. (เอกสารอัดสำเนา)
- “—————”. (2553) การประกวดครอบครัวตัวอย่าง-ใช้รถใช้ถนนปลอดภัยในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน. (เอกสารอัดสำเนา)

- “—————“ . (2553) การพัฒนาเยาวชนแกนนำและกิจกรรมสร้างเสริมพลัง ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม. (เอกสารอัดสำเนา)
- “—————“ . (2553) คู่มือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในชุมชน ในโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครองร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนนโรงเรียนบ้านท่าสองคอน อ.เมือง จ.มหาสารคาม. (เอกสารอัดสำเนา)

ກາດພູມວຽກ

ภาคผนวก ก

ผู้รับผิดชอบโครงการและที่ปรึกษา

➤ ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นางอรณต วัฒนะ (หัวหน้าโครงการ)
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม
E-mail: watana.orn@hotmail.com
2. นายจักรกฤษณ์ สุวรรณโท ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าสองคอน
3. นางฉวีวรรณ จันทักษ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลท่าสองคอน
4. นางสุภากร ผ่องอุดม ห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม
5. นางเกษร แสนสุโพธิ์ ครูอนามัยโรงเรียนบ้านท่าสองคอน
6. นางสาวชุตินา วัชรกุล สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น
7. นางสาวสิริพร ทิวะสิงห์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

➤ ที่ปรึกษาโครงการที่ได้รับการแต่งตั้งจากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

พตอ. อำนาจ ถนอมทรัพย์

➤ ที่ปรึกษาโครงการ

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม
2. นายกองค้ำการบริหารเทศบาลตำบลท่าสองคอน
3. กำนันตำบลท่าสองคอน
4. ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าสองคอน
5. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จ.มหาสารคาม
6. สำนักงานขนส่งจังหวัดมหาสารคาม
7. สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดมหาสารคาม
8. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมหาสารคาม

➤ นักวิจัยท้องถิ่น

1. คณะครูโรงเรียนบ้านท่าสองคอน
2. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน ได้แก่ นางวราภรณ์ สาวิลีสิทธิ์ และนางอภิรักษ์ คำมี
3. นักข่าวท้องถิ่น ได้แก่ นายโอ ตะวัน และนางสาวโชติมา วัฒนะ
4. อาสาสมัครสาธารณสุข

ภาคผนวก ข

หน่วยงานและภาคีดำเนินงานโครงการ

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จ.มหาสารคาม
2. โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
4. โรงเรียนบ้านท่าสองคอน
5. สถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม
6. นักข่าวท้องถิ่น
7. ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหมู่บ้าน
8. อาสาสมัครกู้ภัย
9. สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด
10. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
11. อาสาสมัครสาธารณสุข
12. ผู้นำชุมชน
13. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.ท่าสองคอน

ภาคผนวก ก ภาพการดำเนินกิจกรรม

การจัดค่ายวิชาการพัฒนาการ
ศักยภาพนักเรียนและผู้ปกครอง
ร่วมใจลดอุบัติเหตุบนถนน
15-16 มกราคม 2553 มีนักเรียน
เข้าร่วมกิจกรรม 75 คน

ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และ
แกนนำเยาวชนร่วมกันหา
แนวทางป้องกันอุบัติเหตุบน
ถนน

การสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับ
การป้องกันอุบัติเหตุของ
นักเรียนผ่านสื่อต่างๆ เช่น
การวาดภาพ

ความร่วมมือจากบริษัทเอกชน ในการ
บรรยายและสาธิตการขับขี่ปลอดภัย

ฐานความรู้เกี่ยวกับการ
ปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ
จากอุบัติเหตุบนถนน

การนำคำขวัญที่นักเรียนคิดขึ้นไป
บูรณาการเข้ากับในกิจกรรมของ
ชุมชน โดยใช้ในรณรงค์ในงาน
กิจกรรมการแข่งขันกีฬาปลอด
ยาเสพติดและอุบัติเหตุ

ประวัติ: นางอรณต วัฒนะ หัวหน้าโครงการ

● การทำงาน

- 2551-ปัจจุบัน เป็น นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่ม
สุขภาพ โรงพยาบาลมหาสารคาม
- 2548-2551 เป็น นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่ม
สุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขมหาสารคาม

● การศึกษา

- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
(ปีการศึกษา 2540)
- ครุศาสตรบัณฑิต เอกสุขภาพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ปีการศึกษา 2533)

● ประสบการณ์

- วิทยากรกระบวนการมาตรฐานงานสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ปี 2550-2552
- วิทยากรในโครงการ “ยุวทันตรักษ์” ปี 2550-2553
- การสร้างพลังในชุมชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม ปี 2544
- การสร้างพลังในชุมชนของกลุ่มแม่บ้านในการป้องกันโรคอุจจาระร่วง 0-5 ปี อำเภอแกลง
จังหวัดมหาสารคาม
- รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขภาพโดยการสร้างพลังในชุมชนเพื่อ
ส่งเสริมพฤติกรรมมารดาในการการป้องกันโรคอุจจาระร่วงของบุตรอายุ 2-5 ปี อำเภอ
แกลง จังหวัดมหาสารคาม. คณะผู้วิจัย สุริยพงษ์ สีเทา และฐิติภักดิ์ อินทเสมอ [มหาสารคาม]
: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม, 2543.
- การประยุกต์แนวคิดการตลาดขายตรงในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับของกลุ่มแม่บ้าน
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.)--สาขาวิชาเอกสุขภาพ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540
- ผลการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมสุขภาพ เกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
โรงพยาบาลมหาสารคาม. หัวหน้าโครงการวิจัย: วิไลวรรณ ศักดาราช ; คณะผู้วิจัย รังสรรค์
สิงห์เลิศ และอรณต วัฒนะ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น 14, 1
(ต.ค.-ธ.ค. 2549) 82-92.
- ผู้สื่อข่าวประจำจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์ข่าว ททบ.5

